

BESZÁMOLÓ

Küldöttértekezlet

ÍRTÁK

Matheika Zoltán, Nagy Ágnes, Palócz Éva
– Kopint-Tárki Konjunktúrakutató Intézet Zrt.,
VDSZ ágazatainak vezetői,
VDSZ tagozatainak vezetői

SZERKESZTETTE

a VDSZ küldöttértekezletének Beszámolót Előkészítő Bizottsága

FELELŐS KIADÓ

Székely Tamás VDSZ-elnök

KIADJA

Magyar Vegyipari, Energiaipari és Rokon Szakmákban Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége

2019. NOVEMBER

TARTALOM

Gazdasági összefoglaló	8
1. Főbb nemzetközi tendenciák a világ és Európa vegyiparában	12
2. Vegyipari termelés és értékesítés.	18
2.1. A vegyipar helye a magyar feldolgozóipar termelésében	19
2.2. A vegyipari ágak dinamikája	22
2.3. Az export a növekedés húzóereje	26
3. A bérek a vegyiparban nemzetgazdasági összehasonlításban	30
3.1. A bérek alakulása a versenyszektorban és a feldolgozóiparban	31
3.2. Béralakulás a kiemelt ágazatokban	33
4. Alkalmazotti létszám	40
4.1. Az alkalmazotti létszám alakulása	41
4.2. A makroszintű termelékenység és az egységbérköltség	44
5. Vállalkozások, értékesítés, személyi ráfordítások, jövedelmezőség vállalatméret és tulajdonszerkezet alapján	50
5.1. A vállalatok száma és állományi létszáma	53
5.2. Az összes, a belföldi és az exportértékesítés nettó árbevétele	55
5.3. Személyi jellegű ráfordítások	59
5.4. Üzemi és adózás előtti eredmény, jövedelmezőség	62
6. A VDSZ szervezeti élete	70

ELŐSZÓ

**Tisztelt Küldött!
Kedves Kolléganő, Kolléga!
Minden kedves Olvasó!**

Ez a dokumentum 2014. novemberi küldöttértekezletünk óta eltelt öt évet öleli fel. A VDSZ közössége továbbra is erős és fejlődő. Ez a könyv is többek között, azért készült, hogy a mögöttünk lévő időszakot összefoglalja.

A könyv első részében gazdasági szakemberek segítségével mutatjuk be milyen gazdasági környezetben is működünk, működünk.

A VDSZ 2019. évi küldöttértekezletének dokumentuma helyzetképet ad szakszervezetünk öt éves munkájáról.

E könyv nem „csak” egy beszámoló, hanem egy szelet a VDSZ 113 évéből. A képek pedig emlékek mindazoknak, akik átérték az eseményeinket.

Többen erősebbek vagyunk!

**SZÉKELY TAMÁS,
VDSZ ELNÖKE**

Az elemzés célja annak vizsgálata, hogy milyen tendenciák tapasztalhatók az elmúlt 3-3,5 évben a vegyipari kötődésű ágazatok termelési, bér- és foglalkoztatási mutatóiban, és ezek alapján milyen trendek valószínűsíthetők a közeljövőben, elsősorban 2019-ben. A vegyipari ágazatok bér- és munkaerő-piaci tendenciáit összevetjük a versenyszféra átlagával és a feldolgozóipar átlagával, mivel a vegyipari munkaerő-piaci fejleményeknek bizonyos mértékig alkalmazkodniuk kell a nemzetgazdasági szintű változásokhoz. A vegyipari ágazat helyzetének az alakulását két oldalról, a KSH statisztika mérőszámaira, illetőleg a NAV adatbázis adataira támaszkodva elemezzük.

A vizsgálat egyrészt a három fő vegyipari ágazatra terjed ki: TEÁOR 20 Vegyi anyag és termék gyártása, TEÁOR 21 Gyógyszergyártás és TEÁOR 22 Gumi és műanyag termék gyártása. Az utóbbi esetében a gumi- és a műanyagipari trendeket lehetőség szerint külön-külön vesszük szemügyre. Másrészt bevonjuk a vizsgálatba a kocszgyártás, olajfeldolgozás (TEÁOR 19)¹, a papíripar (TEÁOR 17), az alumíniumipar (TEÁOR 24.42), valamint a gázellátás (TEÁOR 35.2) ágazatokat.

A vizsgálat során a 2013-as évet tekintjük bázisévnek, és az ezt követő öt év (illetve, ahol erre mód van, az idei év első öt hónapját is figyelembe véve közel öt és fél év) folyamatait elemezzük.

A vizsgált periódusban – a változó ütemű, de folyamatos gazdasági fellendüléssel párhuzamosan – a vizsgált vegyipari területek nagy többségében is nőtt a kibocsátás, bár a halmozott növekedés mértékében jelentős különbségek mutatkoznak.

Ezzel párhuzamosan jelentős emelkedés ment végbe mind a keresetek, mind pedig a foglalkoztatás területén.

Ami a termelésbővülést illeti, ez a vizsgált ágazatoknak csak kisebbik részében (gumiipar, műanyagipar, papíripar) szárnyalta felül a feldolgozóipar átlagát. Ezzel szemben a vegyi anyag, termék gyártásában (tehát a szűken vett vegyiparban) és a gyógyszeriparban a termelésnövekedés és -zsugorodás évei váltogatták egymást, így az időszaki halmozott növekedés is szerény maradt.

Természetesen a kereseti és foglalkoztatási trendek csak részlegesen igazodtak a kibocsátás alakulásához. Először is, a feldolgozóipar egészében is valamivel gyorsabban emelkedtek a keresetek az elmúlt öt és fél átlagában – még az inflációt figyelembe véve is – mint a kibocsátás volumene. (Igaz, a különbség nem drasztikus.) És habár a keresetekre is érvényes, hogy a vizsgált ágazatok nagy többségénél a kereseti dinamika a feldolgozóipari átlag alatt maradt, azért pár ágazatban – így például a szűk vegyiparban – az átlagos éves keresetemelkedés mégis érdemben magasabb volt, mint a kibocsátás emelkedése. Ez annyiban nem meglepő, hogy a kereseti dinamikát nem egyszerűen az általános gazdasági fellendülés és az elmúlt évek piacbővülése generálta, hanem egyrészt az egymást követő erőteljes minimálbér- és bérminimum-emelések, másrészt az immár évek óta akut munkaerőhiány.

A vizsgált ágazatokat a *minimálbér emelése* nagyon különböző mértékben érinti, de a munkaerőhiány hatása legalább ilyen fontos tényező lehetett. Erre utal, hogy miközben például 2017-ben a gumi- és műanyagiparban és a papíriparban az alkalmazottak több mint felére vonatkozott a minimálbér-emelési kötelezettség, addig a gázellátásban minimális az érintettek köre. Ehhez képest 2014 és 2019 első fele között az átlagos éves keresetemelkedési ütem egyrészt a műanyagiparban és a papíriparban volt a legmagasabb (ahol az átlagkereset-szint különösen alacsony volt), másrészt viszont éppen a gázágazatban (ahol az átlagkereset messze a feldolgozóipari átlag felett volt). Természetesen a minimálbér mellett a garantált bérminimum emelése is jelentős – bizonyos években a minimálbérénél jelentősebb – hatással volt a bérszintre.

Am a munkaerőhiány ellenére az alkalmazotti létszám is bővülni tudott a vizsgált ágazatok döntő többségében. A trendek ezen a téren is részben alkalmazkodtak a termelés alakulásához: itt is a gumi-, a műanyag- és a papíriparban – tehát a magas termelésnövekedést produkáló ágazatokban – volt a legerőteljesebb az átlagos éves növekedési ütem. Ugyanakkor a feldolgozóipari átlagnál jóval szerényebb termelésnövekedést felmutató szűk vegyiparban és alumíniumiparban is számottevő, a feldolgozóiparét kissé meghaladó létszámemelkedést mértek.

¹ Eredetileg specifikusan a kőolaj-feldolgozást (TEÁOR 19.2) vontuk volna be a vizsgálódásba, de a KSH közlése szerint ennek az alágazatnak termelési, bér- és létszámadatai a vizsgált időszak nagy részére vonatkozóan nem publikusak.

Ezen belül az *idei évet* illetően is vegyes a kép: 2019 első felében a termelés volumene változatosan alakult – így például a szűk vegyiparban számottevően *csökkent* az első félévben – ám eközben a vegyipari átlagkereset és a létszám is tovább emelkedett. A korábban jól teljesítő gumiiipar kibocsátása is visszaesett az idén, mégis a kereseti dinamika tovább erősödött – igaz, az alkalmazotti létszám mérséklődött. **A kereseteket tehát a jelek szerint tovább viszi a lendület a legtöbb ágazatban, miközben a létszám mintha érzékenyebben reagálna a változó piaci környezetre.**

(A KSH különösen hektikus létszám-változást jelez néhány ágazatban az idén. Kérdés, hogy ebben nem játszanak-e szerepet az elmúlt két év során végrehajtott módszertani változások, és hogy az idei (és a gumiiipar esetében már a tavalyi) furcsa létszámmozgásokra vonatkozó adatokat utólag nem vizsgálják-e felül.)

Mindenesetre a 2014-től mostanáig tartó időszak átlagában a meredek – habár a feldolgozóipari átlagnál többnyire mérsékeltebb – béremelkedés párosult számottevő, és többnyire a feldolgozóipari átlagot meghaladó létszámemelkedéssel. Ráadásul – mivel a termelés növekedése csak elvétve haladta meg érdemben a létszám emelkedését – a bruttó termelés alapján számított makroszintű *termelékenység* növekedési üteme nemcsak hogy elmaradt a feldolgozóipar átlagától, de az ágazatok nagy többségében stagnált vagy csökkent a termelékenység a vizsgált időszakban. A kivétel egyrészt a műanyagipar volt, ami érthető: a folyamatos és jó ütemű termelésbővüléshez szintén számottevő,

de azért mérsékeltebb létszámnövekedés párosult. A másik kivétel viszont a gázellátás alágazat, ahol a kibocsátás alig nőtt, az alkalmazotti létszám pedig csökkent, de e csökkenés oroszlánrésze az idén következett be, és túl drasztikus, hogy ne gyanakodjunk valamilyen módszertani problémára. A stagnáló termelékenyséű ágazatok közé tartozik a gyógyszeripar is, habár esetleg lehet mellett érvelni, hogy ezen a területen nem a mennyiségi termelékenységgel, hanem a minőséggel kell versenyezni – de természetesen egy minőségi ugrás valamilyen szinten – elvben – megjelenne a termelési volumen adataiban, így a termelékenységi adatban is.

Összességében, miközben a vegyipari jellegű ágak többségénél a keresetek a feldolgozóipari átlagtól némileg elmaradó ütemben emelkedtek, a viszonylag gyenge termelékenységi számok miatt a nominális (forintban mért) *egységbérköltség* dinamikája az ágazatok felénél jelentősen meghaladta a feldolgozóipari átlagot 2014 és 2018 között. Ezek közé tartozik a szűk vegyipar (főleg a halvány növekedés és a kissé csökkenő termelékenység miatt), illetőleg a gumiiipar (amely dinamikusán bővült, viszont szintén nem tudta javítani termelékenységi szintjét). A termelékenységét jó ütemben javító műanyagiparban a munkajövedelem is kiugróan emelkedett, így az egységbérköltség itt is érdemben emelkedett. A legalacsonyabb ütemben a gyógyszeriparban nőtt az egységbérköltség, miután itt a termelékenység stagnálása szerény keresetemelkedéssel párosult.

Akárhogyan is, a vegyipari jellegű és vegyiparhoz kötődő ágazatok többségé-

ben komoly emelkedés ment végbe az elmúlt néhány év során, mind az alkalmazotti létszám, mind a keresetek terén. Mint már jeleztük, rövid távon arra lehet számítani, hogy a kereseti dinamika jelentős marad, habár a gazdasági környezet – mindegyelőre a külgazdasági környezet – kedvezőtlenebbé válik. Ezzel kapcsolatban megjegyzendő, hogy a vegyipari jellegű ágak döntően – a kocsz- és olajágazat, illetőleg a gázellátás nyilvánvaló kivételével – exportorientált ágazatok. Emiatt – a feldolgozóipar egészéhez hasonlóan – ezeknek az ágazatoknak a jövőbeli konjunkturális helyzetét akkor is érzékenyen érintheti a külgazdasági környezet romlása – a kínai növekedés lassulása, a kereskedelmi háború, a Brexit, stb. – ha közben a hazai kormányzat igyekszik is a belföldi keresletet magasan tartani. Mivel pedig a munkaerőhiány miatt a bérköltség-emelkedés még a nehezedő körülmények és a feltehetően lassuló növekedés közepette is folytatódni fog egy darabig, ez idővel fokozhatja a vállalatok közti szelekciót.

Ez utóbbi kapcsán megjegyezhetjük, hogy a termelékenység javítására való képesség nyilván nem egyöntetűen gyenge egyes vegyipari jellegű ágak vállalatai körében, hanem az eleve gyengébb, jobbára hazai tulajdonú és kisebb vállalkozásoknál koncentráliódik. Így a szelekció elsősorban ezeket a vállalkozásokat sújthatja a jövőben. A kormányzat újabban szemlátomást jobban fókuszál arra – pl. uniós fejlesztési programokon keresztül – hogy a hazai vállalati kör életképesebb szegmense számára kedvezőbb feltételeket teremtsen. Kérdés, hogy ezek az erőfeszítések milyen eredményt hoznak a belátható jövőben.

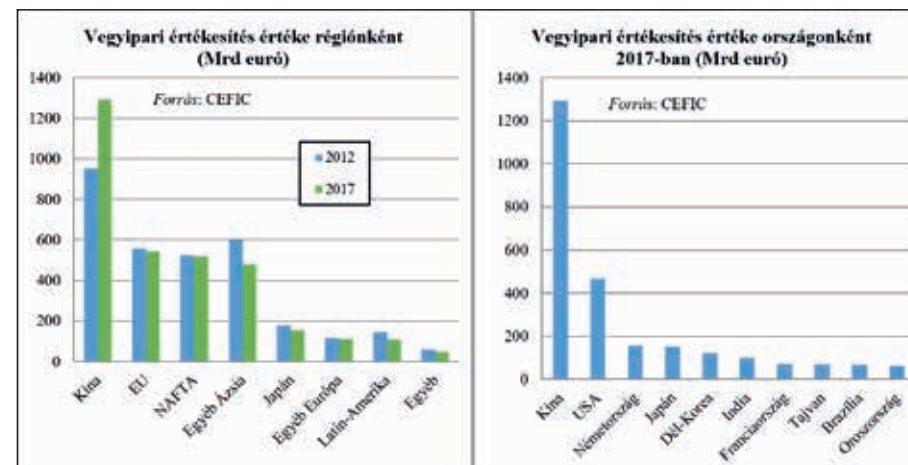
1.

Főbb nemzetközi tendenciák a világ és Európa vegyiparában¹

¹ Jelen fejezet nagy részében leírtak – hacsak külön nem jelezzük – a szűk értelemben vett vegyiparra, vagyis a TEÁOR 20-as vegyi anyag, termék gyártása ágazatra vonatkoznak.

Az elmúlt pár évtized során az EU globális vegyipari súlya csökkenőben volt: az értékesítés összértékét tekintve korábbi vezető szerepét elveszítve 2012-re a harmadik helyre csúszott vissza a régiók versenyében – egyrészt Kína, másrészt a Kínán kívüli ázsiai országok mögött. E hanyatló trend abszolút értelemben annyiban később is folytatódott, hogy az EU-értékesítés globális értékesítésben való súlya csökkent (17%-ra), sőt, most már az értékesítés nominális értéke is mérséklődött. Ugyanakkor a regionális rangsorban, miközben Kínától való lemaradása fokozódott, az EU mégis egy hellyel előbbre került, miután az egyéb ázsiai országok együttes vegyipari értékesítése sokkal nagyobb mértékben esett vissza 2012 és 2018 között. Más kérdés, hogy a folytatódó robbanásszerű kínai fejlődés mögött is részben európai (és más fejlett térségbeli) vegyipari cégek állnak; ennyiben a fejlett térségeknek az értékesítési adatokból kiolvasható dominanciavesztése csak viszonylagos.

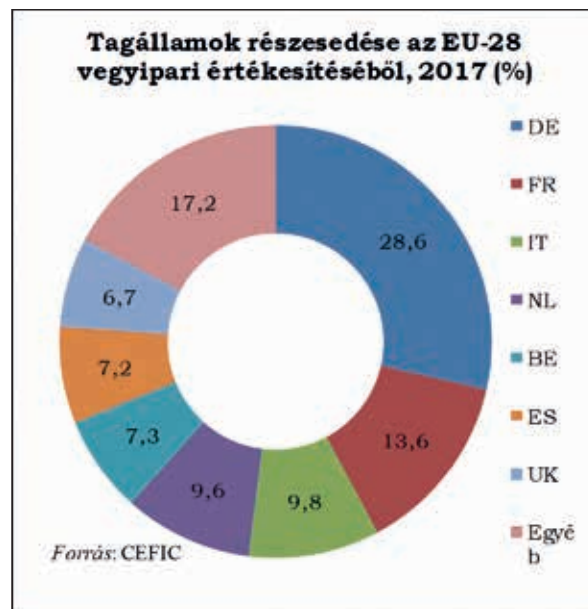

1.1. ábra: A főbb nemzetközi régiók és országok vegyiparának értékesítése

Országokénti bontásban az Egyesült Államok foglalja el a második helyet Kína mögött, a harmadik pedig az EU vezető vegyipari hatalma, Németország követ, a világerőteljesítés 4,8%-ával (a hetedik helyen pedig Franciaország, a világerőteljesítés 2,3%-ával).

Az Európai Uniót, az egyik legfontosabb globális vegyipari csomóponton belül a vegyipar földrajzilag viszonylag koncentrált: 2017-ben a teljes uniós értékesítés 83%-a hét országhoz volt kapcsolható, jórészt ugyanazokhoz, amelyek a feldolgozóiparban is domináns pozíciót foglalnak el. Ezen belül Németország 29%-os részesedését Franciaország és Hollandia követi, az előbbi részesedése durván a felét, az utóbbi pedig a harmadát teszi ki a német részesedésnek. Magyarország a kevésbé jelentős vegyipari termelők közé tartozik: nagyjából 1%-os részesedéssel, érezhetően lemaradva Lengyelországtól, és kissé Csehországtól is.

Habár az uniós vegyipari értékesítés globális súlya csökken, az értékesítés volumenének trendje továbbra is növekvő. Ez nagyrészt az EU-országok egymás közötti értékesítésének – és kisebb részben az EU-n kívülre történő értékesítésnek – az erőteljes bővüléséből adódott, miközben a saját országban megvalósult vegyipari értékesítés – euróban mérve – durván egyharmadával csökkent 2012 és 2017 között. A belföldi eladások csökkenése jelzi a vegyipari forgalom nemzetköziesedését, a vegyipari termékek – akár fogyasztási, akár termelési célú – felhasználásának globalizálódását. Az EU27-en belüli forgalom bővüléséhez az új tagállamokba történt termelés-kihelyezés és ezeknek az országoknak a vegyipari globális termelési láncokba való beépítése is nagyban hozzájárulhatott.

1.2. ábra: EU-tagállamok részesedése

A vegyipari termékek külkereskedelmét tekintve az Európai Unió – szemben az összes értékesítéssel – még mindig domináns szereplő: az uniós vegyipari (külső) export a világgazdaság 22%-át tette ki 2012-ben. Az Unió számára a vegyipari külkereskedelemből évente többletet termel, mi több, az EU az egyetlen globális piaci szereplő, amelynek az összes többi nagy régióval szemben többlete van a vegyipari termékek külkereskedelmében.

Miközben az EU globális vegyipari pozíciói még mindig erősek, távlatilag a hanyatlás felé mutat, hogy a termelés volumene csak lassan nő, nem úgy, mint egyes feltörekvő gazdaságokban (mindenekelőtt Kínában). Kérdés, hogy a továbbiakban tud-e bővülni az európai vegyipar – globális szinten egyelőre további bővülést várnak hosszú távon. Megjegyzendő viszont, hogy eközben a vegyipar termelékenysége aránylag jó ütemben nő az EU28 egészében, miután az ágazati alkalmazottak száma enyhén csökken. Mint látni fogjuk, Magyarországon nem éppen ez a helyzet.

A jövőbeli pozíciókra nézve kedvezőtlen körülmény, hogy 2007 és 2017 között az EU vegyiparának beruházási dinamikája jócskán elmaradt a versenytársakétól. Míg 2017-ben a széles értelemben vett EU-vegyipar beruházásainak értéke csupán 6%-kal volt magasabb, mint 2007-ben, addig az Egyesült Államokban pedig 64%-os növekedés ment végbe, nem beszélve például Kínáról, ahol a vegyipari beruházások értéke megötszöröződött.

A korábbiaktól eltérően az EU vegyipara 2017-ben immár a K+F kiadások abszolút nagysága tekintetében is csak második volt (Kína mögött). A K+F kiadások viszonylag alacsony növekedési üteme miatt közeledik az időpont, amikor a vegyipari K+F kiadások értéke még az Egyesült Államokban is magasabb lesz, mint az Európai Unióban.

2.

Vegyipari termelés és értékesítés

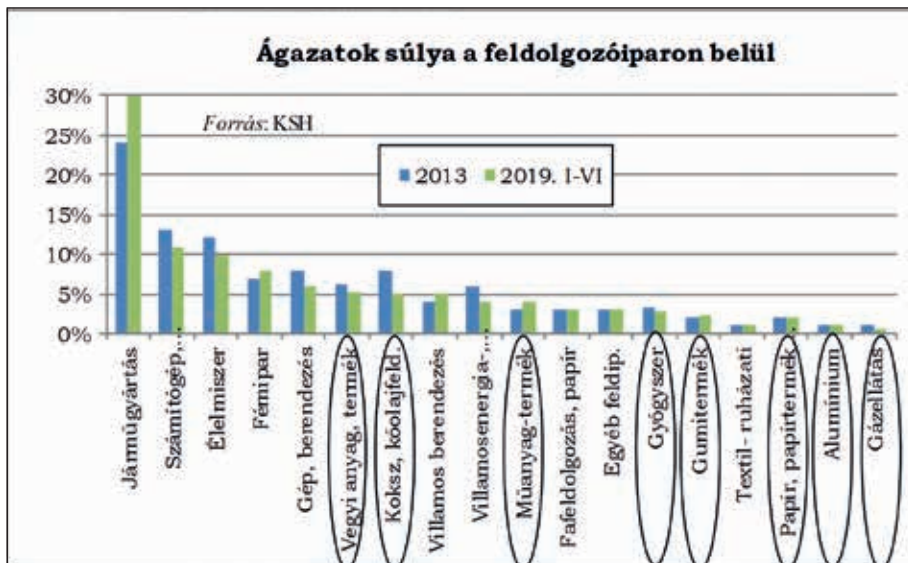
2.1. A vegyipar helye a magyar feldolgozóipar termelésében

A *vegyiparnak* többféle meghatározása létezik. A legszűkebb értelmezés kizárólag a „Vegyí anyagok és termékek gyártását” (TEÁOR 08' osztályozás szerinti 20 ágat) foglalja magában. Ebben a kiadványban egy *szélesebb* körű meghatározást alkalmazunk: a gyógyszergyártást (TEÁOR 21), illetőleg a gumi- TEÁOR 22.1) és műanyag-gyártást (TEÁOR 22.2) is a vegyipari csoportba tartozónak tekintjük. Ezenfelül – mint vegyiparhoz kapcsolódó ágazatokat – e tanulmányba bevonjuk a papírgyártást (TEÁOR 17), a kocszgyártást és kőolaj-feldolgozást (TEÁOR 19), valamint az alumíniumgyártást (TEÁOR 24.42) és a gázellátást (TEÁOR 35.2),

A 4 szorosabban vett vegyipari ág termelésének együttes részesedése a feldolgozóipar termelésén belül 2019 első félévében 14,5%-ot tett ki, a második helyen áll a feldolgozóiparon belül, a gépkocsigyártás után. 2013 óta ez a részesedés gyakorlatilag stabil.

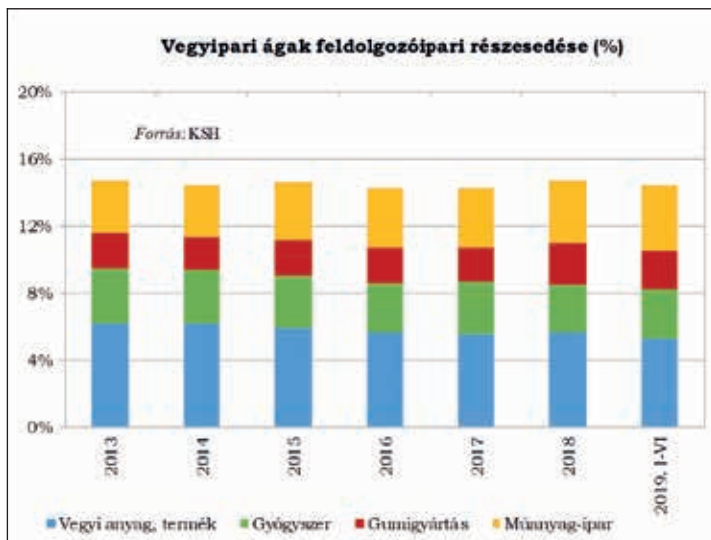
Ha ehhez hozzávesszük a másik három vegyipari kötődésű és feldolgozóiparba sorolt ágazatot (a kisméretű gázellátás alágazat nem része a feldolgozóiparnak), akkor a feldolgozóipari kibocsátásban való részesedés már 22,1% – ez némi csökkenés a 2013-as (25%-os) arányhoz képest, aminek a kocsz- és kőolajágazat részesedésének mérséklődése idézett elő.

Külön-külön a vegyipari ágak a feldolgozóipari termelésen belüli részesedése durván 1és 5%-a között szóródik. 2013 óta a részesedés valamelyest csökkent a legnagyobb ágazat, a szűk vegyipar és a már említett kocsz-kőolaj ágazat esetében, a műanyagipar súlya viszont kissé emelkedett. A többi ágazat részesedése nagyjából stabil. (2.1. ábra)

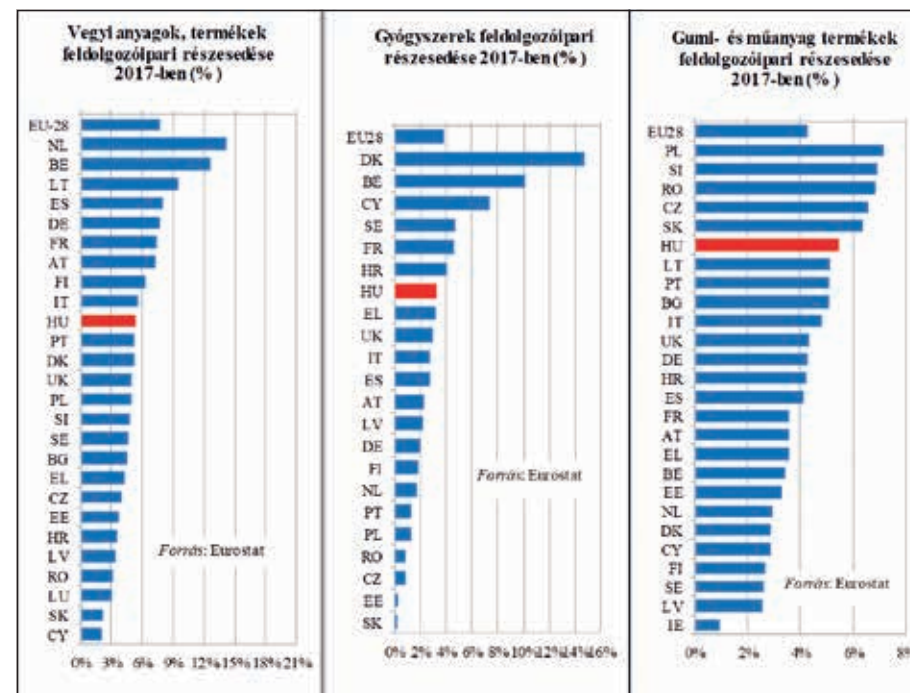
2.1. ábra. A vegyipari ágazatok súlya a feldolgozóiparban

A 2.2 ábrából is látszik, hogy az időszak egészét tekintve a négy szorosabban vett vegyipari jellegű ágazat közül csak a műanyagipar térnyerésének, illetőleg a szűk vegyipar részesedéscsökkenésének mértéke volt szabad szemmel is látható. A gumiipari részesedés valamelyest emelkedett, a gyógyszeripari részesedés némileg csökkent, de e változások a 0,5 százalékpontot sem érik el.

2.2. ábra: A vegyipari ágazat feldolgozóipari részesedése

A fenti részesedésekkel Magyarország vegyipara kifejezetten erős pozíciókkal bír **európai összehasonlításban** (2.3. ábra). A vegyi termékek gyártásának több mint 5%-os részesedésével Magyarország középmezőny felső felében helyezkedik el az EU-országok között, a magyar gyógyszeripar részesedése az EU-mezőny felső harmadában, az ehelyütt együttesen ábrázolt gumi- és műanyagipar pedig szinte az élvonalban helyezkedik el.

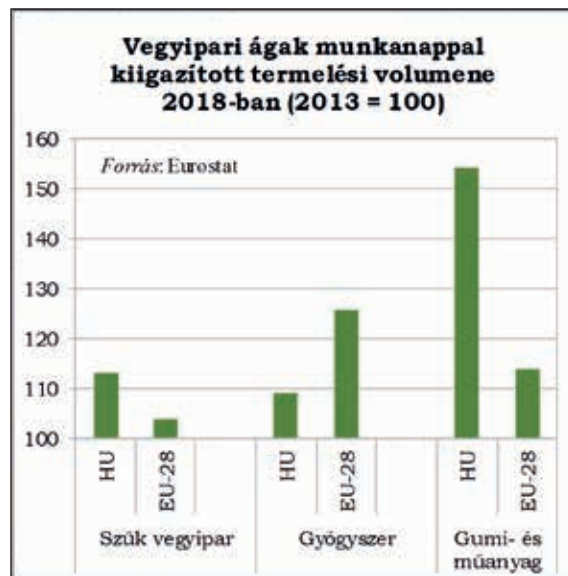

2.3. ábra: A vegyipari ágazatok feldolgozóipari súlya az európai országokban

Figyelemre méltó, hogy a gumi- és műanyag termékek gyártásában az ágazat feldolgozóiparon belüli arányát tekintve a hét első helyet kelet-európai új tagállamok foglalják el, elsősorban a letelepedett külföldi vállalatoknak köszönhetően. Ugyanakkor csak Magyarország és Horvátország gyógyszeripara képvisel említésre méltó súlyt a feldolgozóiparon belül a kelet-európai új tagállamok közül. Ez nem véletlen, hiszen a gyógyszeripar az átlagosnál tudásigényesebb, magasabb hozzáadottérték-tartalmú terméket előállító ágazat.

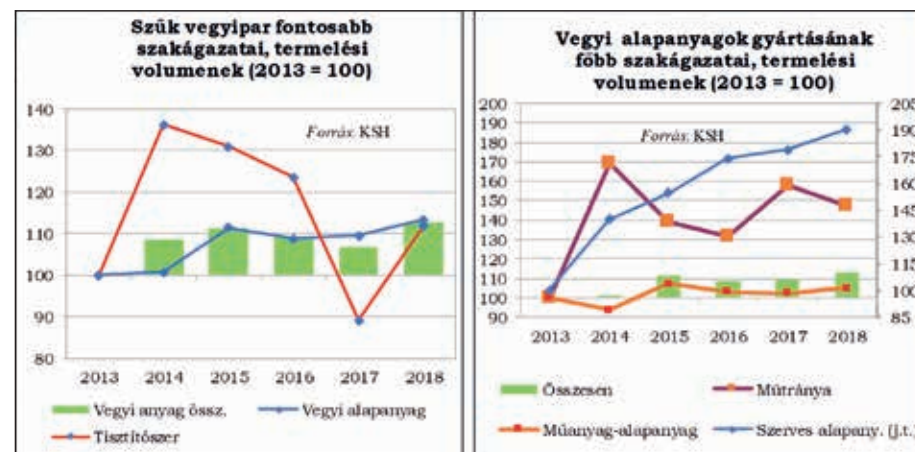
2.2. A vegyipari ágak dinamikája

A magyarországi vegyipar növekedési teljesítménye aránylag jól alakult 2014 és 2018 között az EU átlagával összevetve, hasonlóan a feldolgozóipar egészéhez. Ám ez a megállapítás csak a szűk vegyiparra, illetőleg a gumi- és műanyagiparra érvényes, a gyógyszeriparra nem. Az Eurostat szerint 2018-ban a gyógyszeripar kibocsátása csupán 9%-kal volt magasabb, mint 2013-ban, míg az uniós halmozott átlagnövekedés meghaladta a 25%-ot. A gyógyszeripar tehát nemigen tudott profitálni az elmúlt fél évtizedre jellemző majdnem általános fellendülésből. Azt is hozzá kell tenni, hogy a szűk vegyiparban az idei év első felében visszaesett a termelés – ezt figyelembe véve az ágazat halmozott növekedése gyengébb, mint 2018-ig bezárólag.

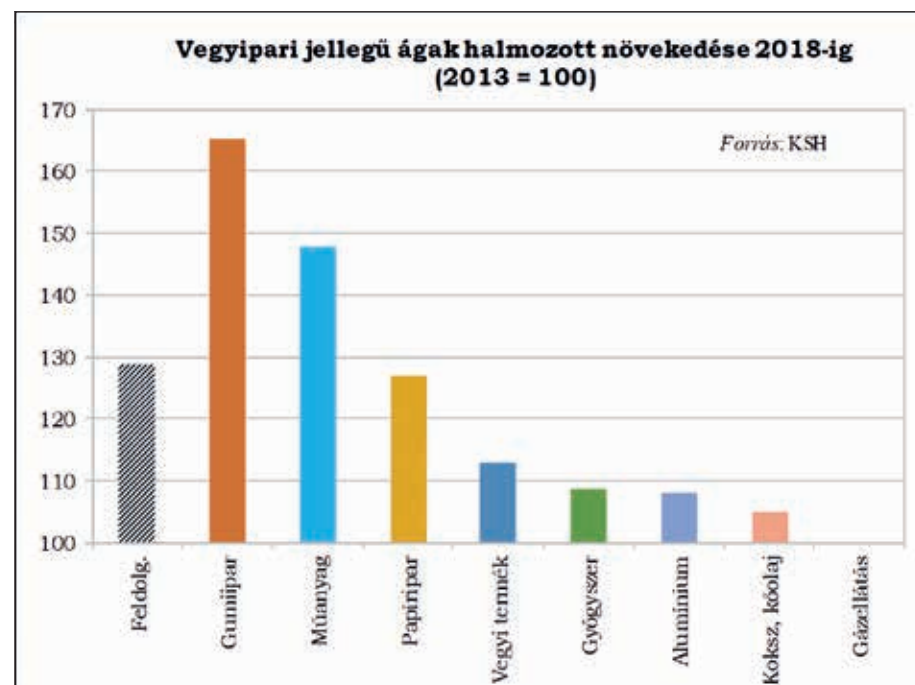

2.4. ábra: A vegyipari ágazatok termelési volumene Magyarországon és az EU-ban

Ha a termelési volumen változását az összes, vizsgálatba bevont ágazatnál szemügyre vesszük – immár KSH-adatok alapján – a gumi- és a műanyagiparon felül még a papíripar növekedési üteme volt viszonylag tetemes 2014-2018-ban. A szűk vegyipar halmozott növekedése is meghaladta a 10%-ot, de négy év alatt 13%-os növekedés meglehetősen közepeszerű év/éves átlagos növekedést jelent. A gyógyszeripari növekedés még szerényebb volt, ami – mint láttuk – el is marad az uniós átlagtól. Bár a gumiipar és a műanyagipar 2016-ig meglehetősen együtt mozgott, 2017-ben az előbbi jóval erősebb növekedést produkált – az első félemből sejtethetően azonban megfordul a viszony, az év végére a két ágazat halmozott dinamikája kiegyenlítődhet.

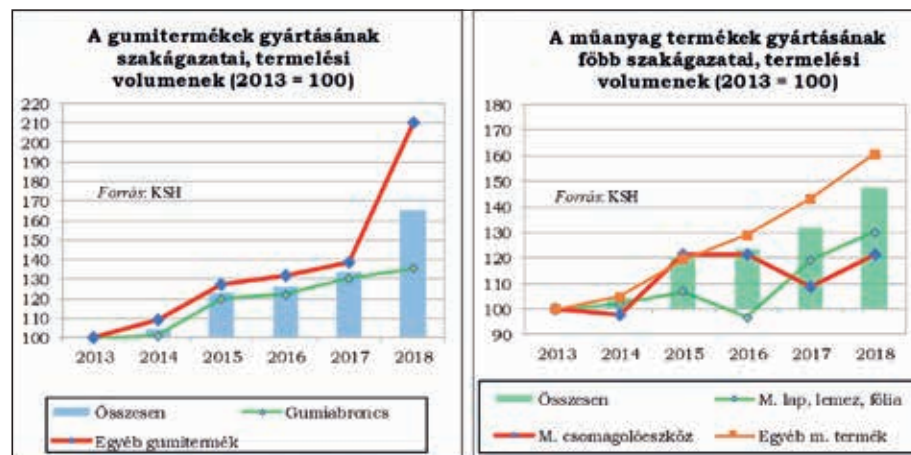
2.5. ábra: A vegyipari ágazatok halmozott növekedése

2.6. ábra: Vegyi anyag és termék gyártása

Ha a szűk vegyipar növekedési teljesítményét részletesebben szemügyre vesszük, mindenekelőtt látható, hogy a vegyi anyag és termékek gyártásának 75-85%-át egy alágazat, a *vegyi alapanyag gyártása teszi ki*.

A vegyi alapanyagok gyártásának dinamikája tehát meghatározó az egész szakág termelésének alakulása szempontjából. Ahogy az a 2.6. számú baloldali ábrából látható, a második legfontosabb alágazat – a tisztítószeresek gyártása – dinamikájának bármilyen hektikus mozgása csak kismértékben tudja elmozdítani az egész ágazat átlagos növekedési ütemét. Másfelől viszont e domináns komponens – vagyis a vegyi alapanyagok – mintegy háromnegyedét egy szakágazat, a műanyag-alapanyag gyártása teszi ki.

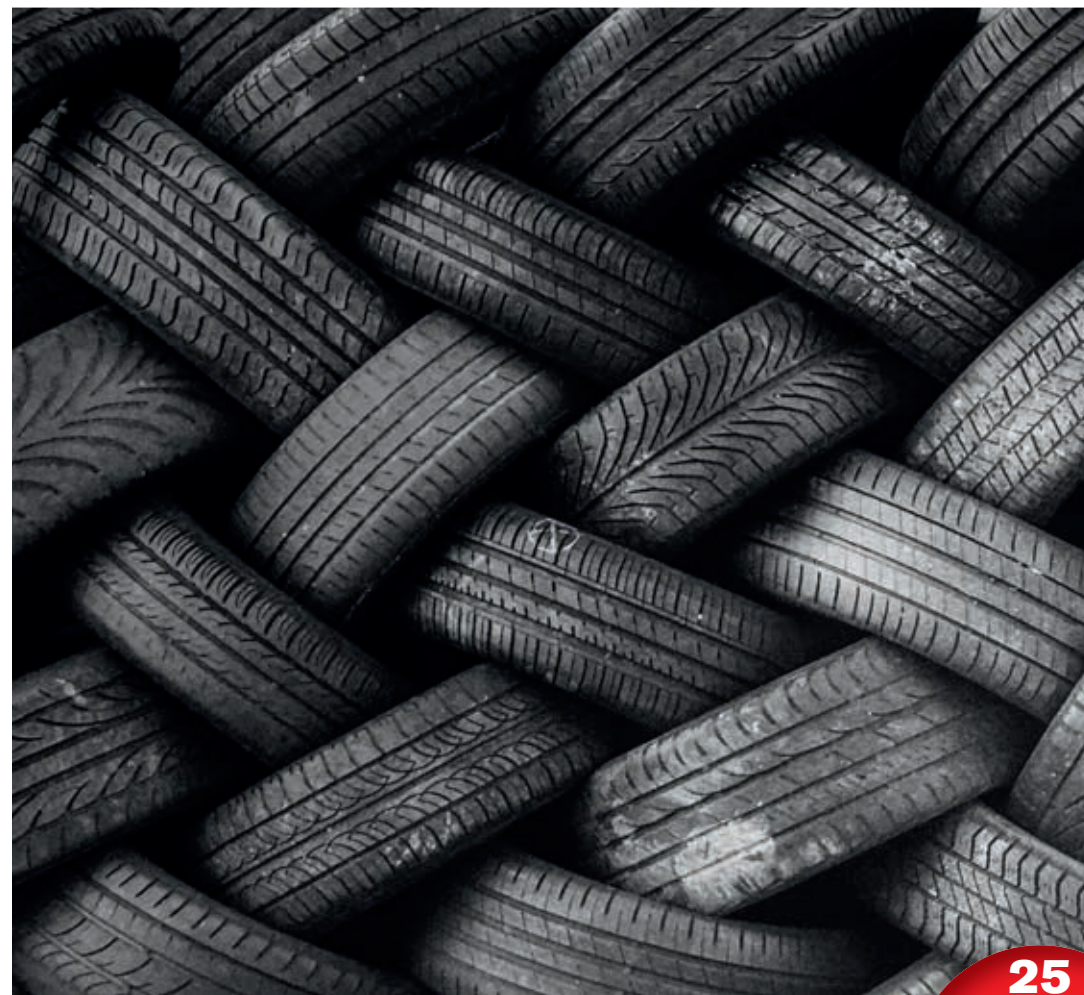
2.7.ábra: Gumi- és műanyag termékek gyártása

A jobb oldali ábrából kivehető, hogy a vegyi alapanyagok halmozott növekedési teljesítménye csak kevéssel kedvezőbb, mint a műanyag-alapanyagoké, noha két másik szakágazat, különösen a kb. 10%-os részesedésű szerves alapanyagok gyártása, drasztikusan bővült a vizsgált időszak folyamán rövidebb-hosszabb ideig. Egészében véve a szűk vegyipar az ipari fellendülés kezdeti éveiben jó ütemben bővült, majd pedig gyakorlatilag ingadozásokkal tarkított stagnálásba váltott.

A gumi- és műanyagipar meglehetősen összetett, diverzifikált termelési profilú iparág. A szűkebben vegyipari jellegű ágak közül a magyar gumi- és műanyagipar bővült a leggyorsabb ütemben az elmúlt fél évtizedben, s – amint láttuk – egyben az európai növekedési átlagot is messze túlszárnyalta.

Amint azt jeleztük, a vizsgált időszak nagy részében a gumi- és a műanyagipar hasonló dinamikát produkált, majd 2018-ban a gumiipari kibocsátás lényegesen nagyobbat ugrott, mint a műanyagipar. A gumiipar két szakágazatból tevődik össze – a 2018-as ugrás *nem* a gumibroncs-gyártásnak, hanem az egyéb gumitermékek gyártásának köszönhetően következett be.

A műanyagipar fontosabb szakágazatai meglehetősen divergálóan mozogtak 2013-at követően: van amelyik egyenletesen bővült, egy másik a legutolsó években indult növekedésnek. A harmadik – a műanyag csomagolóeszközök gyártása, amely egyébként a 2013 előtti fél évtizedben a legjobb növekedési teljesítményt nyújtotta, 2015-től fogva nem nőtt tovább, és egészében véve gyengébb halmozott növekedést produkált, mint a másik két jelentős műanyagipari alágazat. E szétartó pályák eredőjeképpen azonban a műanyagipari ágazat tartósan jó ütemű növekedést produkált, és ez – a gumiipartól eltérően – 2019-ben is folytatódott.

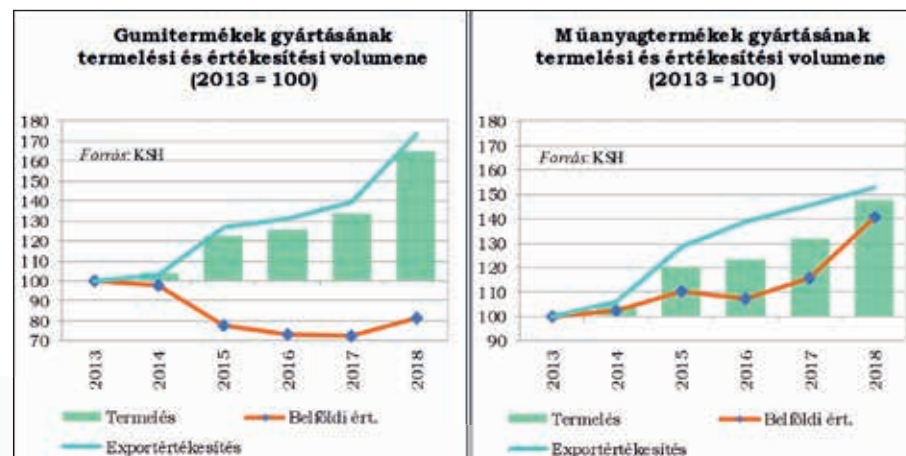
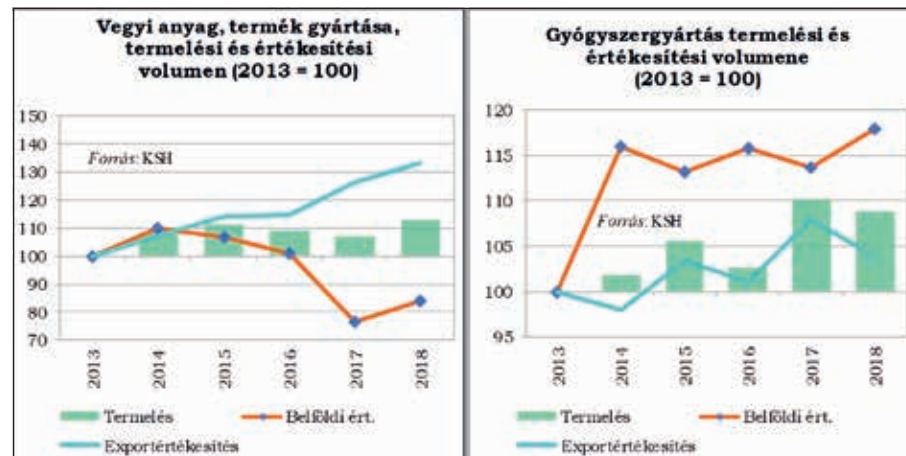
2.3 Az export a növekedés húzóereje

Amint az a magyar feldolgozóipar egészéről is elmondható, a vegyipari ágak nagyobb részében is az *exportértékesítés* hajtotta a növekedést az elmúlt fél évtized során. Két ágazatban, a szűk vegyiparban és a gumiiparban a belföldi értékesítés volumene alacsonyabb volt 2018-ban, mint 2013-ban. Az is igaz ugyanakkor, 2018-ban (és 2019 első felében) mindkét ágazatban megindult a belföldi értékesítés növekedése, és ugyanez igaz a műanyagiparra.

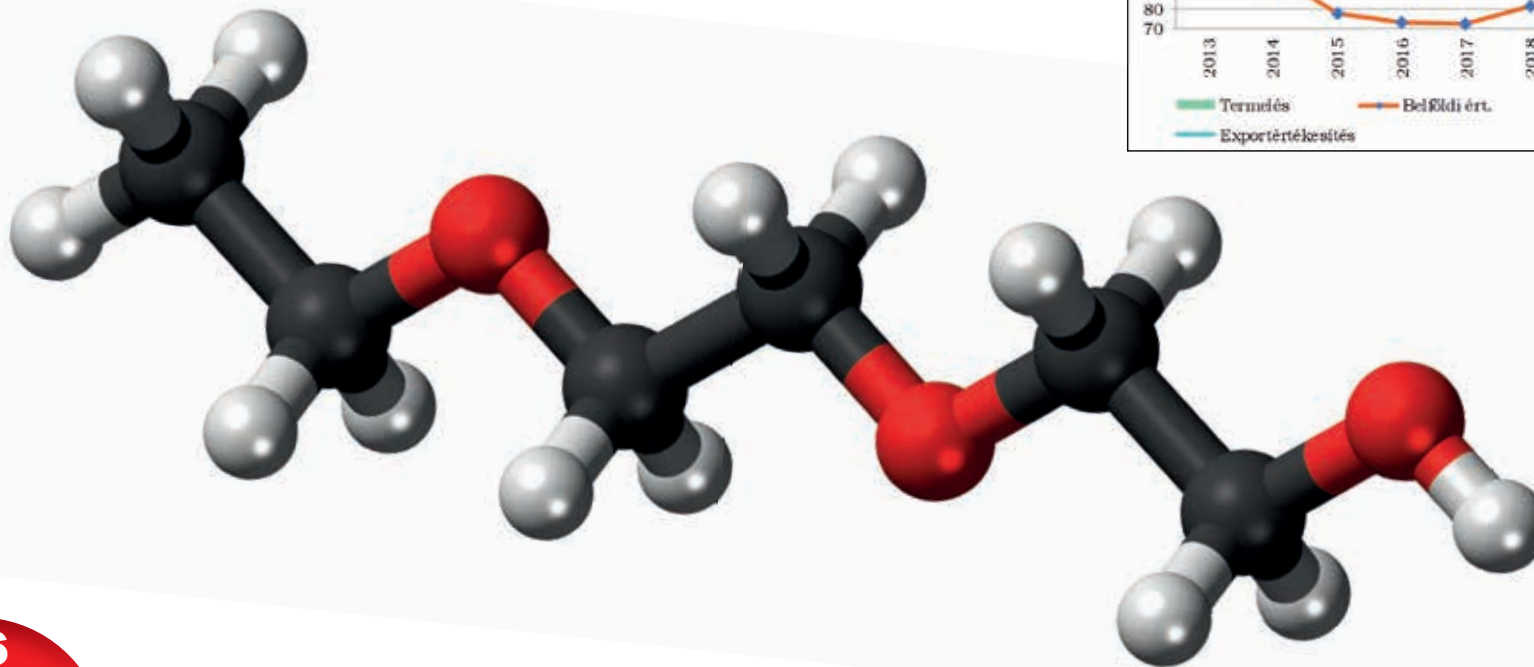
A gyógyszeripar kivétel, amennyiben még az idősor legelején, 2014-ben ugrott egyet a gyógyszeripari termékek belföldi értékesítése, azóta viszont többé-kevésbé egy helyben toporgott. Ugyanakkor a gyógyszeripar exportértékesítése trendszerűen nőtt, de cikkszaggal mozgás mellett, emiatt a halmozott növekedés összességében igen gyenge maradt. Vagyis a gyógyszeripar 2014 *utáni* növekedése már az exportértékesítésnek tudható be, bár e növekedés alacsony volt a szintjén.

A szűk vegyipar és a gumiipar esetében elmondható, hogy az exportértékesítés 2018-ig folyamatosan bővült (az idei első félévben ugyanakkor mindkét ágazatban csökkent), miközben a belföldi értékesítés a vizsgált évek többségében visszaesett. A különbség az, hogy az előbbi esetben a belföldi értékesítés alakulásának van komoly tétje (a 30% feletti részesedés miatt), míg a gumiiparban a belföldi értékesítés nem sok vizet zavar, 5%-ot alig meghaladó részesedése miatt.

A műanyagipar egyedi annyiban, hogy itt a belföldi értékesítés volumene is majdnem folyamatosan emelkedett, ráadásul itt a belföldi értékesítés súlya meghaladja a 40%-ot. Vagyis a műanyagipari növekedés szerkezete – az értékesítés irányát tekintve legalábbis – meglehetősen kiegyensúlyozott.

2.8. ábra: Belföldi és export értékesítés

3.

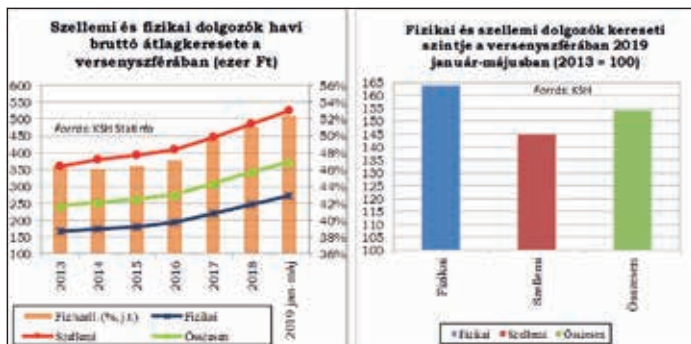
A bérek a vegyiparban, nemzetgazdasági összehasonlí- tásban

3.1. A bérek alakulása a versenyszektorban és a feldolgozóiparban

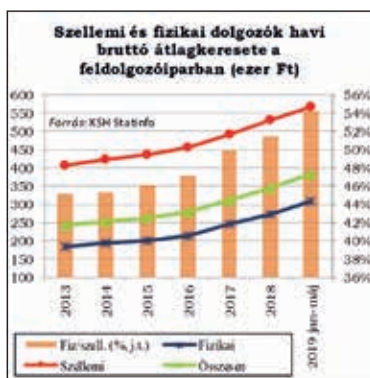
A 2008-tól nagyjából 2012-ig tartó, váltakozva recesszióval és stagnálással fémjelzett periódus után 2013-tól megkezdődött a kilábalás, amely a legutóbbi két-három év folyamán magyar viszonylatban szokatlanul erős – és európai viszonylatban sem lebecsülendő – növekedésbe torkollott. Így 2019-ben a GDP volumene valószínűleg durván 26%-kal lesz magasabb, mint 2013-ban volt. Ennek fényében a nemzetgazdasági nettó átlagkeresetek reálértékének több mint 46%-re becsülhető halmozott növekedése 2018 végére (2013. évi bázison) igen jó eredménynek számít. A havi *bruttó nominális keresetek* mintegy 55%-kal (havi 128 ezer forinttal) voltak magasabbak idén január-májusban, mint 2013 átlagában. A *versenyszféra* halmozott bérnövekedése ezzel nagyjából azonos, 54%-os volt a szóban forgó öt és fél év során.

A versenyszektoron belül a fizikai és szellemi foglalkozásúak kereseteinek dinamikájában érdemi eltérés fedezhető fel. A nominális adatok azt a benyomást keltik, hogy a szellemi foglalkozásúak keresetei meredekebben emelkedtek, és valóban, a két csoport átlagkeresete közti különbség *forintban mérve* nőtt 2013 és 2019 első öt hónapja között. A *százalékos növekedést* tekintve azonban a fizikai foglalkozásúak jártak jobban – 2013 és 2019 első öt hónapja között a halmozott növekedés 64%-os volt, szemben a szellemi foglalkozásúak 45%-os bérnövekedésével. A fizikai foglalkozásúak keresetének *kismértékű felzárkózására* került sor (a relatív arányokat tekintve) a vizsgált időszak során, bár a szintkülönbség tetemes maradt – 2018-ban a fizikai dolgozók átlagkeresete a szellemi dolgozók átlagkeresetének mintegy 52%-ára rúgott a versenyszféra átlagában. A felzárkózás részben a minimálbér, illetve a garantált bérminimum 2017. évi drasztikus emelésének tudható be, amelyet a rákövetkező két évben további erőteljes (bár kevésbé látványos) emelés követett. Másfelől 2015-2016-tól kezdve a – mindenekelőtt a szakmunkásoknál jelentkező – munkaerőhiány is hozzájárult a fizikai dolgozók kereseti szintjének emelkedéséhez, habár – mint láttuk – igazán drámai arányeltolódást nem eredményezett.

3.1. ábra: Fizikai és szellemi dolgozók keresetei a versenyszférában

A feldolgozóipar halmozott bérnövekedése a versenyszektor átlagát is felülmúlta, közel 59%-os (a havi kereset esetében 141 ezer forintos) volt a 2013-as év és 2019 első öt hónapja között, ami reálértékben mintegy 45%-os növekedést jelent. A feldolgozóiparban az átlagos bruttó kereset szintje jóval közelebb van a fizikai, mint a szellemi dolgozók keresetéhez – ez értelemszerűen annak a következménye, hogy a feldolgozóiparban kisebb a szellemi dolgozók aránya az alkalmazottakon belül, mint a versenyszektor egészében. Másfelől a fizikai dolgozók kereseti színvonala magasabb, mint a versenyszféra átlagában (2018-ban durván havi 25.000 forinttal), így a feldolgozóipari átlagkereset kissel meghaladja a versenyszféra átlagát, az összetételbeli különbség ellenére.

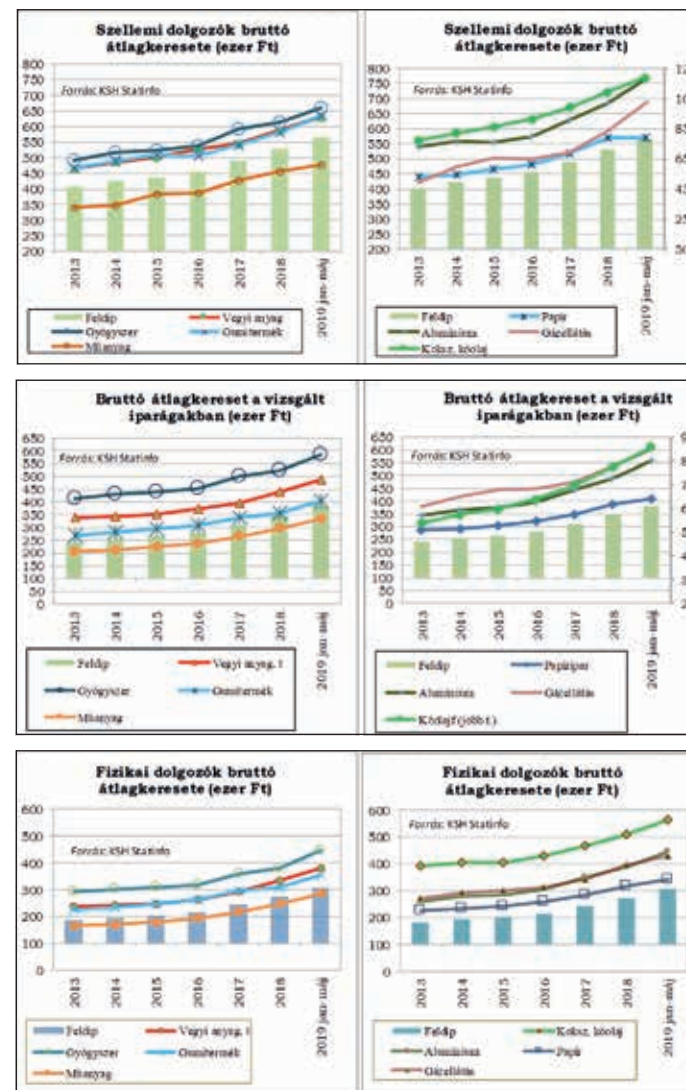

3.2. ábra: Fizikai és szellemi dolgozók keresetei a feldolgozóiparban

A feldolgozóipar esetében is igaz, hogy a kereseti dinamika 2017-től megfigyelhető gyorsulása elsősorban a fizikai keresetek különösen erőteljes, az idei első öt hónapban 13%-ot is meghaladó emelkedésének az eredménye. A szellemi dolgozók kereseteinek mérsékeltbb növekedése részben azt sejteti, hogy a feldolgozóiparban elsősorban a (szakképzett) fizikai dolgozók egyes csoportjainál mutatkozik munkaerőhiány, részben pedig azt, hogy jelentős a kétféle minimálbér emelésének a hatása.

3.2. Béralakulás a kiemelt ágazatokban

A tanulmányunkban egyrészt a vegyipari jellegű ipari ágazatokat, alágazatokat és szakágazatokat – szűk vegyipar (vegyi anyag, termék gyártása), gyógyszeripar, gumi- és műanyagipar – másrészt néhány vegyiparhoz szintén kapcsolódó ágazatot (kocszgyártás és olajfeldolgozás, papíripar, alumíniumgyártás, gázellátás) vizsgálunk.

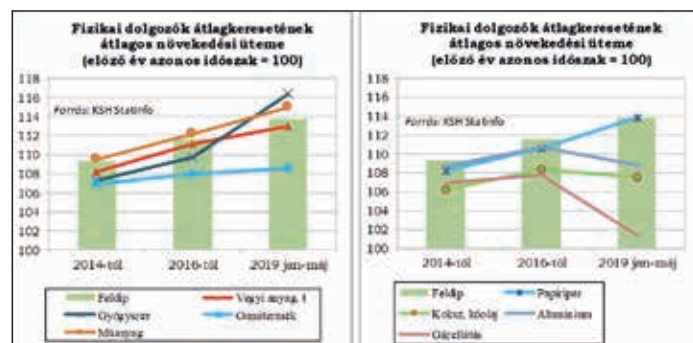
3.3. ábra: Bruttó átlagkeresetek a vegyipari ágazatokban

Ezek többségéről elmondható, hogy az átlagos bérszint kisebb-nagyobb mértékben folyamatosan meghaladja a feldolgozóipari átlagot. Különösen igaz ez a koks- és olajágazatra, ahol a kereseti szint – mint látni fogjuk, főként a szellemi foglalkoztatottak miatt – oly mértékben elhúz nemcsak a feldolgozóipar egészétől, hanem a többi vegyipari ágazattól is, hogy az ábrákon – legalábbis az összátlagra és a szellemi dolgozókra vonatkozó ábrákon – külön tengelyen ábrázoltuk. Kivételt képez a műanyagipar, de a gumiipari és a papíripari átlagkereset is csak kevéssel múlja felül a feldolgozóipari átlagszintet.

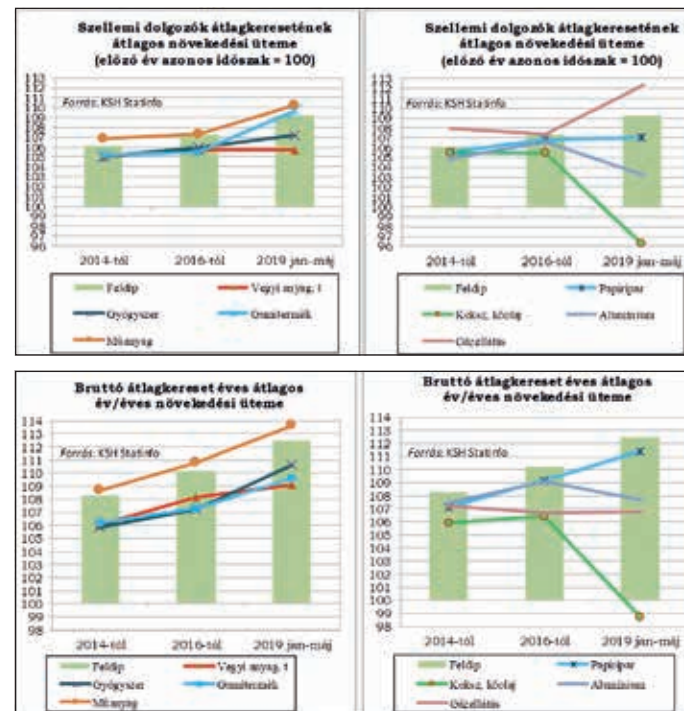
Mindez nagyjából külön-külön elmondható a fizikai és a szellemi keresetek átlagszintjére is. Megjegyzendő, hogy a műanyagipar kereseti szintje elsősorban a szellemi dolgozók (jelesül a műanyagipari szellemi dolgozók) relatív alacsony szintje miatt marad el a feldolgozóipari szinttől – 2019 első öt hónapjában 16%-kal – miközben az ágazat fizikai alkalmazottainak bruttó keresetének relatív bérhátránya csupán 7%. Továbbá, a gázellátás átlagkereseti szintje csak a szellemi dolgozók nagyobb részaránya miatt magasabb, mint az alumíniumiparé – külön-külön nézve az alumíniumipari kereseti szint a fizikai dolgozóknál durván megegyezik a gázellátás átlagával, a szellemi dolgozóknál pedig meg is haladja azt.

A fizikai és szellemi dolgozók közti számarány-különbségek hatása más ágazatokban sem elhanyagolható. A gumiiparban a fizikai és a szellemi dolgozók esetében is érdemben magasabb a kereseti szint a feldolgozóipari átlagnál, ugyanakkor a fizikai dolgozók magas számaránya miatt az összátlag alig haladja meg a feldolgozóipari összátlagot. A gyógyszeripar kereseti szintje nem csak a feldolgozóipar, de a nemzetgazdaság viszonylatában is kiugró, de ehhez hozzájárul a szellemi dolgozók magas aránya: a gyógyszeripari szellemi dolgozók kereseti szintje nem sokkal magasabb, mint a szűk vegyipar vagy akár a gumiipar szellemi dolgozóinak kereseti szintje.

Ezzel szemben az alumíniumkohászatban a szellemi keresetek szintje jóval magasabb, mint a gyógyszeriparban és a gázellátásban, a fizikai kereseteké pedig versenyez e két ágazattal, mégis az összátlag – a szellemi foglalkoztatottak alacsonyabb létszámára miatt – elmarad mindkét említett ágazat átlagától.

3.4. ábra: Bruttó kereseti indexek a vegyipari ágazatokban

3.4. ábra: Bruttó kereseti indexek a vegyipari ágazatokban

Miközben a bruttó keresetek átlagos szintjét illetően a vizsgált ágazatokban (nem számítva a műanyagipart) nincs ok panaszra – legalábbis a feldolgozóipari átlaghoz (illetőleg a versenyszféra átlagához) mérten – a keresetek növekedési ütemét illetően némileg más a helyzet. 2013-as bázison számolva 2019 első öt hónapjáig bezárólag a vizsgált ágazatok nagy többségénél az átlagos év/éves bérnövekedési ütem elmaradt a feldolgozóipar egészétől. Kivételt képez a viszonylag alacsony bérszintű műanyagipar, ahol az átlagos növekedési ütem mindkét alkalmazotti kategóriában meghaladta a feldolgozóiparét, de csak kismértékben.

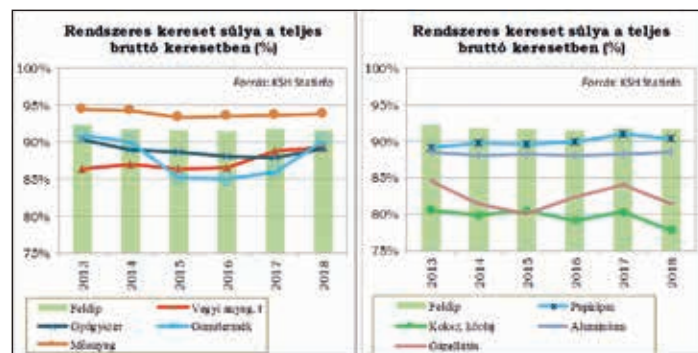
Figyelemre méltó módon a legmagasabb átlagbért fizető ágazat, a kőolajfeldolgozás és kőolajfeldolgozás volt az egyik olyan ágazat, amelyik a a leggyengébb keresetemelkedési ütemet produkálta a 2013-at követő időszak folyamán. (2019 első öt hónapjában az ágazati átlagkereset éppenséggel csökkenésbe fordult, a szellemi alkalmazottaknál mért számottevőbb – 4% körüli – visszaesés miatt.) Az sem meglepő, hogy a másik ennyire szerény mértékű növekedést a gyógyszeriparban mérték (annak ellenére, hogy az idei első öt hónapban megugrott az ágazati bérdinamika). A gyógyszeripar esetében a mérsékelt növekedés mindkét típusú alkalmazotti körben megfigyelhető volt, míg az idei begyorsulás az ágazat fizikai dolgozóinak egészen kiemelkedő, több mint 16%-os kereseti dinamikájának az eredménye.

Ezt követően azonban nem a szintén magas keresetű alumíniumipar és gázellátás következik a sorban, hanem a szerényebb bérszintű szűk vegyipar és gumiipar. Ugyanakkor ez így csak a vizsgált időszak egészére igaz: a 2016-tal kezdődő rövidebb időszak átlagában a gázellátás, az idei első öt hónapban pedig mind az alumíniumipar, mind a gázellátás kereseti dinamikája gyengébb volt, mint szűk vegyiparé és a gumiiparé (valamint a mostanra szintén felgyorsult béremelkedéssel jellemezhető gyógyszeriparé).

Vagyis az ágazati bérszint és az ágazati bérdinamika közti kapcsolat érzékelhető, de nem érvényesül következetesen.

A vizsgált ágazatok többségénél megfigyelhető, hogy az időszak második felében – hasonlóan a feldolgozóipar egészéhez – a kereseti dinamika gyorsult. Kivételt képez a már említett kocsz- és olajágazat, a gázellátás, valamint – legalábbis az idei évet illetően – az alumíniumipar. A gázellátás esetében a hozzávetőleges stagnálás mögött a szellemi és fizikai kereseti dinamika ellentétes irányú változása áll: idén például a gázágazat szellemi alkalmazottainak keresete rekordütemben nő, miközben a fizikai dolgozók keresetemelkedési üteme drasztikusan lelassult.

Összességében elmondható, hogy míg a vegyipari jellegű ágazatok bérszintje tipikusan meghaladja a feldolgozóipari átlagot, addig bérnövekedési ütemük viszont elmarad attól. A vizsgált ágazatok a feldolgozóipar átlagához viszonyított bérelőnye (a munkavállalók oldaláról nézve), és ezzel a munkavállalók számára ezen ágazatok relatív vonzereje, bizonyos fokig mérséklődött az ágazatok nagy többségében a vizsgált időszak során. Másfelől a műanyagipar (alacsony) kereseti szintje csak kismértékben tudott felzárkózni a feldolgozóipari átlaghoz.

3.5. ábra:
Rendszeres keresetek a vegyipari ágazatokban

Ami a rendszeres kereseteket illeti: ez utóbbiak hozzávetőlegesen együtt mozgottak a teljes keresetekkel, így sehol nem változott jelentősen a teljes kereseteken belül képviselt (többnyire 80-90%-os) súlyuk. A gázellátásban, valamint az erőteljes fejlődésen keresztülment gumiiparban érzékelhető a rendszeres keresetek teljes keresetekben való arányának komolyabb ingadozása. Az előbbi ágazatban – ahol egyébként a nem rendszeres kereseti elemek súlya szokatlanul magas – ez inkább hullámvásznak tűnik. A gumitermékek esetében 2015-ben lecsökkent a rendszeres

keresetek részaránya – miután a rendszeres átlagkeresetek nominálisan csökkentek ebben az évben, az összes keresetek közel 5%-os növekedése mellett. 2018-ban aztán erőteljes korrekcióra került sor, miután – a teljes kereset közel ugyanakkora bővülése mellett – a rendszeres keresetek kerekén 10%-kal ugrottak meg.

A kisebb-nagyobb ingadozásoktól eltekintve megjegyzendő, hogy míg az amúgy viszonylag alacsony kereseteket kínáló műanyagiparban a rendszeres kereseteknek az összereseten belüli aránya magasabb, mint a feldolgozóipar átlagában, a többi ágazatban azonban az ellenkezője az igaz. A nem rendszeres kereseti elemek aránya a legmagasabb bérszintű ágazatban, a kocszgyártásban és kőolajfeldolgozásban a legjelentősebb, ráadásul itt az arány kismértékben nőtt is az idő előrehaladtával.

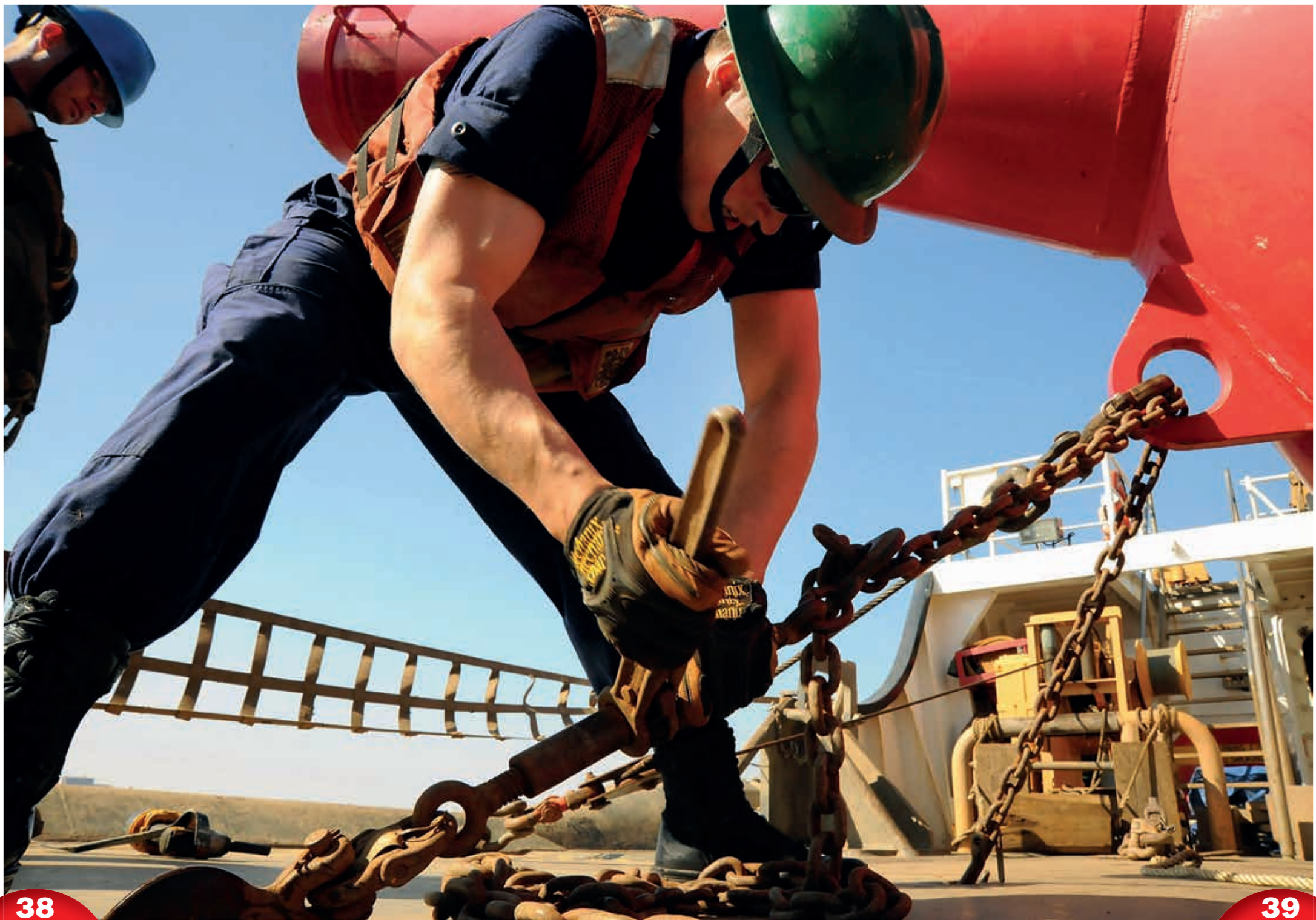
Mint láttuk, 2014-2019 átlagában a vizsgált ágazatokban – a műanyagipart leszámítva – a kereseti dinamika elmaradt a feldolgozóipari átlagtól. Amint az alábbi táblázatból látható, 2018-ban ennek majdnem a fordítottja volt igaz, de 2019-re ismét helyreállt az időszak átlagára jellemző mintázat, a gyógyszeriparban mért erős gyorsulás ellenére.

	2018			2019 január-május		
	teljes	fizikai	szellemi	teljes	fizikai	szellemi
17 Papír, papírtermék	110,9	111,5	109,6	111,4	113,8	107,0
19 Kocsz, kőolaj	110,1	109,2	110,1	100,6	109,9	97
20 Vegyi anyag	111,5	114,8	108,6	109,1	113,0	105,7
21 Gyógyszer	104,8	106,4	103,8	110,6	116,4	107,2
221 Gumi termék	104,1	104,1	105,8	109,6	108,6	109,7
222 Műanyag termék	111,5	113	107,5	113,6	115,0	110,2
2442 Alumínium	111,0	112	109,5	107,7	108,8	103,3
352 Gázellátás	112,8	115,8	113,0	106,8	101,4	112,2
Feldolgozó ipar összesen	110,7	112,1	108,1	112,5	113,8	109,2

3.1. táblázat: A bruttó bérek emelkedése 2018-ban és 2019. 1-5 hónapban a vegyipari ágazatokban és a feldolgozóiparban (előző év azonos időszaka=100)

	2018			2019 január-május		
	teljes	fizikai	szellemi	teljes	fizikai	szellemi
17 Papír, papírtermék	389	319	569	410	344	568
192 Kőolaj-feldolgozás	825	509	1.090	909	563	1.187
20 Vegyi anyag	438	334	587	486	380	631
21 Gyógyszer	523	382	614	583	448	662
221 Gumi termék	356	309	583	406	355	636
222 Műanyag termék	295	248	455	333	285	478
2442 Alumínium	488	389	684	559	446	764
352 Gázellátás	538	396	591	601	430	685
Feldolgozó ipar összesen	344	307	530	383	307	566

3. 2. táblázat: Nominális havi bruttó bérek 2018-ban és 2017. 1-5 hónapban a vegyipari ágazatokban és a feldolgozóiparban (ezer forint)

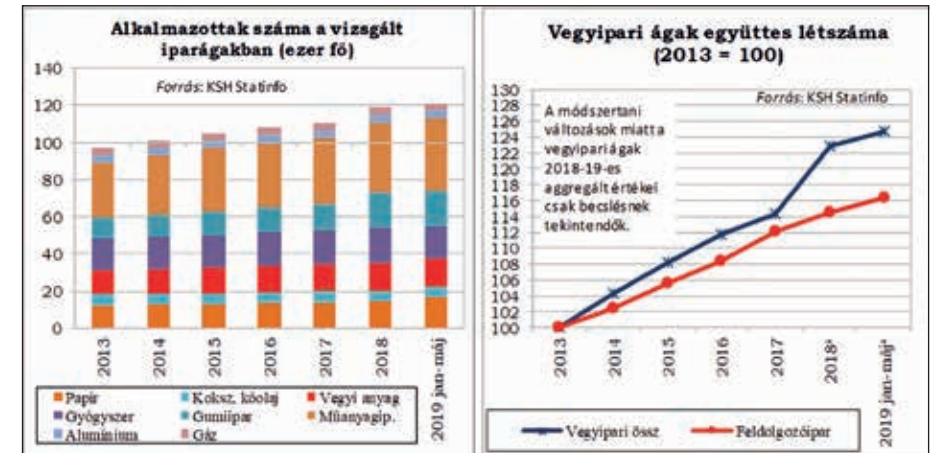
4.

Alkalmazotti létszám

4.1. Az alkalmazotti létszám alakulása

A vizsgált időszak alapvetően a hosszú válságot követő kilábalás jegyében telt, így alapvetően a foglalkoztatási helyzet javulása jellemezte. A *feldolgozóipar* egészében az alkalmazottak száma az idei első öt hónapjában több mint százezer fővel nagyobb volt, mint 2013-ban. A pontos mértékeket illetően azonban van némi bizonytalanság: a legutóbbi évekre közölt létszámemelkedés részben módszertani változás eredménye, így a 2018-ra és 2019 vonatkozó abszolút (főben mért) növekedési számok és a – szintén KSH által közölt – létszámnövekedési indexek nincsenek teljesen összhangban.¹ Mivel a módszertani változások nem minden ágazatot érintettek egyformán, az alábbiakban a főben mért létszámra, illetőleg létszámnövekedésre vonatkozó 2018-2019-es számokat csak orientáló jellegűnek lehet tekinteni.

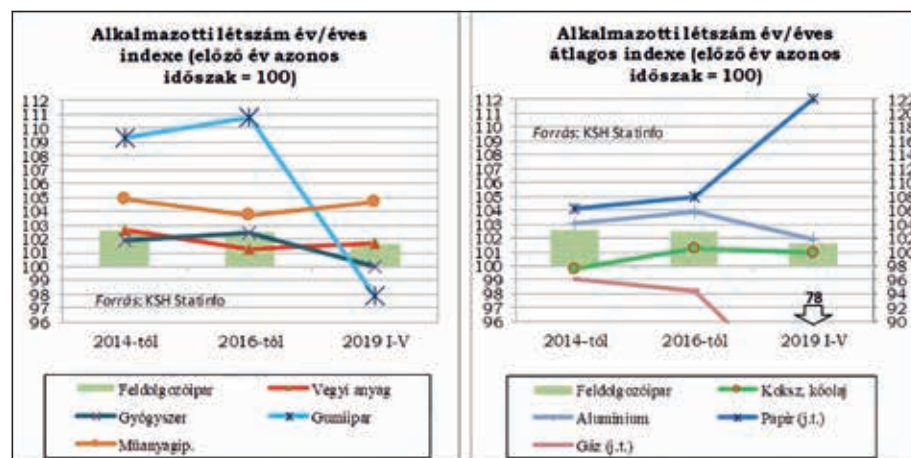

4.1. ábra: Létszám a vegyipari ágakban

¹ Így pl. 2018-ban a főben megadott számok alapján a feldolgozóipari létszám mintegy 24 000 fővel emelkedett, miközben az elvben összehasonlítható adatok alapján közölt létszámnövekedési index alapján az emelkedés csak durván 16.000 fő volt.

A vizsgált nyolc vegyipari kötődésű ágazat együttesében a 2013-tól kezdődő időszak során folyamatos létszámemelkedés figyelhető meg, ráadásul e növekedés egészében véve erőteljesebb volt, mint a feldolgozóipar egészében. Ám ez az emelkedés jórészt néhány ágazatra korlátozódott, legalábbis, ha a számszerű változást nézzük. A legkonzisztensebb – és számszerűen a legjelentősebb, a fenti baloldali ábrán is jól látható – létszámnövekedést a műanyagiparban mérték, továbbá érdemben emelkedett a gumiiparban alkalmazottak száma is (bár főleg a legutolsó másfél évben). A kőolaj-feldolgozás, az alumíniumipar és a gázszolgáltatás nem vagy nemigen járult hozzá a létszámemelkedéshez, de ez nem meglepő, mivel ezeknek az ágazatoknak az alkalmazotti létszáma eleve eltörpül a nagyobb tömegeket foglalkoztató ágazatok mellett. Ha a *százalékos* változást nézzük, akkor érdemi növekedés ment végbe az alumíniumiparban, és – az elmúlt másfél év negatív fordulata miatt – érdemi csökkenés a gázágazatban.

Mindenesetre a nyolc vizsgált ágazat létszámának a feldolgozóipari létszámhoz viszonyított aránya is kismértékben emelkedett némileg a vizsgált időszakban, 15,8%-ról 16,7%-ra. 2018-ban jelentős ugrásra került sor a vegyipari ágazat együttes létszámában, ám ez több mint felerészben a gumiiparban tudható be. (A 2018-as ugrás – amely a gumiipari kibocsátás több mint 20%-os emelkedését kísérte – húzta fel az egész időszaknak az alábbi baloldali ábrán látható gumiipari átlagát is.) Az év első öt hónapjának adata alapján ugyanakkor a tavalyi hirtelen növekedést az idén csökkenés követte – igaz, ez is összhangban van a kibocsátás enyhe visszaesésével.

4.2. ábra: Létszámváltozás a vegyipari ágazatokban

Az egyes ágazatok erősen eltérnek egymástól a tekintetben, hogy az alkalmazottak közül mekkora hányadot képviselnek a szellemi dolgozók. Ezen belül a létszámnagy-ságot tekintve a mezőnyön belül legjelentősebb (idén közel 17 ezer főt alkalmazó) gyógyszeriparban, illetőleg a viszonylag kevésbé jelentős (rendre 6 és 3 ezer fős) kősz.-kőolaj-ágazatban és gázellátásban haladja meg a szellemi foglalkozásúak aránya 50%-ot. A nyolc ágazat közül négyben a szellemi dolgozók aránya növekvő volt a vizsgált időszakban, hasonlóan a feldolgozóipar egészéhez. Ugyanakkor stagnált az arány a gumi- és a papíriparban, továbbá csökkent a szűk vegyiparban és a gázszolgáltatásban. A gumiipari stagnálásra az összefoglalkoztatás jelentős bővülése mellett került sor, vagyis itt a kapacitásbővülés stabil foglalkoztatási szerkezetben valósult meg.

A legkomolyabb – közel 6 százalékpontos – aránynövekedés az alumíniumgyártásban ment végbe, habár itt a szellemi foglalkozásúak még idén is kevesebb mint 37%-át teszik ki – ez azonban a feldolgozóipari átlagnál jóval magasabb arány. (Mint korábban jeleztük, ez az összetétel-változás kihatott az ágazat átlagos kereseti dinamikájára is.)

A gázellátásban dolgozók számának mérséklődéséhez mind a szellemi, mind a fizikai létszám hozzájárult, ugyanakkor a szellemi alkalmazottaknál a csökkenés 2018-2019-ben ment végbe, míg a fizikai dolgozóknál majdnem folyamatos volt.

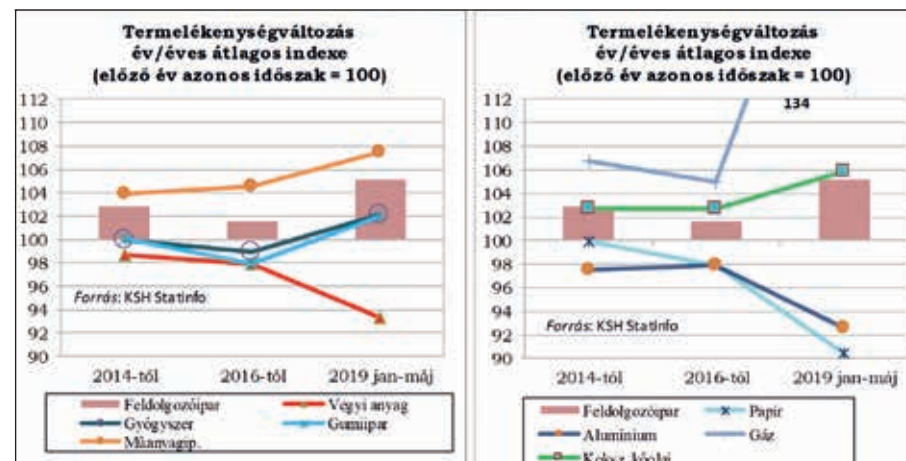
4.2. A makroszintű termelékenység és az egységbérköltség

Miközben 2013 és 2019 első fele között az alkalmazotti létszám érdemben emelkedett, a feldolgozóipar *bruttó kibocsátásának* bővülése ennél is jóval markánsabban, átlagban közel évi 7%-kal bővült. Ez azt jelenti, hogy a bruttó termelékenység a feldolgozóipar egészében kétszámjegyű ütemben javult az elmúlt öt és fél évben – annak ellenére, hogy az éves növekedés évről évre erősen ingadozik. A vegyiparhoz köthető ágazatok esetében módon a kép nem ilyen szívderítő.

A *műanyagipar* az egyetlen olyan ágazat a kettő közül, ahol a termelékenység nemcsak a feldolgozóipari átlagot meghaladóan, hanem egyben időben eléggé konzisztensen is javult. Ez egyszerűen abból adódott, hogy a kibocsátás az elmúlt évek kedvező gazdasági környezetében jóval erőteljesebben bővült, mint az ágazat foglalkoztatási szintje. A *gázellátás* kibocsátása mindkét irányban ingadozik, jelentős trendszerű növekedés nélkül. Így az időszak egészére kimutatott jelentős termelékenységjavulás teljesen az idei első öt hónapra jelzett meredek létszámcsökkenésnek tudható be. Így kérdés, hogy e javulást nem követi-e korrekció a közeljövőben.

Ezenfelül a koks- és olajágazatban javult a termelékenység a feldolgozóiparéhoz hasonló átlagos ütemben, míg a többi vizsgált ágazatban a termelékenység stagnált vagy éppen esett 2013 óta. Csalódást keltő volt a gumiipar teljesítménye – különösen a tavalyi év feltűnő eset, hiszen ekkor drasztikus fellendülés volt az ágazatban, ám eközben meg az alkalmazotti létszám a KSH szerint több mint 30%-kal bővült. Továbbá egyik perspektivikus iparágunk, a gyógyszeripar termelékenysége is gyakorlatilag szinten maradt 2013 óta, miután a termelés bővülése ingadozó és egészében véve szerény volt, nem tudta felülmúlni a létszámemelkedést.

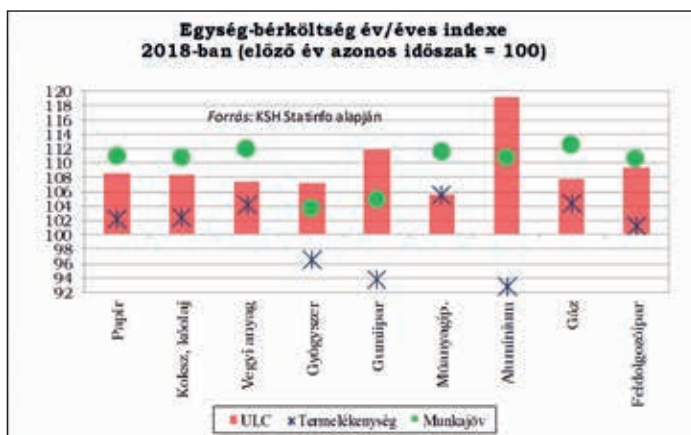
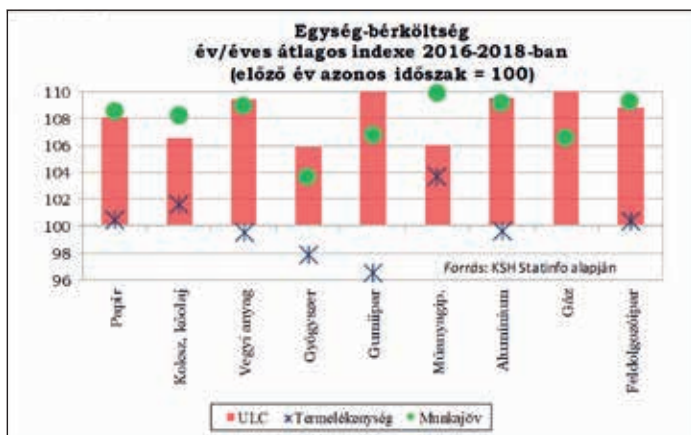
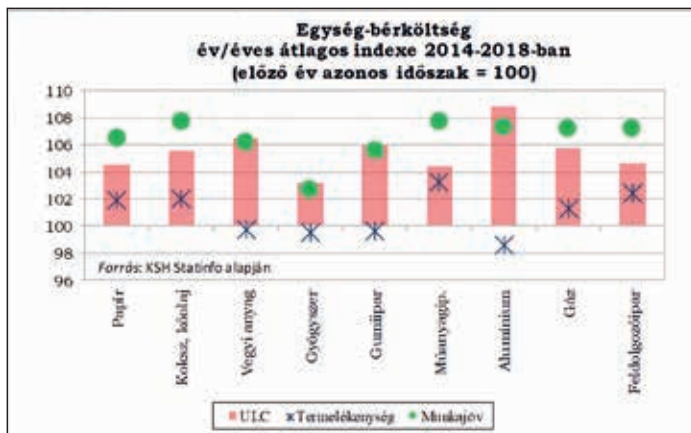
Érdemi volt a termelékenységromlás a szűk vegyiparban – amely nem tudott folyamatos kibocsátásnövekedést produkálni, miközben a létszám szinte folyamatosan bővült – illetőleg az alumíniumiparban, ahol szűk vegyiparénál is gyengébb halmozott növekedést jelentős, 20%-hoz közelítő halmozott létszámemelkedés kísérte. Az idei év eddig eltelt hónapjai mindkét ágazat esetében különösen kedvezőtlenül alakultak a kibocsátás érezhető visszaesése miatt.

4.3. ábra: Termelékenységváltozás a vegyipari ágazatokban

A papíriparban is nagyjából stagnált a termelékenység a vizsgált időszakban, miután a kibocsátás impozáns bővülését hasonló mértékű létszámemelkedés kísérte. Nem kizárt viszont, hogy a valóságos helyzet ennél kedvezőbb: 2018-ig bezárólag még számottevően javulni tudott a termelékenység, és csupán az idei év első öt hónapjára jelzett drasztikus (22%-os) létszám-bővülés húzta le a teljes időszaki átlagot.

Mármost egyrészt a bruttó termelésnövekedés számaira, másrészt a bérstatistika szerinti munkajövedelem-adatokra támaszkodva becslést készíthető az ágazati szintű *egységbérköltség* (angol rövidítéssel ULC) alakulására. A munkajövedelemmel kapcsolatban még nincs 2019-es adat, így az egységbérköltség változását a 2014-2018-as időszakra vonatkozóan vesszük szemügyre.

4.4. ábra:
Egység-bérlétség

A feldolgozóiparról általában véve elmondható, hogy a munkajövedelem átlagos szintje a termelékenységnél *nagyobb mértékben* emelkedett – bár az utóbbi sem volt jelentéktelen a 2013. évi bázishoz viszonyítva – így az egység-bérlétség számottevően, éves átlagban 5%-ot megközelítő ütemben nőtt. Az egység-bérlétség a vizsgált vegyipari kötődésű ágazatokban is emelkedett, méghozzá nyolcból öt esetben (szűk vegyipar, gumiipar, kőszgyártás és olajfeldolgozás, alumíniumipar, gázellátás) a feldolgozóipari átlagnál erőteljesebben. A magas bérlétség-emelkedésben ötből négy esetben a gyenge vagy még inkább negatív termelékenység játszott a főszerepet, a kivétel a kősz- és kőolajágazat, ahol érdemi termelékenységjavulás mellett igen élénk volt a munkajövedelem dinamikája. A munkajövedelem a műanyagiparban is erősebb volt a feldolgozóipari átlagnál, itt viszont a jó ütemű (a kősz- és olajágazatét meghaladó) termelékenységjavulás miatt az egység-bérlétség valamivel lassabban nőtt, mint a feldolgozóipar egészében. A legkisebb mértékben a gyógyszeriparban emelkedett az egység-bérlétség, de itt sincs ok az öröme: a kismértékben negatív termelesség-változáshoz szokatlanul gyenge munkajövedelem-emelkedés párosult.

A helyzet nem változik drasztikusan, ha csak a 2018. évvel záruló *három* évet nézzük. Igaz, ekkor már az említett öt ágazatból csak négyben haladta meg az egység-bérlétség dinamikája a feldolgozóipari átlagot – a kősz- és olajágazatban a munkajövedelem csak kismértékben volt gyorsabb, mint 2014-2018-ban, így az ULC is csak mérsékelten emelkedett. Jelentősen emelkedett az egység-bérlétség a papíripar és a gumiipar esetében – az előbbinél főleg a bérszintemelkedés miatt, az utóbbiban pedig mert (ahogy azt már jeleztük) még a 2018-as fellendülés mellett is romlani tudott a termelékenység.

A gáziparban annak ellenére jóval magasabb volt az egység-bérlétség 2016-18-ban, mint 2014-18-ban, hogy közben a munkajövedelem dinamikája mérséklődött, mivel eközben a termelékenység mélyrepülésben volt 2016-17-ben. Ennek nem kell különösebb jelentőséget tulajdonítani: az ágazat kibocsátása, és ezzel termelékenysége is ingadozik.

A legkisebb mértékben az alumíniumgyártásban volt ULC-növekedés a 2016-18-as rövidebb időtáv során, mint a teljes vizsgált periódusban – bár a növekedés így is meghaladta az átlagot. A mérsékelt gyorsulás a termelékenységdinamika némi javulásának tudható be, habár a termelékenység még e javulás után is csak alulról tudott közel kerülni a stagnáláshoz. A termelékenységdinamika javulása pedig az alumíniumgyártás átmeneti (2016-17-es) fellendülésnek volt köszönhető – ez azért érdekes, mert 2016 különben a markáns ipari lassulás éve volt.

A vizsgált ágazatok többségében – a feldolgozóipar egészéhez hasonlóan – 2018-ban még erőteljesebben emelkedett a nominális egység-bérlétség, mint 2016-2018 átlagában. Ez elsősorban a magas tavalyi bérdinamika eredménye. A gyorsulás kiugró volt az alumíniumipar esetében, ahol az említett 2016-17-es növekedést kisebb mértékű – de erőteljes létszámemelkedéssel és tovább gyorsuló keresetemelkedéssel párosuló – termelés-visszaesés követte 2018-ban. Az eddigi adatok alapján e visszaesés fokozódik az idén az ágazatban, miközben a létszámemelkedés még mindig pozitív, habár lelassult.

5.

Vállalkozások, értékesítés, személyi ráfordítások, jövedelmezőség vállalatméret és tulajdonszerkezet alapján

Ebben a fejezetben négy ágazat, nevezetesen a papír és papírtermékek gyártása, a vegyi anyag, termék gyártása, a gyógyszergyártás, a gumi-, műanyag termék gyártása vállalkozásait *méret- és tulajdoni kategóriák* szerint mutatjuk be és hasonlítjuk össze a feldolgozóipari vállalkozásokkal. Az alap-információk a társasági adóbevallások statisztikai célú, anonimizált adatállományaiból származnak, amelyek esetünkben csak *kétszámjegyes TEÁOR* bontást tettek lehetővé. Az éves állományokban 2013 és 2017 között összesen 3704, évente 2665 és 2913 közötti számú, a papíriparba és a három felsorolt vegyiparba tartozó vállalkozás fordult elő. (Minden évben szerepelt 1977 vállalkozás.) *Az elemzéshez az állományt tisztítottuk/szűkítettük, a vállalkozásokat különböző kritériumokat alkalmazva választottuk ki.* (Lásd a keretes írást.) *Megállapításaink a tisztított adatállomány vizsgálatán alapulnak*

Az adatállomány és az elemzéshez kiválasztott vállalkozások

Az elemzés információi azokból a statisztikai-elemzési célú, anonimizált adatállományokból származnak, amelyet a NAV *a kettős könyvvitelt alkalmazó, társasági adóalany vállalkozások* éves bevallás, illetve adatszolgáltatás adataiból készített a 2013 és 2017 közötti évekre. (A 2018. évi állomány a tanulmány lezárása idején még nem állt rendelkezésre.) A társasági adóalany vállalkozások alkotják a magyar vállalati szféra meghatározó részét, közéjük tartoznak mind a magyar számviteli törvény, mind a nemzetközi számviteli standardok (IFRS) szerint könyveiket vezető vállalkozások. (Ez utóbbiak 2016. évi bevallásokban jelentek meg, és esetükben jónéhány értékadat tartalma azonos megnevezés alatt sem pontosan egyezik meg a Sztv.-ben előírt tartalommal.)

A rendelkezésre álló éves adatállományokat szelektáltuk. Elsősorban az volt a célunk, hogy kiszűrjük azokat a vállalkozásokat, amelyek tényleges termelési tevékenységet nem folytatnak. Több kritériumot alkalmaztunk, végül *a vizsgált vállalati körbe azok a vállalkozások kerültek be, amelyek létszáma, árbevétele, összes eszköze (mérleg-főösszege) és jegyzett tőkéje egyaránt nagyobb volt nullánál.*

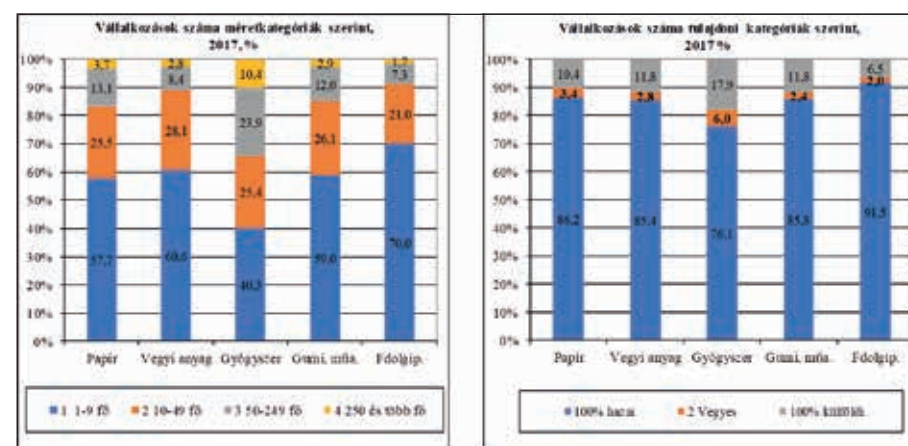
A rendelkezésre álló adatállományokban szereplő, illetve az elemzésbe bevont vállalkozások száma értelemszerűen nem egyezik meg a KSH által közölt „Működő vállalkozások száma” statisztika adataival. Ez utóbbiak között például más adózási formákban (EVA, KATA, KIVA) működő vállalkozások és egyéni vállalkozók, valamint a nullás bevallást benyújtó adóalanyok is szerepelnek.

Az adatállomány szűrésével a vállalkozások száma jelentősen csökkent (mintegy negyedük kiesett), a létszám és az árbevétel azonban csaknem 100 százaléknál maradt. A vállalkozások száma (és összetétele) évente változott, az öt év alatt folyamatosan – a négy kiemelt ágazatban, 2013-2017 között 1.387 – vállalkozás működött (a többi feldolgozóipari ágazatban összesen 13.146), míg az elemzésbe évente bevont vállalkozások száma az egyes években 1952 (2017-ben) és 2202 (2014-ben) között alakult. A feldolgozóipar „tisztított” egészére vonatkozóan ezek a számok: 21.334 (2017, minimum) és 24.821 (2014, maximum) között változtak.

A fejezet négy pontjánál a méret-kategóriákat az átlagos állományi létszám (mikrovállalkozás 1-9 fő, kisvállalkozás 10-49 fő, középvállalat 50-249 fő, nagyvállalat 250 és több fő), a tulajdoni kategóriákat a külföldi tőke jegyzett tőkéből való részesedése (100%-ban hazai, többségben hazai, többségben külföldi, 100%-ban külföldi) alapján képeztük. Alkalmanként a kategóriákat összevonva alkalmaztuk és kombináltuk a kétféle kategorizálást.

5.1. A vállalatok száma és állományi létszáma

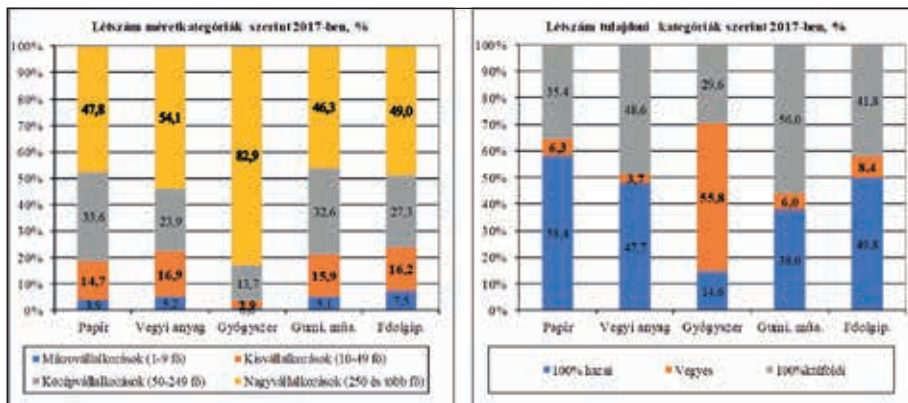
A papír-, valamint a vegyiparban működő vállalkozások száma az elemzett vállalati körben 2017-ben 2013-höz képest – a gyógyszeripar kivételével – csökkent. A csökkenés oka többek között, hogy a „kicsik” számára az egyéb adózási formák vonzása, szemben a társasági adófizetéssel, erősödött (KATA, KIVA), és a kft-k minimális jegyzett tőkéjét 2017. március végéig emelni kellett (volna). A méretstruktúra fő vonásai ennek ellenére nem változtak: 2017-ben is a legtöbb vállalkozásban 50 főnél kevesebben dolgoztak, azaz relatíve kevés vállalkozásnak volt legalább 50, pláne 250 fő alkalmazottja, és természetesen változatlanul dominálnak e területen is az ágazati sajátosságok. (5.1. ábra.)

5.1 és 5.2. ábra: A vállalkozások számának megoszlása méretkategóriák és tulajdoni kategóriák között 2017-ben, %

A papíriparban és a vegyiparban (a három vegyipari ágazatban együtt) számottevően magasabb volt a közép- és nagyvállalatok részaránya, mint a többi feldolgozóipari ágazatban: 16,8% és 15,8% szemben 8,4%-kal. A legalább 250 főt foglalkoztató nagyvállalatok aránya a legmagasabb a gyógyszeriparban (10,4%), legalacsonyabb a vegyi anyag és termék gyártásban (2,8%) volt. Ugyanez állítható a középvállalatokról is. Így nem meglepő, hogy a kisvállalkozások (mikrok és kicsik együttesen) részesedése a legmagasabb a vegyi anyag és termék gyártásban volt.

A kisvállalati (1-50 fő) dominanciával összhangban a legtöbb vállalkozás 100%-ban hazai tulajdonban működik. 2017-ben a feldolgozóiparban a kizárólag hazai tulajdonú vállalkozások az összes vállalkozásból több mint 90%-ot képviseltek, aminek részarányuk mind a papíriparban (86%), mind a vegyipari ágazatokban (76-85% között) magasabb volt (5.2. ábra).

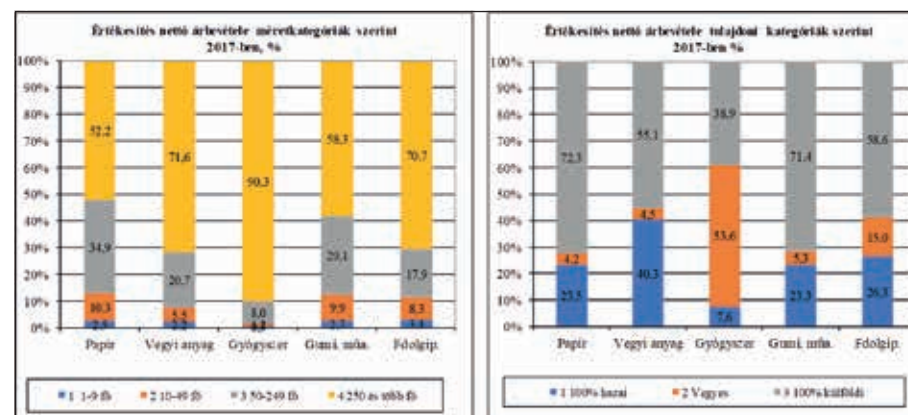
5.3. és 5.4. ábra: A vállalkozások létszámának megoszlása méret- és tulajdoni kategóriák között 2017-ben, %

A 100%-ban külföldi és a vegyes (főképpen külföldi többségi) tulajdonú cégek számaránya a gyógyszeriparban volt a legmagasabb, ami az ágazat technológiai követelményei és tőkeigénye alapján nem meglepő. (Ez utóbbi miatt az ágazatban a termelő vállalkozások száma alacsony.)

A vállalatszámmal szemben a *foglalkoztatottak száma* 2017-ben 2013-hoz viszonyítva mind a négy kiemelt ágazatban emelkedett, a papíripar kivételével a feldolgozóipari átlagnál magasabb ütemben. 2017-ben a legtöbb vállalkozást magában foglaló mikro- és kisvállalkozásokban a foglalkoztatottakból – az ágazat teljes állományi létszámából – a papíriparban 18,6%, a vegyi anyag és termék gyártásban 22,1%, a gyógyszeriparban 3,4%-át, a gumi- és műanyagiparban 21,1% dolgozott. Ezek a részarányok minden ágazatban alacsonyabbak a feldolgozóiparénál, látványosan – a többi ágazathoz és a feldolgozóipar egészéhez képest is – a gyógyszeripar emelkedik ki, ahol a dolgozók 83%-át nagyvállalatok alkalmazták.

5.2. Az összes, a belföldi és az exportértékesítés nettó árbevétele

A papíripari és a három vegyipari ágazat vállalkozásainak nettó (folyó áras) árbevétele 2017-ben 2013-hoz és 2016-hoz viszonyítva egyaránt emelkedett. Az 5 évvel korábbi bázishoz mérve a legkevésbé dinamikus a vegyi alapanyagok és termékek gyártása volt (104,7%), míg a legdinamikusabb a gumi- és műanyag termékek gyártása (133,8%) volt. Ez utóbbi ágazat ennek köszönhetően az árbevétel értékét tekintve leszorította – a négy ágazatot tekintve – a vezető helyről a vegyi anyagok és termékek gyártását. 2017-ben mindkét ágazat 6% felett részesedett a feldolgozóipari értékesítésből, a másik két ágazat közül a gyógyszeripar súlya 3% felett, míg a papíriparé 2% alatt volt. A négy ágazat együtt a feldolgozóipar összes értékesítéséből 2013-ban 16,9%-ot, 2017-ben 17,7%-ot képviselt.

5.5. és 5.6. ábra: A vállalkozások nettó árbevétele méretkategóriák és tulajdoni kategóriák szerint 2017-ben, megoszlás, %

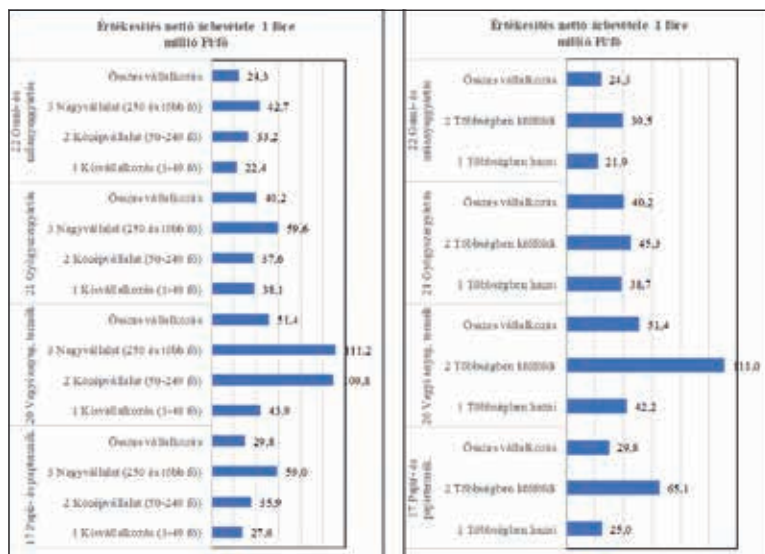
A *vállalatméret alapján* az értékesítésben 2017-ben (is) kimagaslottak a nagyvállalatok, utánuk következtek a középvállalatok, majd jöttek a kisvállalkozások és a rangsor végén alig látszottak a mikrovállalkozások. (5.5. ábra.) A feldolgozóiparban a nagyvállalatok részesedése 71% volt, ennél a papíripari, valamint a gumi- és műanyagipari nagyvállalatok részesedése alacsonyabb (52% és 58%), köszönhetően a relatíve sok kkv működésének), a gyógyszeripariaké sokkal (90%), a vegyi anyag és termék gyártásban működőké kevéssel magasabb (72%) volt. A nagyvállalatok kiugróan magas részesedése a gyógyszeriparban néhány vállalat dominanciájának következménye, amelyek – különféle mutatókkal mérhető – teljesítménye determinálja az ágazat helyzetét.

Tulajdonosok szerint az árbevétel meghatározó része a papíriparban és a vegyipari ágazatokban is külföldi tőkével működő vállalkozásokhoz tartozik. (Az értékesítést tekintve a vegyes tulajdonban működő vállalkozások részesedés valójában hozzákapcsolható a tisztán külföldi tulajdonú részesedésekhez, mivel a 'belföldi többségű vegyes' kategória súlya elhanyagolható – 2017-ben 0,2% és 1,5% közötti.) Többségi hazai és többségi külföldi bontásban az utóbbiak a papíriparban 75, a vegyi anyaggyártásban 59, a gyógyszeriparban 92, a gumi- és műanyagiparban 76 százalékkal részesedtek az értékesítés nettó árbevételéből. (A feldolgozóipar átlaga 73% volt.)

Az ágazat összes értékesítését egy főre vetítve a négy ágazat közül a legmagasabb mutatóval a vegyi anyag és termék előállítás (51 millió Ft/fő), a legalacsonyabbal a gumi- és műanyaggyártás (24 millió Ft/fő) rendelkezett. A második helyet a gyógyszeripar (mutatója 40 millió Ft/fő), a harmadikat a papír- és papírtermék gyártás (30 millió Ft/fő) foglalta el. (5.7. táblázat.) (A mutatók jelentős differenciáit több tényező, köztük jelentős mértékben az ágazatok és vállalkozások nagyon különböző anyag- és munkaerő igénye okozza.)

Az egy főre jutó értékesítés a vállalkozások méretével mind a négy ágazatban növekszik: a nagyvállalatok esetében az érték 111 millió Ft/fő (vegyi anyag) és 43 millió Ft/fő (gumi- és műanyagtermék) között mozgott és az 1-49 főt foglalkoztató kisvállalatoknál is ugyanebben a két ágazatban talákoztunk a maximális és a minimális mutatóval (44 és 22 millió Ft/fő). (5.7. táblázat.)

Az összevont tulajdoni kategóriák alapján 2017-ben minden vizsgált ágazat 'értékesítés Ft/fő' mutatója a többségi külföldi tulajdonú vállalkozások csoportjában magasabb volt a többségi hazai tulajdonú vállalatcsoport mutatójánál. (5.8. ábra.) A különbség az előbbiekre javára különösen jelentős a vegyi anyag és termék gyártásban és a papíriparban.

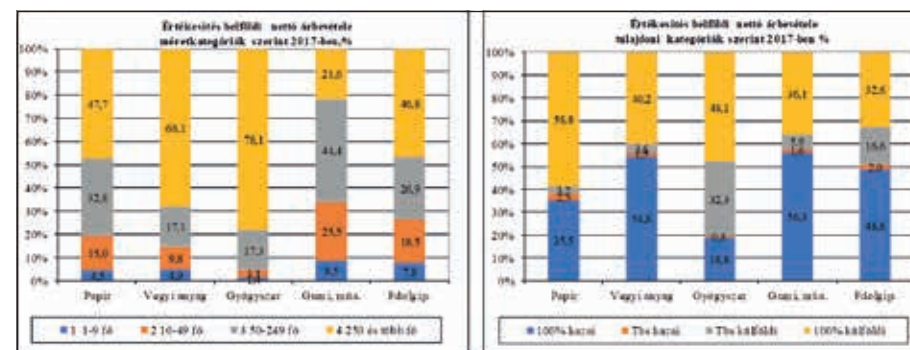

5.7. és 5.8. ábra: Értékesítés egy főre (Ft/fő) méret- és tulajdoni kategóriák szerint, 2017

Értékesítés belföldre

A feldolgozóiparban és a kiemelt ágazatokban csak néhány olyan vállalkozás működik, amelynek 2017-ben volt értékesítése, de nem volt belföldi értékesítése. (A feldolgozóiparban mintegy 200, a négy ágazatban együtt összesen 18.) A feldolgozóipari vállalkozások összes árbevételének 33%-a származott belföldről. Ennél a gyógyszer, valamint a gumi és műanyaggyártás vállalkozásai esetében a belföldi értékesítés súlya alacsonyabb (28-28%), a vegyi anyag és termék értékesítése és a papíriparé magasabb volt (5, illetve 22 százalékponttal). A papír és papírtermék gyártás lényegesen nagyobb mértékben függ a hazai piactól, mint a külfölditől (55:45).

A méretkategóriákat tekintve a belföldi értékesítésben is a nagy- és középvállalatok piaci jelenléte a meghatározó, ugyanakkor a mikro- és kisvállalkozásoké komolyabb, mint az teljes értékesítésben, nem is beszélve az exportról. A mikro- és a kisvállalkozások együttes pozíciója igen erős a gumi- és műanyagiparban (34%), valamint a papíriparban (19,5%), és 14,7%-kal részesednek a belföldi értékesítésből a vegyi anyag és termék gyártásban is, a gyógyszeriparban viszont súlyuk mindössze 4,5%. (5.9. ábra.)

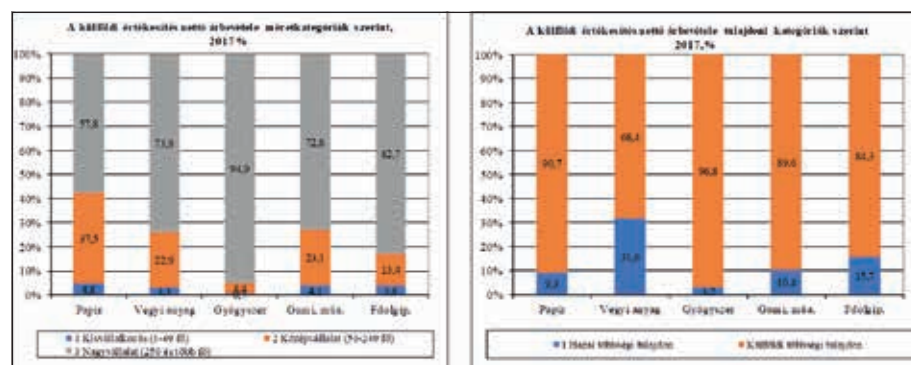
5.9. és 5.10. ábra: A vállalkozások belföldi nettó árbevétele méretkategóriák és tulajdoni kategóriák szerint 2017-ben, megoszlás, %

A tulajdoni kategóriák alapján a belföldi értékesítésben (is) meghatározó súlyuk van a 100%-ban külföldi és a többségben külföldi tőkével működő vállalkozásoknak a gyógyszeripar és a papíripar esetében – az előbbiben a két kategória együttes részesedése 80%, az utóbbiban 61%. A többségi külföldi tulajdonú vállalkozások a gumi- és műanyagtermék gyártás belföldi értékesítéséből 42%-kal, a vegyi anyag és termék gyártásából 44%-kal részesednek. (5.10. ábra.)

Értékesítés külföldre

Az exportárbevétel jelző vállalkozások az összes vállalkozásnak a papíriparban 44%-át, a vegyi anyag és termék gyártásban 50%-át, a gyógyszergyártásban 51%-át, a gumi- és műanyaggyártásban 48%-át teszik ki. Eszerint a vegyiparban durván minden második vállalat függ – nagyon különböző mértékben – a külső piacok alakulásától.

Az értékesítés nettó árbevételéből 2017-ben az export a gyógyszeriparban és a gumi- és műanyagiparban részesedett különösen magas arányban (72-72%), de a vegyi anyag és termék gyártásban is 70% volt a részesedés. Mellettük a papíriparban a 45 százalékos exportrészesedés alacsony, jelentősen elmaradt a feldolgozóipar egészére számolt 67%-tól.

5.11. és 5.12. ábra: Az export megoszlása méret- és tulajdoni kategóriák szerint, 2017, %

A külpiazi értékesítés a feldolgozóiparban elsősorban nagy-, esetleg középvállalati tevékenység, a mikro- és kisvállalkozások súlya ebben az értékesítési irányban elhanyagolható. (5.11. ábra.) Az 1-49 főt foglalkoztató kisvállalkozások részesedése a feldolgozóipar exportjában 3,8%, aminél a papíriparban és a gumi- és műanyaggyártásban magasabb (4,8% és 4,1%), a vegyi anyagoknál és termékeknél, valamint a gyógyszeriparban alacsonyabb (3,3% és 0,7%). A gyógyszeriparban a középvállalatok is csupán 4,4%-kal részesednek – a gyógyszeralapanyag és -termék export a nagy (multinacionális) vállalatok biznisze.

A *tulajdoni struktúra* alapján, a vállalkozásokat többségi hazai és többségi külföldi tulajdonú kategóriába rendezve, jól látszik, hogy külföldre elsősorban a külföldi tőkével működő vállalkozások értékesítenek, a többségi hazai tulajdonú vállalkozások súlya az exportban csak a vegyi anyag és termék gyártásban számottevő (32%), ugyanakkor a gyógyszeriparban mindössze 3%, a papíriparban és a gumi- és műanyagiparban 9-10%. (A feldolgozóiparban 16%).

5.3. Személyi jellegű ráfordítások

A személyi jellegű kifizetések összege igen sok tételből tevődik össze. Nagysága a foglalkoztatottak számától és összetételétől, a bérektől, az egyéb személyi jellegű kifizetésektől és a törvényileg meghatározott szociális hozzájárulástól egyaránt függ.

Legnagyobb részét értelemszerűen a bérköltségek teszik ki. 2013 és 2017 között a személyi jellegű összes kifizetés és a bérek is folyamatosan emelkedtek, a bérek a másik két tételnél és az összes kifizetésnél magasabb ütemben. A kifizetések szerkezete három ágazatban, a papíriparban, a vegyi anyag gyártásban és a gumi- és műanyagiparban nagyon hasonló volt (a bérek aránya 2013-ban 69-72%, 2017-ben 70-73% között szóródott), a gyógyszeripar viszont kilógott a sorból, mivel számottevően alacsonyabb bér és magasabb egyéb személyi kifizetés aránnyal rendelkezett (5.1. táblázat).

Ágazatok	Bérköltség		Személyi jellegű egyéb kifizetések		Szociális hozzájárulás (=bérjárulékok)	
	2013	2017	2013	2017	2013	2017
17 Papír- és paptermék gy.	71,9	73,2	8,1	9,2	20,0	17,6
20 Vegyi anyag, termék gy.	69,2	70,3	9,8	11,8	20,9	17,9
21 Gyógyszergyártás	61,2	65,9	18,7	15,7	20,1	18,4
22 Gumi- és műanyaggyártás	70,0	72,1	10,0	9,6	20,0	18,2
Feldolgozóipar	69,7	72,1	10,5	10,2	19,8	17,6

5. 1. táblázat: A költség-csoportok súlya a személyi jellegű ráfordításokban 2013-ban és 2017-ben, % (összes személyi jellegű ráfordítás=100%)

A személyi jellegű kifizetések két aspektusát mutatjuk be: egyrészt az 1 főre jutó kifizetéseket az egyes ágazatokban méret- és tulajdoni kategóriák szerint, másrészt a kifizetések súlyát üzemi tevékenység ráfordításaiban (az előbbiekkal egyező bontásban).

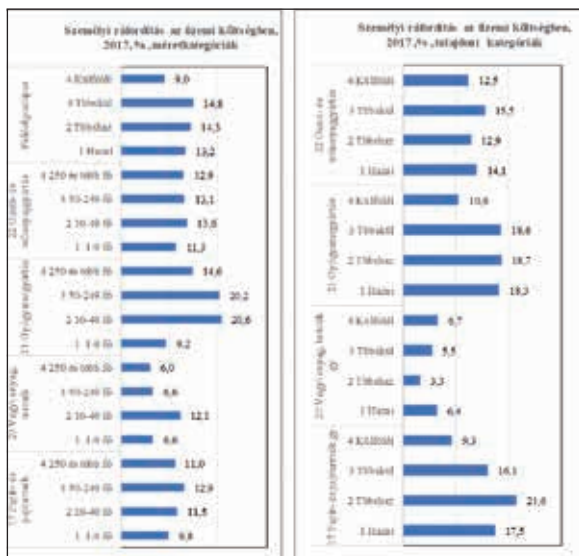
Az ágazatok fajlagos (1 főre jutó) személyi jellegű ráfordítása és bérköltsége (5.2. táblázat) 2013-hoz viszonyítva azokban az ágazatokban növekedett dinamikusabban, amelyekben a szint kifejezetten alacsonyan volt. A feldolgozóipari átlaghoz viszonyítva a bérhelyzete leginkább kedvezőtlen a papír- és papírtérkép gyártásban foglalkoztatottaknak volt mind 2013-ban, mind 2017-ben, a legkedvezőbb pedig a gyógyszeriparban. A kiemelkedően jó bérszínvonalú két ágazat, a gyógyszergyártás és a vegyi anyag, termék gyártás bérelőnye 2017-ben 2013-hoz viszonyítva határozottan csökkent és nem javult a másik két ágazat relatív pozíciója sem. (5.2. táblázat.)

Ágazatok	Személyi jellegű ráfordítás			Bérlétségi			Feldolgozóipari bér=100%	
	2013	2017	% 2013=100	2013	2017	% 2013=100	2013	2017
17 Papír- és papírtermék gyártása	3 485,2	4 284,1	122,9	2 506,3	3 134,7	125,1	92,9	89,2
20 Vegyi anyag, termék gyártása	5 740,7	6 663,8	116,1	3 974,4	4 686,3	117,9	147,3	133,3
21 Gyógyszergyártás	8 098,7	8 693,2	107,3	4 956,2	5 726,8	115,5	183,7	162,9
22 Gumi- és műanyag gyártás	3 870,4	4 867,4	125,8	2 709,4	3 510,0	129,5	100,4	99,8
Feldolgozóipar	3 870,9	4 875,0	125,9	2 698,4	3 516,2	130,3	100,0	100,0

5. 2. táblázat: A fajlagos személyi jellegű ráfordítás és a fajlagos bérlétségi 2013-ban és 2017-ben, ezer Ft/fő

Az ágazatok vállalkozásait és egy főre jutó személyi ráfordításait méretkategóriákba rendezve szépen látszik, hogy minél nagyobb vállalatokat foglal magába egy-egy kategória, annál magasabb egy főre jutó személyi ráfordítás. (Egyetlen kakukktoltás ágazat van: a papíriparban a középvállalatok fajlagos mutatója – nem kiugróan, de – magasabb a nagyvállalatokénál.

Hasonló megállapítást tehetünk a tulajdoni kategóriákba rendezett mutatók alapján: az ágazatokban – a gyógyszeripar kivételével – az egy főre jutó személyi ráfordítás annál magasabb, minél több külföldi tőkével jellemezhető a kategória. Ez azt jelenti, hogy a 100%-ban külföldi tőkével működő vállalkozások Ft/fő mutatói a legmagasabbak. (Kivétel a gyógyszeripar, ahol a többségi külföldi tulajdon kategóriában szereplő vállalkozások értéke magasabb a 100%-ban külföldiekénél.)

5.13. és 5.14. ábra: Személyi jellegű ráfordítás 1 főre méret- és tulajdoni kategóriák szerint 2017-ben, millió Ft/fő

A feldolgozóipar üzemi tevékenységében az anyagjellegű ráfordítások szerepe meghatározó, a személyi jellegű kifizetések súlya sokkal alacsonyabb. 2013-ban és 2017-ben a vizsgált ágazatok esetében a személyi jellegű ráfordítások részaránya három ágazat (papír, gyógyszer, gumi és műanyag) esetében magasabb, mint a feldolgozóipar egészében, a vegyi anyag és termék gyártásban viszont jelentős mértékben alatta volt. Ez utóbbi ágazatban a tevékenység kifejezetten anyagigényes, míg a gyógyszergyártásban feldolgozóipari mércével mérve magas a (speciális) munkaigény. (5.3. táblázat.)

Ágazatok	Személyi jellegű ráfordítás az üzemi tevékenység összes költségében		Üzleti tevékenység összes költsége	Személyi jellegű összes ráfordítás
	2013	2017	2017, változás, 2013=100	
17 Papír- és papírtermék gy.	11,0	11,7	119,9	128,0
20 Vegyi anyag, termék gy.	4,5	6,5	91,4	130,5
21 Gyógyszergyártás	16,1	15,1	121,0	114,0
22 Gumi- és műanyaggyártás	11,6	13,0	135,3	151,0
Feldolgozóipar	9,2	10,6	114,4	133,0

5.3. táblázat: Személyi jellegű ráfordítás az összes ráfordításban

Az ágazatok tevékenységi sajátosságai mellett az ágazatok méret- és tulajdoni struktúrája is befolyásolhatja a személyi jellegű ráfordítások arányát az üzemi ráfordításokban.

A vállalkozások méretét tekintve, a kis- és középvállalatoknál jellemzően magasabb a személyi jellegű ráfordítások aránya az összes üzemi ráfordításban, mint a nagy, vagy akár a mikrovállalkozások esetében. A tulajdoni kategóriák szerinti bontásban a 100%-ban hazai tulajdonban működő vállalkozások csoportjában általában magasabb a személyi jellegű ráfordítások aránya az összes üzemi ráfordításból, mint a 100%-ban külföldi tulajdonú vállalkozásoknál – kivételt a vegyi anyag és termék gyártás jelent, a különbség azonban igen kicsi.

5.4. Üzemi és adózás előtti eredmény, jövedelmezőség

Az üzemi (üzleti) tevékenység és a pénzügyi tevékenység eredménye együtt alkotják az adózás előtti eredményt. (Harmadik eleme, a rendkívüli eredmény, a számviteli szabályok változása következtében 2016-tól megszűnt, tételei beolvadtak az egyéb bevételi és kiadási elemek közé.)

Az üzemi tevékenység eredmény-mutatói

Az üzemi szinten nyereséges vállalkozások aránya 2017-ben 2013-hoz viszonyítva mind a feldolgozóipar egészében, mind a vizsgált ágazatok körében – a kevés vállalatot számláló gyógyszeripar kivétel – emelkedett. (5.4. táblázat.) A gumi- és műanyaggyártásban 7 százalékponttal, a többi ágazatban ennél alacsonyabb – a feldolgozóipar 4,9 százalékpontos értékétől elmaradó – mértékben.

Ágazatok (TEAOR '08)	2013			2017		
	Vállalkozások	Nyereséges	Veszteséges	Vállalkozások	Nyereséges	Veszteséges
	db	vállalkozások aránya, %		db	vállalkozások aránya, %	
17 Papír- és papírtermék gyártás	389	77,1	22,9	298	80,5	19,5
20 Vegyi anyag, termék gyártás	394	78,2	21,8	391	79,5	20,5
21 Gyógyszergyártás	63	77,8	22,2	67	73,1	26,9
22 Gumi- és műanyagtermék gyártás	1346	75,6	24,4	1 196	82,5	17,5
Feldolgozóipar	24786	73,5	26,5	21 334	78,4	21,6

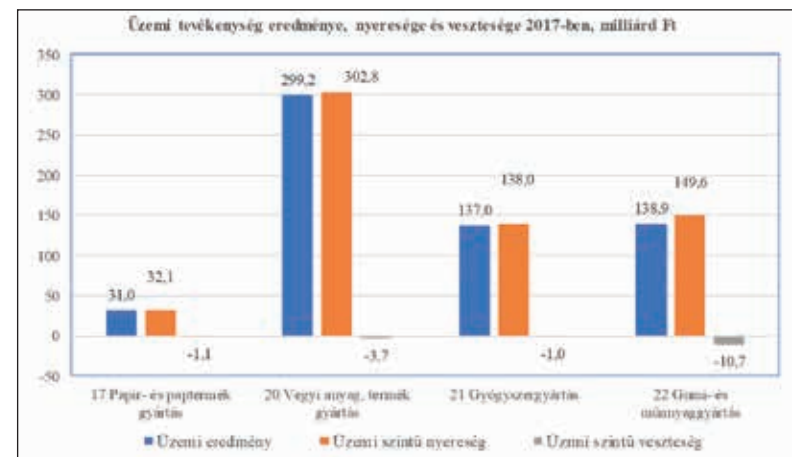
5.4. táblázat: Az üzemi szinten nyereséges és veszteséges vállalkozások száma és aránya

Ágazatok	Méretkategóriák				Tulajdoni kategóriák		Összes vállalkozás
	1-9 fő	10-49 fő	50-249 fő	250 és több fő	Többségben hazai	Többségben külföldi	
17 Papír- és papírtermék	73,8	88,2	89,7	100,0	80,5	80,6	80,5
20 Vegyi anyag, termék	72,6	88,2	93,9	100,0	79,1	82,7	79,5
21 Gyógyszergyártás	59,3	70,6	87,5	100,0	71,2	80,0	73,1
22 Gumi- és műanyagtermék	77,6	92,6	83,9	85,7	83,3	77,4	82,5
Feldolgozóipar	74,3	88,6	87,3	85,5	78,5	77,1	78,4

5.5. táblázat: 2017-ben nyereséges üzemi tevékenységgel rendelkező vállalkozások aránya méret- és tulajdoni kategóriákban, %

2017-ben a feldolgozóiparban a vállalkozások 78%-a volt nyereséges, a kiemelt ágazatok közül a mutató ennél csak a gyógyszergyártásban volt alacsonyabb. (5.4. táblázat.) Összességében a nyereséges vállalkozások aránya 2017-ben kategória-méret növekedésével együtt emelkedett. Egyetlen kakukktojás vállalatcsoport azonban volt: a gumi- és műanyagiparban a (magas elemszámú) kisvállalkozások (10-49 fő) között a nyereséges vállalkozások aránya magasabb volt, mint a közép- és nagyvállalatok körében. (5.5. táblázat.)

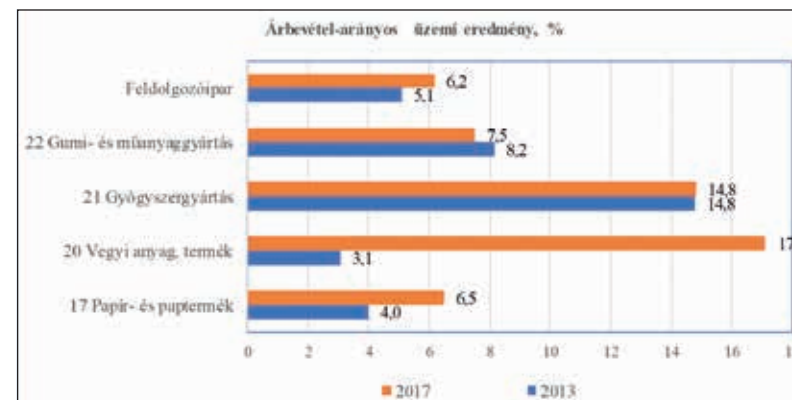
A többségi külföldi tőke a kiemelt ágazatok vállalkozásaiban – a gumi- és műanyagtermék gyártás kivételével – felfele húzta a nyereséges vállalkozások arányát. A „húzás” mértéke jelentéktelen a papíriparban, igen jelentős a gyógyszeriparban volt. (5.5. táblázat.)

5.17. ábra: Üzemi eredmény a kiemelt ágazatokban 2017-ben, milliárd Ft

A feldolgozóipar üzemi nyereségéből 2017-ben a kiemelt ágazatok közül legnagyobb arányban a vegyi anyag, termék gyártás részesedett (17,2%), a legkisebbel a papíripar (1,8%), míg a gumi- és műanyagtermék gyártása és a gyógyszeripar csaknem azonos arányban (előbbi 8%-kal, utóbbi 7,9%-kal).

Az 5.17. ábrán jól látszik, hogy 2017-ben az ágazati üzemi eredmény és az üzemi nyereség oszlopok (és az értékek) között alig van különbség, az üzemi veszteség mind a négy ágazatban alacsony volt.

5.18. ábra: Árbevétel-arányos üzemi eredmény 2013-ban és 2016-ban, %

2017-ben, a 2013. évi mutatókkal összehasonlítva a vállalkozások árbevétel-arányos üzemi szintű (EBIT) jövedelmezősége változatosan alakult: óriásit ugrott a vegyi anyag és termék gyártásban, kismértékben javult a papíriparban, alig változott a gyógyszeriparban (amelyben egyébként kifejezetten magas) és kismértékben csökkent a gumi- és műanyaggyártásban. Mind a négy ágazatról elmondható ugyanakkor, hogy 2017-ben az árbevételre vetített jövedelmezőségük a feldolgozóiparénál magasabb volt. (5.18. ábra.)

A nyereséges és a veszteséges vállalatok árbevétel-arányos üzemi jövedelmezőségi mutatója 2017-ben kevéssel a feldolgozóipari átlag alatt a papíriparban volt, a veszteségmutató pedig a gyógyszergyártásban volt kedvezőtlenebb. (Ez utóbbi ágazatban a veszteséges vállalatok részesedése az árbevételből 10% alatt maradt.) A többi ágazatban/esetben, a jövedelmezőség a feldolgozóipari átlagnál kedvezőbben alakult: magasabb nyereségszint, illetve alacsonyabb veszteségszint jellemezte a kiemelt ágazatokat. (5.6. táblázat.)

Ágazatok	A nyereségesek részesedése az árbevételből %	A nyereségesek árbevétel-arányos eredménye (nyeresége), %	A veszteségesek árbevétel-arányos eredménye (vesztesége), %	Az összes vállalkozás árbevétel-arányos eredménye, %
17 Papír- és paptermék gyártás	95,5	7,0	-5,2	6,5
20 Vegyi anyag, termék gyártás	97,0	17,9	-7,0	17,1
21 Gyógyszergyártás	99,1	15,1	-11,7	14,8
22 Gumi- és műanyaggyártás	89,4	9,0	-5,4	7,5
Feldolgozóipar	93,0	7,3	-8,7	6,2

5.6.táblázat: Árbevétel-arányos üzemi eredmény a nyereséges és a veszteséges vállalkozásoknál 2017-ben, % (100*(üzemi eredmény/értékesítés nettó árbevétel)

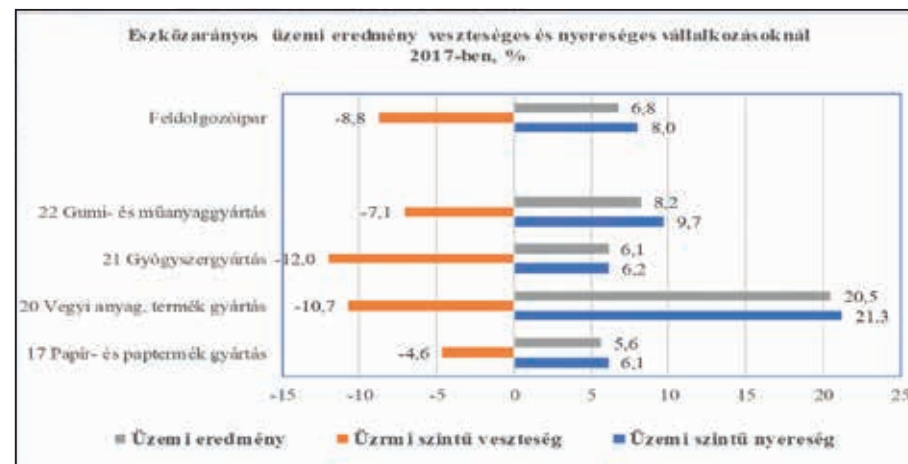
Méretkategóriák alapján a legmagasabb árbevétel-arányos üzemi eredmény mind a papír, mind a vegyi anyag, termék, mind a gumi-műanyag gyártásban a nagyvállalatok csoportját jellemezte, kivételt a gyógyszeripar jelentett, ahol a középvállalatok mutatója magasabb volt a (szintén magas) nagyvállalati mutatónál. (5.7. táblázat.)

	Kisvállalkozás (1-49 fő)	Középvállalat (50-249 fő)	Nagyvállalat (250 és több fő)	Többségben hazai	Többségben külföldi	Összes vállalkozás
17 Papír- és paptermék	5,1	5,5	7,5	5,4	6,9	6,5
20 Vegyi anyag, termék	8,4	7,8	20,7	16,2	17,8	17,1
21 Gyógyszergyártás	9,2	15,9	14,8	9,1	15,3	14,8
22 Gumi- és műanyag	7,9	5,8	8,3	7,8	7,4	7,5
Feldolgozóipar	7,1	5,7	6,1	7,9	5,5	6,2

5.7. táblázat: Árbevétel-arányos üzemi eredmény 2017-ben méret- és tulajdoni kategóriák szerint, % (100*(üzemi eredmény/értékesítés árbevétel)

A többségben hazai és a többségben külföldi tulajdoni kategória közül 2017-ben általában az utóbbi mutatója a magasabb, de a gumi- és műanyagiparban néhány tizedpontos különbség a többségi hazai tulajdonban működők javára mutatkozott. (Ez utóbbi állítás helyes a feldolgozóipar egészére is.) (5.7. táblázat.)

Az eszközarányos üzemi eredmény a gumi- és műanyaggyártásban, valamint a vegyi anyag és termék gyártásban 2017-ben jelentősen meghaladta a feldolgozóipari átlagot (különösen az utóbbiban), a gyógyszeriparban és a papír- és papírtérkép gyártásban viszont – nem jelentős mértékben, de – elmaradt attól (lásd a 5.19. ábra számait.) Ugyanezek a megállapítások érvényesek maradtak, ha a nyereséges vállalkozások eredményét mértük az összes eszközükhöz. A veszteséges vállalatok eszközarányos üzleti veszteség-mutatója ugyanakkor a gyógyszeriparban és a vegyi anyag és eszköz gyártásban volt kedvezőtlenebb, mint a feldolgozóipar egészében. (5.19. ábra mutatószámai.)

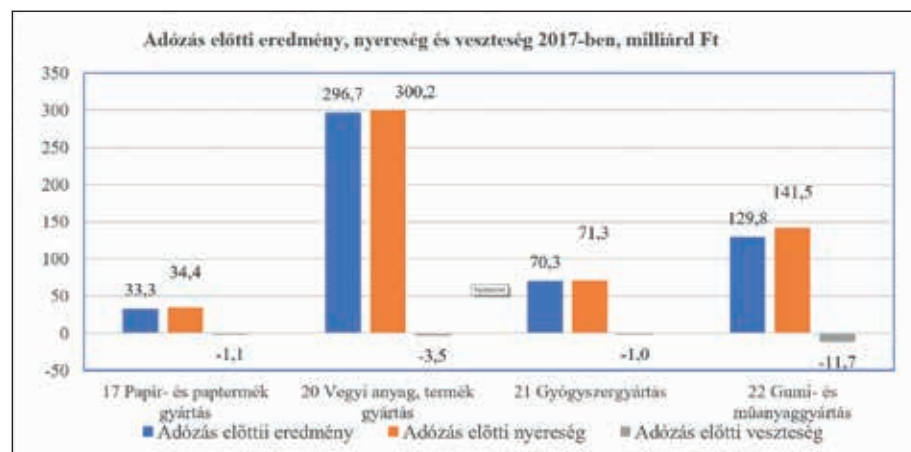

5.19. ábra: Eszköz-arányos üzemi eredmény, nyereség és veszteség 2017-ben, % (mutató: a nyereséges, a veszteséges és az összes vállalkozás eredménye/összes eszköze)

Adózás előtti eredmény-mutatók

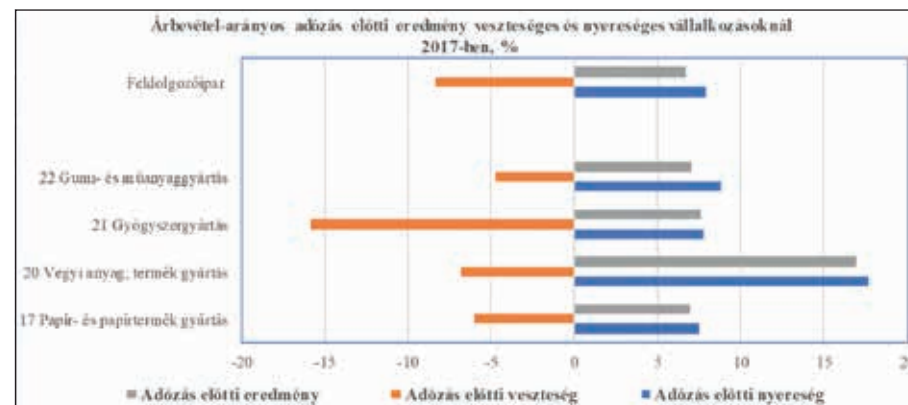
A vállalkozások adózás előtti eredménye, amelyet a vállalkozás összes tevékenység alapján állítanak össze, az üzemi eredménynél általában magasabb, de lehet alacsonyabb is. 2017-ben a vállalkozások száma a nyereséges és veszteséges kategóriákban, akár az üzemi, akár az adózás előtti eredmény alapján képeztük, alig különbözött. A gyógyszeriparban és a gumi- és műanyag gyártásban azonos volt (a nyereségesek aránya 73,1%, illetve 82,5%), a papíriparban és a vegyi anyag és termék gyártásban 0,4, illetve 0,6 százalékponttal magasabb volt az adózás előtti eredmény alapján nyereségesek aránya, mint az üzemi eredmény alapján nyereségeseké (a feldolgozóipar egészében 0,2 százalékponttal).

Az adózás előtti eredmény a kiemelt ágazatokban 2017-ben (5.20. ábra.), ha az üzemi eredményt bemutató ábra számaival összevetettük, egyetlen ágazatban, a gyógyszeriparban különbözött igen jelentős mértékben. (Az adózás előtti eredmény és nyereség összege jelentősen elmaradt az üzemi eredményétől.)

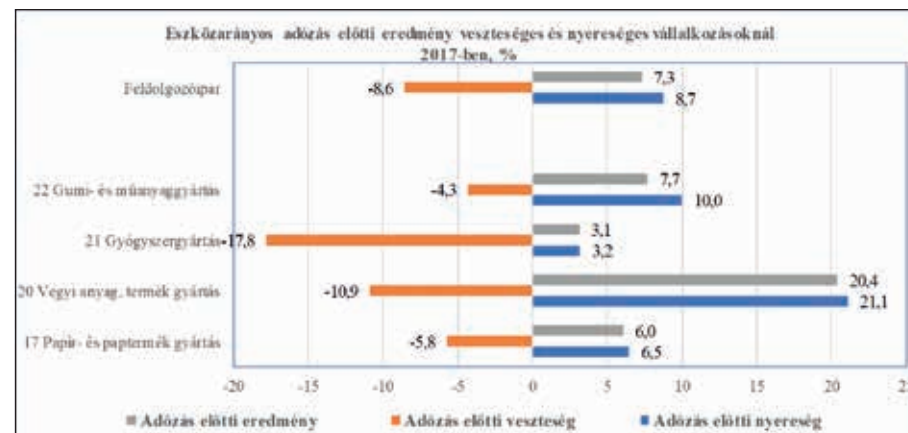
5.20. ábra: Adózás előtti eredmény az (adózás előtti) nyereséges és veszteséges vállalkozásokban 2017-ben, milliárd Ft

Az árbevétel-arányos adózás előtti eredmény mutató 2017-ben a feldolgozóipar esetében 6,7%, a vegyi anyag és termék gyártásban 17%, a gyógyszeriparban 7,6%, a gumi és műanyaggyártásban és a papíriparban 7-7%. Ezek a számok, a már említett a gyógyszeripar kivételével, nem számottevő mértékben különböztek az üzemi eredménnyel számolt mutatóktól, ami az eredmény-összegek ismeretében nem meglepő. (5.20. ábra.) (Az árbevétel-arányos üzemi eredmény mutatói: feldolgozóipar 6,2%, vegyi anyag 17,1%, gyógyszer 14,8%, gumi 7,5% és papír 6,5%.)

5.21. ábra: Árbevétel-arányos adózás előtti eredmény, nyereség és veszteség 2017-ben, % (mutató: nyereséges, veszteséges és összes vállalkozás eredménye/árbevétele)

Az eszközarányos adózás előtti eredmény mutatója 2017-ben a négy kiemelt ágazat közül kettőben, a vegyi anyag és termék gyártásba és a gumi- és műanyaggyártásban (20,4%, illetve 7,7%) magasabb volt a feldolgozóipari mutatónál (7,3%), a gyógyszeriparban (3,1%), valamint a papíriparban (6,0%) viszont alacsonyabb. A nyereséges vállalkozások mutatószámairól a feldolgozóiparéval összevetve ugyanez mondható el, a mutatóértékek általában néhány tizeddel magasabbak, a gumi- és műanyaggyártásban azonban több mint két százalékponttal. (5.22. ábra.)

5.22. ábra: Eszközarányos adózás előtti eredmény, nyereség és veszteség 2017-ben, % (mutató: nyereséges, veszteséges és összes vállalkozás eredménye/árbevétele)

6.

A VDSZ szervezeti élete

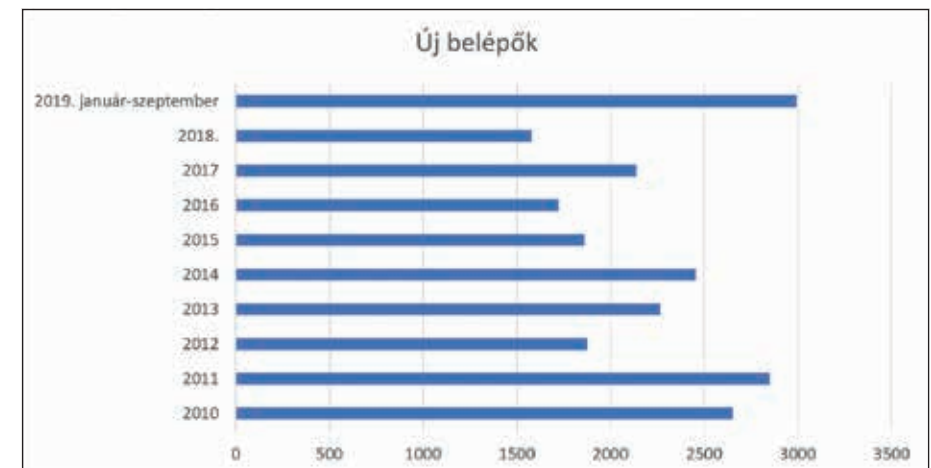
A VDSZ Magyarországon továbbra is a legnagyobb ipari szakszervezet, régiókat tekintve pedig a legnagyobb vegyész szakszervezet.

A szakszervezeti mozgalom létszáma világszerte csökkenőben van. Ennek részben oka a korábban jelentős taglétszámot biztosító nagyvállalati struktúra feldarabolódása, a munkaerőpiac átalakulása, a politikai környezet és hangulat szakszervezet ellenes felhangjai, és nem utolsósorban a szakszervezeti jogok csökkenése, valamint az egyes ágazati kamarák megjelenése.

A Nemzetközi Szakszervezeti Szövetség (ITUC) tanulmánya szerint Európában a munkavállalók jogai Magyarországon romlottak legjobban. De nem csak a munkavállalóké, a szakszervezeteké is.

Hankook, Richard Fritz, General Electric Oil and Gas, és még sorolhatók azok a cégek, amelyeknél az elmúlt években sérült a szabad szervezkedési jog.

A VDSZ taglétszáma – más szervezetekkel szemben – változóan alakult az elmúlt ciklusban. Sok esetben egy-egy gyár bezárását az intenzív tagszervező munka tudta kompenzálni. 2014 és 2019 szeptembere között 13 ezer fő új belépést regisztráltunk az elmúlt 10 évben pedig összesen 22 394 főt.

Tagszervezeteink továbbra is jelentős sikereket érnek el a helyi üzemi tanácsválasztásokon, ezzel is igazolva a VDSZ támogattságát.

A beszámoló időszakában számos új szervezetet hoztunk létre, de néhány ezzel párhuzamosan megszűnt. Két tagszervezet tagdíj nemfizetés miatt került kizárára.

2014 – 2019 között az alábbi kizárt, illetve megszűnt szervezetek:

Neve	Státusza	Megszűnés módja	Megszűnés ideje
Agrotermé Vegyipari Szakszervezet	önálló tagszervezet	egyszerűsített törlés	2019
Alucon	önálló tagszervezet	egyszerűsített törlés	2017
Alumíniumipari Szakszervezeti Szövetség	önálló szakág	beolvadás a VDSZ-be	2015
Budapesti Csomagolóanyaggyártó Szaksz.	önálló tagszervezet	végelszámolás	2015
CAOIA Szakszervezet	önálló tagszervezet	végelszámolás	2019
Csavarár Szakszervezet	önálló tagszervezet	végelszámolás	2018
Egyenlítő Vegyipari Szakszervezet	önálló tagszervezet	végelszámolás	2018
Kelenföldi Műanyagipari Szaksz.	származtatott	taglétszám csökkenés	2016
Műanyagipari Vegyipari Dolgozók Szaksz.	önálló tagszervezet	végelszámolás	2016
Papárpipari Dolgozók Szakszervezet	önálló szakág	beolvadás a VDSZ-be	2017
Pálinkaipari Szakszervezet	önálló tagszervezet	likvidálás	2016
Szegedi Gumiipari Szakszervezeti Alapítvány	önálló tagszervezet	likvidálás	2018
Válkai Pró Szakszervezet	származtatott	taglétszám csökkenés	2016
VDSZ Proximálisan Gázláng és Fűtő, Dóz, Szaksz.	származtatott	taglétszám csökkenés	2018
VDSZ-EMV (Hajósabony)	önálló tagszervezet	elűrt a nyilvántartásból, felszámolás	2019

A VDSZ aktív szerepet vállal a munkavédelem fontosságának terjesztése érdekében. Erre nagy szükségünk volt és van, mert a VDSZ működési területén több halálos baleset történt az elmúlt 5 évben.

VDSZ érintettségű ágakatok					
Ágazat TEÁOR '08	2014	2015	2016	2017	2018
17 - papír, papírtermékek gyártása	150	170	201	211	192
ebből halálos	1	0	1	0	0
19 - Kocsigyártás, kőolaj-feldolgozás	11	23	16	28	17
ebből halálos	0	0	0	0	0
20 - Vegyi anyag-, termék gyártása	102	100	110	160	157
ebből halálos	0	0	0	0	1
21 - Gyógyszergyártás	77	70	87	103	101
ebből halálos	1	0	0	0	0
22 - Gumi-, műanyag termék gyártása	564	635	720	735	839
ebből halálos	1	1	1	2	1
25 - Fémfeldolgozási termék gyártása	1156	1257	1380	1416	1362
ebből halálos	2	2	2	3	0
35 - Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	86	81	104	124	94
ebből halálos	1	0	0	0	1
94 - Érdekképviselet	77	66	68	76	100
ebből halálos	0	1	0	0	1
összes munkabaleset (VDSZ)	2223	2402	2686	2853	2862
ebből összes halálos	6	4	4	5	4

Ezek az események is arra készítettek bennünket, hogy megerősítsük a munkavédelem területét. A tisztségviselők képzésében aktív szervező munkát végeztünk a munkavédelmi ismeretek oktatása, illetve a munkavédelmi képviselők felkészítésének terén. Az Országos Munkavédelmi Bizottságban elvesztettük a helyünket, mert a Magyar Szakszervezeti Szövetség más tagszervezetének képviselőjét delegálta.

A VDSZ érdekegyeztetésben elfoglalt helye elsősorban ágazati szinten van. A munkáltatói szövetségek közül érdemben a MAVESZ és a MAGYOSZ az a munkáltatói szövetség, amelyekkel valódi partneri kapcsolatot ápolunk. Ennek egyik oka, hogy a többi ágazatban nincs szervezett munkáltatói szereplő. Az elmúlt öt évben az érdekegyeztetési feladatok az Ágazati Párbeszéd Bizottság keretein kívül zajlottak, de a koordináció és az érdemi munka nem került ki szövetségünk égjsze alól.

Tovább folytatódik a bérharc. A beszámoló első részében látható, milyen bérfejlesztést értünk el az elmúlt időszakban. Több esetben akciók, figyelmeztető sztrájkok kellettek az érdemi eredményhez. Kiemelkedik a 2019. év, hiszen a VDSZ történetének leghosszabb, 10 napos sztrájkja zajlott a Hankook Tire Magyarországnál. De ki kell emelni a Richard Fritznél és a Chinoinnál megtartott figyelmeztető sztrájkokat is.

A VDSZ életének továbbra is meghatározó eleme a külső- és belső kommunikáció. Tagjainkat ma már jelentős arányban elektronikusan, illetve újságunk, a Vegyipari Dolgozó segítségével érjük el. A VDSZ kiemelkedő látogatottsággal rendelkezik a közösségi oldalakon.

A VDSZ megjelenése a tömegkommunikációban – a megváltozott sajtókörnyezet ellenére – változatlan maradt az elmúlt években. Ez nagy eredménynek számít, különösen a szakszervezetek számára igen nehéz elektronikus és nyomtatott sajtó viszonyait ismerve.

A 2018/2019 évek sztrájkjai, tömegeket megmozdító demonstrációi (pl. a rabszolgatörvény elleni) jelentős mértékben változtatták meg a munkavállalók véleményét a szakszervezetekről. Az aktív szakszervezeti jelenlét és ellenállás nyomán egyre több munkavállaló érdeklődik a taggá válás iránt. Ez felgyorsíthatja az utánpótlással kapcsolatos kötelezettségeinket. Nyugdíjazások miatt számos szakszervezetnél már megtörtént a vezetőváltás.

Kiemelt feladatnak tekintjük a tagelégedettség fokozását, a tagveszteségek okainak elemzését.

A tagszervezési, tagmegtartási technikák közös elsajátítása érdekében szövetségünk számos tagja vett részt az IG BCE német szakszervezettel szervezett közös tagszervezés és szakszervezeti kampány-képzésen. Eddigi erőfeszítéseink a szinten tartásra voltak elegendőek, kivéve ahol a demonstráció, vagy a sztrájkhelyzet javította a létszámot. Öröndetes változás, hogy az új tagok között egyre több az aktív, Z generációhoz tartozó munkavállaló. A jövő szempontjából a legfontosabb feladat az, hogy ne elégedjünk meg a beszervezésünkkel, hanem bírjuk rá őket az aktív szerepvállalásra. Ugyanis ez a sikeres szakszervezeti jövő záloga!

Szövetségünk közösségi tevékenysége több ezer családot mozgat meg évről évre. 2014-2018 között folytattuk évente megrendezésre kerülő Sport- és Egészségnapunkat, amely eleinte a Chinoi sportpályán, majd később a Merkapt sportközpontban került lebonyolításra. Tiszavasváriban már nem lehet május VDSZ kispályás labdarúgó bajnokság nélkül.

A most záródó ciklus egyik szolgáltatási slágere az a kulturális rendezvénysorozat volt, ami a karácsonyi nosztalgia koncertekkel kezdődött, a nyári szabadtéri színpadon megrendezett népszerű színdarabokkal folytatódott, és a budapesti sportarénaiban szervezett koncertekkel és cirkuszi előadással zárult.

Közösségi életünk központi eleme az oktatás. Tisztségviselőink képzése a szervezet jövője is. Közel 1300 főt képeztünk, melynek központi helyszíne a balatonszemesi oktatási központunk.

A VDSZ alaptevékenységének továbbra is része a szakszervezeti tagjaink üdültetése. 2015-2019 közötti szezonális üdültetés területén folyamatos változások mentek végbe. Az igények és a költséghatékonyság figyelembe vételével a VDSZ tulajdonában lévő ingatlanok közül a balatonvilágosi és a balatonszemesi üdülőknél biztosítottuk a kedvezményes nyaralási lehetőségeket. Ezzel párhuzamosan a szabad kapacitások lekötése érdekében szállásközvetítővel kötöttünk megállapodást, valamint részeseivé váltunk az Erzsébet program keretében történő hátrányos helyzetű családok üdültetési hálózatának. Sajnálatos, hogy ez a program 2019-ben kifut és az így biztosított igényekre nem lesz szükség.

VDSZ üdülők vendégszámának, vendégéjszakáinak alakulása (VDSZ vendégek + Erzsébet program vendégek)										
	Összes vendégszám (fő)					Összes vendégéjszaka				
	2015	2016	2017	2018	2019 (08.31-ig)	2015	2016	2017	2019	2019 (08.31-ig)
Balatonszemés	660	869	735	1159	687	3534	3606	2538	4928	2710
Balatonvilágos	231	271	229	283	318	1318	1164	1324	1462	1520
ÖSSZESEN	891	1 140	964	1 442	1 005	4 852	4 770	3 862	6 390	4 230

Az elmúlt évek során a VDSZ által támogatott Vegyész tábor mellett, balatonvilágosi üdülőknél rászoruló gyermekek számára biztosítottunk többnapos üdülési lehetőséget a 6 és 14 év közötti korosztály számára.

A VDSZ szervezeti életéből nem maradhattak ki a szolidaritást erősítő megmozdulások, és akciók sem. Többször álltunk ki a pedagógusok mellett. A Klubrádióval közösen gyűjtöttük össze a kormány konzultációs leveleit, mellyel a leukémiás gyermekeket segítettük meg.

Tagszervezeteink szakágazati tevékenysége

ALUMÍNIUMIPAR

A magyar alumíniumipar jelenlegi szerkezete a rendszerváltozást követően alakult ki. A privatizációt követően a tulajdonosi szerkezetben bekövetkezett változások névváltoztatást is jelentettek, de az alapvető tevékenységükben és a foglalkoztatásban nem történt jelentősebb változás.

A tagszervezetek az alábbi vállalkozásoknál vannak jelen:

ARCONIC-Köfém Kft., Hydro Extrusion Hungary Kft, INOTAL csoport, MAL Zrt. Le Belier Ajka, Szolnok, Mohács, Payer Hungary Kft.

Az iparág összes foglalkoztatotti létszáma: 6500-7000 fő között változott az elmúlt időszakban. Az ágazatot alkotó tagszervezetek taglétszáma: 1600 fő, ami 20-25 %-os szervezettséget jelent.

A MAL Zrt. felszámolása még nem zárult le az ipari katasztrófa következményeként. A felszámolási eljárásban a működőképes termelőeszközöket a felszámoló értékesítette, ezeket egy magyar-szlovén konzorcium, az IC Profil nevű Kft vásárolta meg. Az alumínium-hidroxid és timföld termékek gyártása folyamatos volt az átalakulás során, és jelenleg is zajlik.

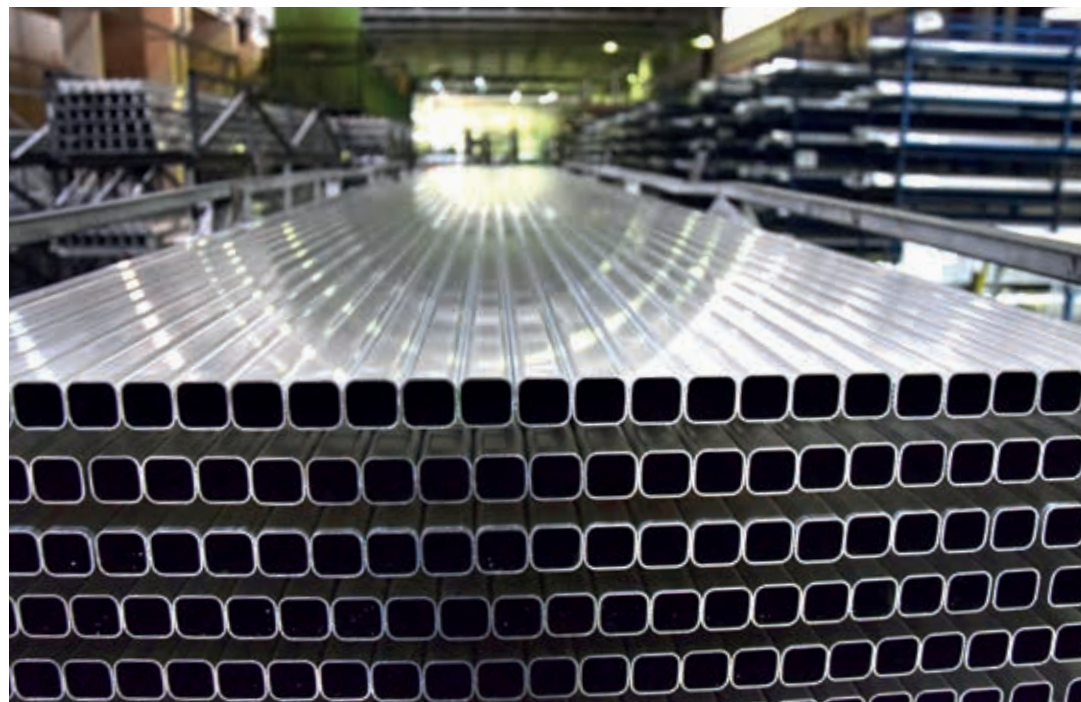
A munkavállalók jelenleg még a felszámolás alatt álló MAL alkalmazottai, és az IC Profil Kft. részére bér munka keretén belül végzik a termelési tevékenységet. Várhatóan a felszámolási eljárás lezárásakor kerülnek munkajogi jogutódlás nélkül az IC Profil Kft állományába.

A Le Beliernél a 2009-es gazdasági válságot követően egy jelentős expanzió következett be. Ezt a növekedést többek között az okozta, hogy a válságot követően az autóiipar jelentős bővülése következtében a Le Belier is, mint autóiipari beszállító, egyre nagyobb piaci részesedést tudott szerezni. Ezzel egyidőben mintegy 7 Mrd Ft-os beruházást hajtott végre.

2010-ben a 460-480 fős alkalmazotti létszám napjainkra 1200 főre növekedett. Ennek ellenére egyik legnagyobb problémájuk a munkaerőhiány, amelyet jelenleg ukrán és szerb vendégmunkások foglalkoztatásával csökkentik. A vállalat törzslétszáma 900-950 fő, melyet 200-250 fő bérelt munkaerővel egészít ki.

Jelentősen hozzájárul a munkaerőhiány csökkentéséhez az is, hogy a cégnél működő és kompetenciával rendelkező Ajkai Alumíniumipari Szakszervezet a cég menedzsmentjével sikeres bértárgyalásokat folytatott. Az utóbbi években, mind a térségi átlagot, mind a központi bér ajánlásokat jelentősen meghaladó béremelési mértéket ért el. A vállalat vezetésével kiegyensúlyozottak a munkaügyi kapcsolatok.

Az Alcoa meghatározó európai céggé vált, mind a gyártási folyamatok fejlesztése, mind az adminisztratív funkciók tekintetében. Az amerikai anyavállalat 2015 őszén jelentette be, hogy a termelési spektrum mentén szétválik két önálló, független nagyvállalatra. Ez a szétválás 2016. november 1-én valósult meg globálisan.

Az ún. primary üzletágot tömörítő cégcsoport vitte tovább az Arconic tevékenységét. Magyarországon így a Köfém-ben az összes termelő üzletág az Arconic cégcsoporthoz tartozik, melynek eredményeként 2016. augusztus 22-i hatállyal a Társaság neve Arconic-Köfém Kft.-re változott. A globális szétválás következményeként az eddigi belső adminisztrációs tevékenységeket ellátására új, a primary üzletágot kiszolgáló céget hoztak létre.

Az elmúlt ciklus óta a SAPA Profiles Kft-ből Hydro Extrusion Hungary Kft. lett. Az eddig felerészben tulajdonos norvég Norsk Hydro ASA megvásárolta a szintén norvég Orkla ASA 50 százalékos tulajdonrészét a Sapa AS-ben, így a cég száz százalékos tulajdonosa lett. Több változás történt az elmúlt időszakban, 2 présgépet kicseréltek újra, a beruházás értéke 12 milliárd Ft, ezen kívül új gépekkel is bővült a tevékenység. Struktúraváltás is történt, a standart profilokat lecserélték autóiipari termékekre.

A szervezeti forma is változott, ami érintette a termelő és a megmunkáló üzemet, valamint a pénzügyi központ sem maradt a régi. Jelenleg már három telephelyen vannak, kettő Székesfehérváron, egy pedig Budapesten.

Inotán kisebb beruházások történtek. Egy új üzem ALUMELT néven indult. Várhatóan tulajdonosváltás lesz. A munkaerő utánpótlással, szakember hiánnyal való problémák Inotát sem kerülnek el.

A Payernél működő VDSZ Ajkai Elektronikai Dolgozók Szakszervezete tisztségviselő problémákkal szembesült. A nagymértékű fluktuáció a szakszervezeti tagságot is jelentősen befolyásolta. 2019 második félévében sikerült konszolidálni a szervezetet.

GÁZIPAR

Az előző ciklusban a legfontosabb feladatnak a munkáltatói partner keresését és a párbeszéd kialakítását tűztük ki célul. Akkor már számítani lehetett a tulajdonosi szerkezet átalakítására a gáziparban. Lényegében ez meg is valósult az elmúlt öt évben. Az egykor klasszikus 6 gázszolgáltatóra épülő gázipar ma lényegében egy sokpólusú, több tengely mentén megosztott iparággá alakult át Magyarországon.

Az elosztási tevékenység és az egyetemes gázszolgáltatás különvált. A rezsicsökkentés néven megismert kormányzati intézkedéssorozat elérte azt, hogy a lakossági gázkereskedelem egyetlen társaság kezében koncentrálódott. A Nemzeti Közművek gázkereskedelmi tevékenysége kizárólagos lett a hazai piacon, miután a szolgáltatók sorra adták vissza engedélyüket a további veszteségek elkerülése miatt. Az NKM formálódása ma sem fejeződött be, hiszen a kezdeti célokat, miszerint össze kell kapcsolni a gáz, a villamos áram és a vízellátást még nem érték el. Az ország vezetése tovább szövi a terveket, hogy hogyan lehetne ezt a szolgáltatást egységes irányítás alá vonni.

A gázipar átalakításának másik fontos tengelye a tulajdonosi szerkezet változása. Először a francia tőke hagyta el ezt a terepet, de hasonló sorsra jutott az olasz tulajdonlás is. Az ÉGÁZ-DÉGÁZ elosztó társaság a Nemzeti Közművek tagja lett, míg a TIGÁZ újabb magántulajdonosi kör kezébe került. Hazai tulajdonosoknak mondhatnánk a MET csoportot, ha nem tudnánk róla, hogy időközben ez a társaság svájci bejegyzésű lett. Eredeti tulajdonosa maradt viszont a Kögáz és a DDGÁZ társaságoknak az E-ON, melynek elhelyezkedése a magyarországi piacon stabilnak mondható, hiszen a villamosenergia ellátásban is jelentős szeletet tudhat magáénak. Meg kell még említenünk az FGSZ Földgázszállító vállalatot, amely a MOL csoport tagjaként tevékenykedik, tehát lényegében hazai tulajdonúnak lehet kezelni.

A harmadik tengely a tulajdonosi struktúrából fakad, miszerint, azok a társaságok, amelyeknek van kötődésük a villamos iparhoz, a gáz elosztással foglalkozó társaságukat is összekapcsolják a villamos iparral. Régóta megfigyelhető ez az E-ON szervezete és irányítása által, és erősen felerősödött a NKM és az Magyar Villamos Művek kapcsolatában is.

A Gázipari Szakszervezeti Szövetség tagszervezetei is igazodni próbáltak ezekhez a folyamatokhoz.

2015-ben két ízben is találkoztunk Horváth Péter Jánossal az NKM vezérigazgatójával, korábbi MEKH elnökkel. Első alkalommal az NKM vezetőjeként, második alkalommal már, mint Németh Lászlóné államtitkár helyettes asszony megbízottjával, a minisztériummal vettük fel a kapcsolatot. 2016-ban az Energia hivatal vezetőjét hívtuk meg egy beszélgetésre, amelyre eljött Mörcz Andrea, akkori MEKH Árszabályozási osztályvezető, és előadást tartott a 2017-től induló árszabályozási ciklusról. A vele folytatott konzultáció vezetett odáig, hogy megkaptuk és véleményeztük az Energia Hivatal árszabályozási módszertani útmutatóját 2016 őszén.

2016-ban még tartottunk egy demonstrációt és sajtótájékoztatót is Budapesten, ahol a rezsicsökkentés káros hatására hívtuk fel a közvélemény figyelmét, amely a

gáziparban dolgozókat és a gázipari társaságok működését érinti. A 2016. évet egy konferencia megrendezésével zártok, Rezsicsökkentés után, rezsicsökkentés előtt címmel. A rendezvény célja az volt, hogy az esetleges újabb árcsökkenés negatív hatásait elemezzük az által, hogy bemutattuk az eddigi intézkedések hatásait. Számos meghívott vendég közül kiemelném a minisztérium képviselőjének részvételét, aki a rezsicsökkentés lakosságra kifejtett pozitív hatásait elemezte. Ezzel ellentétes hatást mutattak be a gazdasági kutatóintézetek elemzői. Mi pedig ismertettük a gáziparon belüli demográfia helyzetet és a szakképzés helyzetének negatív hatásait.

Tárgyaltunk a Földgáz Elosztási Együttműködési Fórum akkori vezetőjével, Tajti Péterrel. A találkozó célja az volt, hogy elindulhassunk együtt a Gázipari Ágazati Párbeszéd Bizottság felélesztésének irányába. Mint ismeretes, a társadalmi párbeszédnek ez a formája korábban már működött a gáziparban, azonban a munkáltatói szövetség hiánya miatt az illetékes hivatal megszüntette ezt. Sajnos sikert továbbra sem értünk el.

Sikeres munkát folytatott a Gázipari Egyeztető Fórum, amely az egyesületi folyamat elején járó szervezetek (NKM, FÖGÁZ, ÉGÁZ-DÉGÁZ) és a Gázipari Szakszervezeti Szövetség képviselői hoztak létre. Ennek a kezdeményezésnek az volt a célja, hogy az energiaszolgáltatás, különösen a gázszolgáltatás átszervezése alatt, és azt követően rendszeresen legyen lehetőség egyeztetésre, információ átadásra. Ez enyhítette a szakképzett munkavállalók elvándorlását, ami az iparágban érezhető.

A VDSZ európai uniós pályázatának köszönhetően részt vettünk egy nemzetközi konferencia sorozaton, amelyen a lengyel, szerb, spanyol és román kollégáktól ismerhettük meg a náluk végbement változásokat a gáz, energia és bányai ipar területén, és mi is bemutathattuk nekik a hazai viszonyokat és folyamatokat.

Tovább erősödött az együttműködés a villamos iparban dolgozó kollégákkal azáltal, hogy a 2018. évben egy együttműködési megállapodást írtunk alá a Villamosipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetségével (EVDSZ). A megállapodás célja a földgáz

és a villamosenergia szolgáltatásban dolgozó szakszervezeti tagok ágazati- és munkahelyi szintű érdekének közös megjelenítése az egységes állami tulajdonú nemzeti közmuhszolgáltatásban, a központosított irányítású rendszerrel szemben.

A gázipar területéhez kapcsolódva jött létre a VDSZ Munkavállalói Alapszervezetének Gáztranzit csoportja, amely a Magyar Gáz Tranzit Zrt. munkavállalóinak érdekképviselőjét látta el. A vállalkozás a Belügyminisztérium tulajdonát képezte 2019. október 3-ig. A Kormány 2019 nyarán döntött úgy, hogy a Zrt.-t értékesíti az FGSZ Zrt. számára azzal – a VDSZ követelésének köszönhető feltétellel –, hogy a jogutódlás következtében 12 havi foglalkoztatási kötelezettséget vállal az új tulajdonos.

2019. január elsejétől pedig teljes jogú tagsággal rendelkeznek a VDSZ-ben a Gáz- és Olajszállítók Egységes Szakszervezete.

A tagszervezetek érdekképviselői részére több alkalommal képzést szerveztünk, melyeken áttekintettük a hazai gázipar helyzetét, és nemzetközi kapcsolódási viszonyait. Megbeszéléseinken állandó téma volt az iparágban dolgozók bérezési, demográfiai és szakember utánpótlási helyzetének alakulása.

GUMIIPAR

A gumiipar területe volt a 2014 – 2019 közötti ciklus egyik legmozgalmasabb területe. 2016-ban szakágazatvezető váltás volt, és a tagszervezetek közül a VDSZ Dunaújvárosi Gumigyártók Szakszervezetét és a VDSZ Tatabányai Gumigyártók Szakszervezetét nem sorolták a szövetség tagjává.

A szövetség tagszervezeteinek fő irányát a Continental német vállaltcsoporthoz tartozó tagszervezeteink határozták meg.

A Vibracoustic nyíregyházi telephelyének válsága veszélyeztette a szakszervezeti tisztségviselő munkaviszonyát, amely a VDSZ alelnökének és elnökének közbenjárásával rendeződött.

Az autóipar fellendülésével a gumiiparban érintett tagszervezetek számára is kedvezőbb feltételek teremtdtek. A bérek növekedése, a munkaerőpiac átalakulásának is köszönhetően, a korábbi évek üteméhez képest nagyobb mértékben növekedtek.

Ezzel párhuzamosan a Michelin 2015-ben bezárta budapesti telephelyét, ezzel megszűnt az 1882-ben alapított gyár, területe ma már nem is emlékeztet senkit arra, hogy itt valaha abroncsot gyártottak. A munkavállalók elbocsátásának feltételeiről a cég a szakszervezettel korrekt megállapodást kötött.

A makói tagszervezet taglétszámbővülése első sorban a kölcsönzött munkaerő keretében alkalmazott munkavállalók beszervezésének köszönhető. A VDSZ elnökségének döntése alapján a Szegedi Gumigyár Szakszervezete – tagdíjfizetés elmaradása miatt – kizárásra került. Ezzel párhuzamosan a Nyíregyházi Abroncs Szakszervezet elhagyta a szövetséget, megszüntette tagságát az ágazati szerveződésben.

A 2018-ban elfogadott Munka Törvénykönyvének módosítása elleni tiltakozásul, a Gumiipari Szakszervezeti Szövetség a Mi Hazánk Mozgalommal politikai egyezség alapján felpályás útlezárásokat szervezett.

GYÓGYSZERIPAR

A hazai gyógyszeripart az Irinyi-tervben a kormány a nemzetgazdaság zászlóshajójának aposztrofálta. Igen előkelő helyet foglal el a magyar nemzetgazdaság egészét tekintve, mind exportkibocsátást tekintve, mind a hazai értékteremtés vonatkozásában az első három iparág egyikeként beszélhetünk róla. A válság időszakában is stabil eredményeket produkált.

Az iparág teljesítménye mind a termelékenységet, mind a hozzáadott értéket, mind pedig az exportot tekintve kiemelkedő, ahol a profit jelentős része magyarországi beruházásokban hasznosul. Mindemellett az egy főre jutó hozzáadott érték tekintetében Magyarországon a gyógyszergyártás a második helyen áll (egy foglalkoztatottra 26,6 millió forint külkereskedelmi többlet esik), termékeinek 80 százalékát a külfiacon értékesítik, a készítményeik a világ 70 országába jutnak el.

A hazai gyógyszergyártás területén az elmúlt öt évben a cégek száma jelentősen nem emelkedett, viszont az alkalmazottak száma öt év alatt 14,6 ezerről 17,1 ezerre nőtt, melyből 14.874 fő dolgozik a VDSZ működési területén.

Az elmúlt néhány évben a gyógyszeriparban számottevő javulás ment végbe mind a keresetek, mind a foglalkoztatás területén. Az ipar szereplőinek ugyanakkor kihívás, hogy a gyógyszerek egyedi azonosítását biztosító új rendszer 2019-es bevezetése olyan beruházási kényszert és terhet rótt rájuk, amely a kutatás-fejlesztés kiadásaira, egyéb beruházásokra, a bővülésre, illetve a foglalkoztatásra is kihathat. Az új szabályozás bevezetése jelentős terhet jelentett a gyártóknak, mintegy 20 milliárd forint beruházást igényelt.

A gyógyszeriparban fontos kérdés, hogy miként lehet magas szakmai szinten lévő, elégedett munkaerőt biztosítani, továbbá, hogy miként lehet stabil munkahelyeket létrehozni, fenntartani. A magas szakmai színvonal a jövő záloga, ez képes jelentősen növelni a termékek hozzáadott értékét, ami országos érdek is. A munkahelyek stabilitása pedig az egyik legalapvetőbb munkavállalói elvárás. A kiemelten magas minőségi követelmények teljesítése ebben az iparágban a versenyképesség megtartásának a feltétele, ezért a munkáltatóknak is érdeke, az ehhez elengedhetetlen személyi feltételek biztosítása.

Az Ágazati Párbeszéd Bizottság feltételeit nem teljesítő MAGYOSZ-szal a korábbiakhoz képest gyengült az együttműködés. Az információáramlás akadozott, sokszor a sajtóból értesülünk a munkáltatói szövetség szervezeti változásairól. Azonban voltak pozitív momentumok, melyekre lehet építeni. Ilyen volt például a 2017-es bérkonferencia, melyre a szakmai anyagot közösen készítettük, és az előadók között volt a munkaadói szövetség igazgató asszonya. Negatívum, hogy a cégek többségét az egyre ritkuló egyeztetéseken elsősorban középszintű, a döntésekre csak közvetett befolyással bíró személyek képviselik.

Az éves bértárgyalások kezdetén a VDSZ Gyógyszeripari Szakszervezeti Szövetség tagjai az egyik fontos feladatnak tartották a Kormány által biztosított járulékcsoökkentési megtakarítások alapbéresítését, valamint a reálbérek jelentős emelését. Kijelenthető, hogy néhány kivételtől eltekintve a célkitűzés teljesült, ami biztató a jövőre nézve. Még ott is volt pozitív eredmény, ahol kisebb mértékű volt az alapbéremelés, viszont emelkedett a műszakpótlék, valamint a cafeteria mértéke. Ez utóbbival kapcsolatban, a negatív törvényi változások ellenére sikerült megőrizni a juttatás mértékét és értékét.

2017-ben egy váratlan bejelentés komolyan megrengette az iparágat. A TEVA Gyógyszergyár Zrt. bejelentette, hogy globális döntés alapján bezárja, vagy eladja gödöllői telephelyét és ezzel összefüggésben csoportos létszámcsökkentési eljárás keretében, 706 munkavállaló munkaviszonyának megszüntetését tervezi. Az egyetlen pozitívum, hogy az érdekképviseltek a VDSZ hatékony segítségével elérték, hogy valamennyi érintett munkavállaló valóban részesült a „gondoskodó létszámleépítés” valamennyi eleméből. Fontos kiemelni, hogy döntően a gyógyszeriparban folytatták munkájukat.

A TEVA globális mélyrepülése a debreceni telephely dolgozóit is érintette, ahol körülbelül havi 100 ezer forinttal keresnek kevesebbet, mint az átlagos gyógyszeripari bérek, de lemaradásban vannak a teljes munkaerőpiaci bérektől is. Ugyanis, a Teva-gyár dolgozói kimaradtak a magyarországi bérfeljesztési hullámból. Ezért a 2019-es bértárgyalások indulásakor a helyi szakszervezet a munkáltatótól olyan fix béremelést kért, ami tisztességes színvonalra emelné a gyár csaknem 2000 munkavállalójának fizetését. A gyógyszergyár vezetése eredetileg azt ígérte, hogy április 1-től 7,7 százalékkal növeli a béreket, de nem egyformán mindenkinek. A munkáltató által adott elfogadhatatlan bér ajánlás és az ajánlás mértékének felosztási javaslatára miatt, a helyi szakszervezet többszáz fős, eredményes tüntetést szervezett.

A lezajlott tárgyalások során a korábban ígerten felül, a második félévben további 3 százalékos béremelést kap valamennyi dolgozó visszamenőleg, bizonyos számok teljesülése esetén. Azt is elérte a szakszervezet, hogy azok, akiknek a munkáját megfelelőre vagy kiválóra értéklik, minimum 14 500 forintot kapnak béremelésként.

Idén tavasszal 2 órás figyelmeztető sztrájk volt a 2000 főt foglalkoztató francia Sanofi (Chinoin) magyarországi leányvállalatának három gyártó telephelyén (Újpest, Veresegyház és Miskolc-Csanyikvölgy), míg a Harbour Parkban (raktárbázis) szolidaritási sztrájk volt, mert az anyavállalat központi akaratával összhangban, a munkáltató egyoldalú, három százalékos differenciált béremelését elfogadhatatlannak tartotta a helyi szakszervezet. Jól mutatja a sztrájk támogatottságát, hogy 98,6 százalékos volt a négy telephelyen a részvételi arány, vagyis a termelési részen szinte minden munkavállaló sztrájkolt. Az ezt követő konstruktív maratoni tárgyaláson a szakszervezetnek sikerült jelentős bérfeljesztést elérni. A megállapodás értelmében március 1-re visszamenőleg sávosan, a különböző fizetési kategóriáknak megfelelően 21 000 Ft, 18 500 Ft és 9 000 Ft-os havi béremelésben részesülnek a munkavállalók a Chinoinnál és a Sanofinál, a cég korábban már egyoldalúan bejelentett 3%-os béremelésén felül. A megállapodás egyik fontos eredménye, hogy az a kölcsönzött munkaerőre is érvényes.

2019-ben a gyógyszeripart drámaian érintő akciók utolsó végvára az Alkaloidnál kialakult október elején megszületett bérmegállapodás, ahol már a sztrájkotól sem ijedtek volna meg a kollégák.

Érdemes megemlíteni a Gyógyszeripari Szakszervezeti Szövetség tagszervezeteinek VDSZ-en belüli aktív szerepvállalását. Az Elnökség kihelyezett ülései közül a legtöbb a gyógyszeripari cégeknél (Sanofi, EGIS, Richter és Alkaloida) történt. A VDSZ Ifjúsági, Műszakos, Nő- és Értelmiségi tagozatában továbbra is meghatározó, vezető szerepet játszanak a gyógyszeripari delegáltak.

A VDSZ gyógyszeripart alkotó tagszervezeteinek is voltak saját kezdeményezésű akciói. Kiemelhető a Vegyipari Dolgozók BIOGAL Szakszervezete legújabb akciója, melybe bevonták a TEVA debreceni telephelyének valamennyi munkavállalóját. A „Tisztes bér” kérdőív célja az volt, hogy minél jobban megismerjék a munkatársak véleményét és világosabb képet kapjanak az elvárásaikról. Az így gyűjtött információkat és az országos, valamint a gyógyszeripari folyamatokat elemezve olyan bérkövetelés összeállítását tűzték ki célul, amely mögé minden munkavállaló oda tud állni. Reméljük, hogy a kezdeményezést mások is követik!

PAPÍRIPAR

A papíripar legnagyobb munkáltatója Magyarországon továbbra is a DUNAPACK Kft. A Dunapack Kft. Magyarországon 3 telephellyel rendelkezik: Csepel, Dunaújváros és Nyíregyháza, 50% körüli piaci részesedésével piacvezető Magyarországon. Az osztrák tulajdonos továbbra is a cég átalakítását és telephelyinek átrendezését folytatja. Mindezek ellenére az elmúlt időszakban a Dunapack Kft. fokozta termelését, növelte a piaci részesedését, mind a belföldi, mind az export piacokon is. A budapesti telephelyen működő leányvállalatait értékesítette, melynek következtében romlott a munkavállalók helyzete.

A Diósgyőri Papírgyár helyzete nem változott. Az állami tulajdonlás miatt a kollektív szerződés tartalmát nehéz pozitív irányba változtatni. Gondot jelent továbbra is a munkaközi szünet törvényes kezelése.

A német Halaspack stabil piaci szereplő a speciális csomagolóanyag gyártás terén. Kollektív szerződése és bérmegállapodásai a piaci bérkövetelményekhez igazodik.

A budapesti kisebb üzemek életképessége – a nehéz viszonyok ellenére – stabilizálódott.

A Papíripari Dolgozók Szakszervezete beolvadt a VDSZ-be, így a szakágazati munkát hatékonyabban képes ellátni.

A Piszkei Papír Szakszervezet tagdíjfizetés elmaradása miatt kizárásra került.

Bár a meglévő szakszervezetek az ágazatban szűkebb mozgástérben képesek feladatukat ellátni, az éves bérmegállapodások e területen rendezettek.

A magyarországi papíripari fejlődés elsősorban a higiéniai papír területén tapasztalható, de ezekben a vállalkozásokban dolgozók szakszervezeti szervezése eddig nem sikerült.

A műanyag alapú termékek kiszorításának egyik megoldása a papírcikkek növelése, így a szívószál, papírpohár piaci igénye megnőtt. Sőt a tampaxcsévék gyártása is kizárólag papírtermékké vált.

A VDSZ tagja az Európai Papíripari Ágazati Bizottságnak. Az elmúlt években a VDSZ aktív szerepet vállalt az európai bizottság által szervezett munkavédelmi, valamint az ágazatot érintő szakképzési projektben.

A VDSZ közreműködésével 2017-ben Magyarországon először került megrendezésre a Papíripari Világkonferencia.

ROKONSZAKMÁK

A beszámoló idejére vonatkozóan e területet alkotó VDSZ tagszervezetek körében volt a legnagyobb mozgás. A Balatoni Hajózás Demokratikus Független Szakszervezete, a Dunavarsányi Filterszűrő Szakszervezet, az Autóipari Munkavállalók Aszódi Szakszervezete és a SaraLee Zrt. Szakszervezete aktív érdekvédelmi tevékenységek által alkotott szakágazat kiegészült a gumiiparból érkező VDSZ Dunaújvárosi Gumigyártók Szakszervezettel, a VDSZ Tatabányai Gumigyártók Szakszervezettel, valamint a Nyíregyházi Abroncs Szakszervezettel. A besorolt, de már nem működő szervezetek bírósági nyilvántartását töröltük.

2017 februárjában bocstották el az aszódi AMASZ elnökét, egyben a szakágazat vezetőjét, akinek jogi pere a beszámoló időszakán túnyulik.

2019 januárjában a GE magyarországi csoportjában szerveződő Nehézfémipari Szakszervezet csatlakozásával átalakult a szakágazat.

2019. szeptember 9-én jött létre a Járműbeszállítói szakág a Dunavarsányi Filterszűrő Szakszervezettel, az Autóipari Munkavállalók Aszódi Szakszervezettel, a VDSZ Dunaújvárosi Gumigyártók Szakszervezettel, a VDSZ Tatabányai Gumigyártók Szakszervezettel, valamint a Nyíregyházi Abroncs Szakszervezettel. Ezzel egy 2600 fős ágazati tömörülés jött létre azzal a céllal, hogy a járműgyártásban jelenlévő VDSZ tagszervezeteinek speciális érdekvédelmi tevékenysége erősebb legyen. A 2017-ben elindult Michelin szakszervezeti hálózat kiépítése már ebben a szakágazati munkában folytatódik.

VEGYIPAR

A VDSZ működési területén a Vegyipari Szakszervezetek Szövetségi tagságát adó tagszervezeteknél az elmúlt években jelentős átalakulás zajlott le. Nem csak a szervezeteknél, hanem a vállalatoknál is.

A műanyag alapanyaggyártás területén a TVK szervezetileg, majd ténylegesen is beolvadt a MOL csoportba, és elindult egy hosszú távú petrokémiai fejlesztés Tiszaújvárosban. A MOL csoport beruházásai során a munkavállalók száma nem nőtt jelentősen, hiszen a modern technológia telepítése már nem igényel nagyobb foglalkoztatott létszámot. Az MPK-nál is működő PKDSZ területi jelenléte a térségben meghatározó, mintegy 30 munkáltatói szervezetnél lát el érdekképviselőt.

A műanyag feldolgozás területén az elmúlt időszakban jelentőssé vált a képzett szakmai munkaerőhiány. Adódott ez a nyugdíjba vonulásból, és az elmúlt évek alacsony béremeléséből bekövetkezett munkaerő elvándorlásából. Jellemző lett a bérfezültség, amelyet a cégek többsége nehezen tud kezelni.

Az iskolarendszerű szakképzés sok esetben nincs összhangban a piaci igényekkel.

A Wanhua csoporthoz tartozó Borsodchem is hasonló változásokon ment át. A kínai tulajdonos hatalmas beruházást indított, a folyamatos fejlesztések mellett. Európa egyik legmodernebb vegyipari bázisává fejlődik a kazincbarcikai gyáregység. Az üzemeltetéshez viszont szakképzett munkaerőre van szükség, melynek hiánya már ebben a térségben is egyre aggasztóbb. A probléma kezelésére a Borsodchem külön programot dolgozott ki.

A vállalatoknál működő szakszervezeteinknek továbbra is jelentős energiát kell fordítani a konkurenciát jelentő érdekképviselőkre.

A Bige Holdinghoz tartozó Nitrogénművek Zrt. az elmúlt öt esztendőben jelentős átalakuláson ment át. A többszázmillió eurós beruházásnak köszönhetően Európa egyik legmodernebb nitrogénműtrágya gyára lett. Ezzel kapacitása nőtt, és párhuzamosan csökkent a károsanyag kibocsátása. Ez a hatalmas beruházás érdemben viszont nem teremtett jelentősen plusz munkahelyet. A szolnoki Bige Holdingnál kialakult helyzet a beszámoló elkészítéséig konszolidálódott.

A Torey japán vegyipari csoporthoz tartozó Zoltek Zrt. európai szinten a legnagyobb szénszál gyártó gyár Nyergesújfalun. 2020-ban három csarnok nyolc sossal kezd meg a termelést. 2019 júniusában egy akkumulátorgyár építése kezdődött meg környezetükben, ami ugyan különálló cég lesz gyárunktól, de munkahelyeket biztosít ezzel az ott lakóknak.

További cégek is jelentős beruházásokat hajtottak végre, melynek következtében modernizálódott egyes területeken a technológia, amely ma már sokkal képzetesebb munkaerőt igényel.

Az ágazatba sorolható vállalkozások közül sok munkavállaló a minimálbér és környékén keres. Ezért számukra különösen fontos az éves minimálbér emelésének mértéke.

Több területen vezették be a 8 órás munkaidő helyett a 12 órás műszakokat, amelyek első sorban rövidtávon lehetnek kedvezőek a dolgozók számára. Szakszerve-

zeti álláspontként viszont több alkalommal is jeleztük, hogy ez a munkaidő beosztás negatív hatást gyakorol a munkavállaló egészségére.

Továbbra is célunk a többi ágazattal közösen a kordedvezményes és korengedményes nyugdíj visszaállítása.

Az ágazat tagszervezetei közül 5 szervezetet kellett törölni a nyilvántartásból, melynek elsődleges oka a létszámcsökkenés. Az Egyesült Vegyiműveknél korábban működő szakszervezetet pedig végelszámolással szüntettük meg.

A szervezetek tisztségviselői közül is sokan váltottak munkahelyet, kerültek más beosztásba. Ennek az lett a következménye, hogy az Andritz Kft-nél és a Henkelnél nincs szervezeti vezető. A Veolia-csoportnál rövid időn belül a második titkárt választották meg. A Henkel esetében ráadásul a Körösladányban működő szakszervezet olyan megállapodást kötött a munkáltatóval, amelynek következtében heti 63 órát is dolgozhatnak. Ezzel szemben a vegyipar területén nem alkalmazzák a 400 órát, a demonstrációkon és a tüntetésen kialakított álláspontunkat megállapodásokban tudtuk megerősíteni.

A VDSZ szabadidős és kulturális rendezvényein az ágazathoz tartozó tagszervezeteink az elért sikerek mellett jelentős létszámban vettek részt.

A VDSZ tagozatai

A VDSZ tagozatai tradicionális értékek mellett kifejezetten azért működnek, mert az általuk képviselt tagok speciális érdekeit képviselik.

NŐTAGOZAT

A VDSZ rétegszervezeteként a munkavállaló nőkért, jogaikért tevékenykedik. Állandó programjaink mellett figyelemmel követik a politika nőikkel kapcsolatos intézkedéseit, nyitottak azok felé a női szervezetek felé, amelyek hasonlóan gondolkodnak a nők helyzetéről.

Az elmúlt öt évben folytatódott a tagozat aktív élete. Az 5 éves ciklus elejétől, 2015 őszétől új vezetése van a tagozatnak. Két helyettes és egy vezető. Ezzel hatékonyabbá vált a belső munkamegosztás.

A tagozat munkáját meghatározza a tagozat képviselőinek képzése.

Minden évben célorientált képzéseken keresztül (önismereti tréning keretében) speciális tudást sajátítanak el a résztvevők.

A tagozat a közösségi munkában is igen aktív szerepet vállalt, amely a VDSZ balatonszemesi oktatási központ fejlődését segítette elő.

A nőtagozat a VDSZ Egészségnap szervezésében, és lebonyolításában is kivette részét. A legelsőtől ott vannak a rendezvényen. Több ötletükkel színesedett ez a nap. Csak egy-két példa: csirás sátor, környezetvédelmi- és dohányzás ellenes totó, kézműves sátor, arcfestés, henna- és csillámtetoválás. 2017-ben az Egészségnapon saját sátorral volt jelen, ahol a nemek közötti bérkülönbségre hívták fel a figyelmet saját készítésű muffinokkal.

Örökös témaként vetődik fel a nemek közötti bérkülönbség kérdése, a munka és magánélet összeegyeztetése, a láthatatlan munka, a munkahelyi zaklatás, és az egyenlő bánásmód.

2017-ben egy nagyszabású kampánysorozatba kezdett a VDSZ nőtagozata „Nők az iparban címmel”. Több részből állt a kampány, és egy sikeres konferenciát is megrendeztek.

A tagozat egyben a MASZSZ Női tagozatának alapító tagja, így az aktivitásban nem csak ágazati, hanem konföderációs szinten is példát tud mutatni. A VDSZ nőtagozata nem csak jelenlétével, hanem szervezésével is részesévé vált a szövetségi munkának.

A VDSZ mindig számíthatott a nők jelenlétére, akár rendezvényről, akár tüntetésről, akár társadalmi munkáról volt szó. Természetesen a háttérrel legtöbbször a VDSZ biztosította.

A tagozatba önkéntesen jönnek a kolléganők. Tenni, alkotni, tanulni szeretnének. Mindig az a célunk, hogy valami jót tegyünk, hogy alkossunk. Ez kovácsolja össze ezt a csapatot.

NYUGDÍJAS TAGOZAT

A VDSZ Nyugdíjas tagozat a Szervezeti és Működési Szabályzatában előírt alapján végzi a két Küldötttertekezlet közötti tevékenységét. A tagozat személyi összetétele a VDSZ szakágazatai részéről kijelölt szavazati joggal rendelkező tagokból, és tanácskozási joggal rendelkező tagokból áll.

A létszám nem korlátozott, ezért biztosítható, hogy minél több területről legyenek megismerhetőek a nyugdíjasokat érintő problémák.

A tagozat működését a VDSZ anyagilag és technikailag is biztosítja. A tagozat minden évben elkészíti éves feladattervét, amelynek végrehajtásáról az év végén számot ad. A tagozat évente 4-5 alkalommal ülésezik előírt napirendi pontok alapján. Programjaink minden esetben a nyugdíjas problémák, tematikus kérdések formájában kerülnek napirendre.

A tagozat kiemelt feladatnak tekinti a Vegyipari Szakszervezet megalakulásának színhelyén levő emléktábla megkoszorúzását.

Minden évben tavasszal a tagozat tagjai továbbképzésen vesznek részt a VDSZ balatonszemesi üdülőjében.

A VDSZ nyugdíjas tagozata aktív résztvevője a VDSZ túraprogramjainak, a Galambos Márton emléktúrának és az őszi Nagyszülők és unokák programnak.

A nyugdíjas tagozat rendszeresen részt vesz a VDSZ által szervezett rendezvényeken. Legyen ez szakszervezet politikai vagy más, például kulturális esemény. A tagozat aktív résztvevője a most dolgozó generációk érdekében megszervezett tüntetéseknél. Legyen az a bér vagy a Munka Törvénykönyve. Ezzel is a szervezeten belüli generációk közötti szolidaritást erősítjük. Egymás mellett működve, kölcsönösen egymást segítve tudjuk mind a közös, mind a sajátos érdekeinket képviselni.

IFJÚSÁGI TAGOZAT

Az ifjúsági tagozat tevékenysége évek óta hektikusan változik. A VDSZ tagságát tekintve az elmúlt 5 évben nagyot változott a korfa. A korábbi években a fiatalok körében nagyobb merítésünk volt. Mára ez a „választék” eltűnt. A határozott idejű munkaszerződéseknél köszönhetően, és a fiatal generáció életviteléből fakadóan nagyon nehéz a szakszervezeti jelenlét ebben a korosztályban.

A VDSZ Ifjúsági tagozatának vezetői gyorsan váltották egymást, részben a korhatár, részben a munkahelyi leterheltség miatt. A mindenkori tagozat vezetői aktív munkájának köszönhetően a VDSZ struktúrájában mindig képviselték a felmerült problémákat.

A VDSZ ifjúsági tagozatának májusi képzése mindig meghatározó szerepet töltött be a szakszervezeti munkában. A tagozat több sporteseményen képviselte a VDSZ fiataljait. Aktív szereplője volt a Magyar Szakszervezeti Szövetség Ifjúsági tagozatában, valamint a Szakszervezeti Ifjúsági Szövetségben.

A tagozat kiemelt hangsúlyt fektet a Nemzedéki szerződésre, amely a nyugdíjas és az ifjúsági tagozat között jött létre.

ÉRTELMISÉGI TAGOZAT

A VDSZ legtörekényebb strukturális szerveződése. Az értelmiségi tagozat más szakszervezetnél nem létezik, ezért érték a szövetségünkben. Célja olyan munkavállalók speciális érdekeinek a képviselése, akik technikus, illetve felsőfokú végzettséggel rendelkeznek. A VDSZ működési területén e végzettségekkel dolgoznak a legtöbben. A nemzetközi szövetségek is azon dolgoznak, hogyan tudjuk megszólítani a felsőfokú végzettséggel rendelkezőket, hogyan tudjuk bevonni őket az érdekvédelmi munkába.

A digitalizáció a magasabban képzettek iránti kereslet, jelentős növekedést eredményez. Ezért kötelességünk e tagozatot fenntartani. A tagozat működésének alapfeltétele itt a szakágazatokat alkotó tagszervezetek képviselőinek biztosítása.

MŰSZAKOS TAGOZAT

A legtöbb figyelmet kapó, speciális érdekeket képviselő, de a lehetőségek szempontjából a leghátrányosabb 5 évet megélt tagozat. Sajnos az első három és fél során a tagozat vezetése nem volt kellően felkészült arra, hogy érdemi tevékenységet folytasson annak ellenére, hogy a VDSZ vezetése minden lehetőséget biztosított számukra.

2018-tól újra szerveződött a tagozat és ismét aktívabbá vált a munka. A következő időszak biztos több lehetőséggel és eredménnyel zárulhat.

A műszakos munkavállalók egészségkárosodása, és átlagéletkoruk alacsonyabb értéke a magyarországi átlaghoz képest is arra ösztönöz minket, hogy azokat a követeléseket, amelyeket ebben a munkaformában dolgozók fogalmaznak meg, sokkal erőteljesebben képviselje a VDSZ.

A Magyar Szakszervezeti Szövetség, a VDSZ konföderációja

2015. februári kongresszusán a Magyar Szakszervezeti Szövetség küldöttei megválasztották a szövetség tisztségviselőit és elnökségi tagjait. A VDSZ adja az alelnökét és négy elnökségi tagját, valamint a Felügyelő Bizottságban egy tagot. Ez a képviselő a 2019. évi MASZSZ tisztújító kongresszusán sem változott. A VDSZ továbbra is a szövetség legnagyobb tagszervezete.

A VDSZ képviselői a konföderációban a nőtagozat, a nyugdíjas tagozat valamint az ifi tagozat munkájában is aktívan részt vesznek.

A 2009 és 2014 közötti ciklusban végigéltük az Országos Érdekegyeztető Tanács megszűnését, és ezzel az érdemi egyeztetés el is tűnt. Ez a tendencia tovább folytatódott, kiürült az országos érdekegyeztetés. A versenyszférát érintő kérdések a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumának szintjén zajlik érdemi eredmény nélkül. Se a Munka Törvénykönyve, se a Sztrájk törvény, se a nyugdíjrend-

szert átalakításának kérdése nem került érdemben megtárgyalásra. A minimálbér és a bérajánlás megállapodásban sem volt a beszámoló időszakára vonatkozóan egység, ezzel sokkal nehezebb helyzetbe hozva az ágazati és a munkahelyi tárgyalásokat.

Nem történt érdemi változás a kordedvezményes nyugdíjazás szabályainál, pedig a tartósan éjszakai munkát végzők egészségben eltöltött nyugdíjas éveinek száma az országos átlag alatt van.

Sikertelen kampány volt a 4x9 elnevezésű követelés, és a december 24-i népszavazási kezdeményezés is.

2016-ban tudtak a felek egyedül érdemben 2 éves megállapodást kötni, melynek eredménye ugyan kétségeket vont maga után, de 2018-ra a nettó minimálbér értéke rövid ideig elérte a létminimum szintjét.

Az érdekegyeztetés hiányát jól mutatta a béren kívüli juttatások adóváltozása és a 400 órás túlóra bevezetése, melynek következményeként a VDSZ aktív tüntetéseket szervezett, illetve részt is vett rajtuk. A megmozdulásoknak és a kollektív megállapodásoknak köszönhetően a VDSZ működési területén a beszámoló lezártaig egyik munkahelyen sem alkalmazták a Munka Törvénykönyvének ezt a passzusát.

A VDSZ nemzetközi kapcsolatai

A VDSZ működési területén lévő vállalkozások tulajdonosi szerkezete határozza meg a kétoldalú kapcsolatokat irányait. Az elmúlt években a hasonló politikai helyzetből adódóan szorosabb együttműködést alakítottunk ki a lengyel Solidarnosc vegyipari szakszervezetével. Kétoldalú együttműködésünknek köszönhetően a német IG-BCE tagszervezési kampányfelkészítőt tartott tisztségviselőink számára.

Európai kapcsolatok

Az IndustriAll Europe 2012-es megalakulása óta kialakított struktúrában a VDSZ jelentős feladatot vállalt. Regionális szinten mi látjuk el az alelnöki posztot, három Ágazati Párbeszéd Bizottságban veszünk részt. A vegyipari ÁPB-ben a munkáltató szövetség már nem annyira aktív. A papíripar területén nincs munkáltatói érdekvédelmi képviselő. A gázipar pedig 2019 év végén jött létre újra, itt szintén nincs magyar munkáltatói jelenlét.

Az IndustriAll Europe kiemelkedő figyelmet fordít az üzemi tanácsok létrehozására, és működtetésének koordinálására. A VDSZ tagszervezeteinek delegáltjai aktív munkát végeznek a multinacionális vállalatok európai üzemi tanácsaiban, valamint a vállalatok szociális munkabizottságaiban. Létrejött egy központi adatbázis is, amelynek segítségével az egyes üzemi tanácsok koordinációja hatékonyabbá válhat.

A 2016-ban tartott IndustriAll kongresszus döntései alapján több projekt is indult a digitalizáció, a kollektív szerződés és a béregyenlőtlenségek enyhítésére. Több tisztségviselőnk vett részt az elmúlt évek során az európai szövetség által szervezett és finanszírozott rendezvényeken is.

Aktív részeseivé váltunk a legutóbb indított „Együtt a munkahelyeken” programnak is, amely 2019 év végén indult.

Az európai országok tagszervezeteinek álláspontja eltérő az európai minimálbér bevezetésének kérdésében, hiszen ahol ágazati kollektív szerződések határozzák meg a bérek minimum szintjét, nincs értelme az országos minimálbérnek. Ott ahol nincs ágazati KSZ, nagy szerepe lehet az országos minimálbér összegének. Ehhez tartozik az adóteher mértéke is, illetve az adók nagysága.

A régióban az ágazati megállapodások száma nem domináns, ezért érdekeltek a visegrádi országok az uniós minimálbér kialakításában. A VDSZ képviselői – a Magyar Szakszervezeti Szövetség támogatásával – részt vettek az Európai Szakszervezeti Szövetség (ETUC) által szervezett „Egyenlő béreket” demonstráción is.

Az ifjúsági munkában is jelentős fejlődést mutatott fel az európai szövetség, melynek köszönhetően több alkalommal vettek részt fiatal tisztségviselőink az IndustriAll Europe programjain.

Az Ipar 4.0 változásai hatalmas kihívásokat jelentenek az ipari munkavállalókra nézve. Többek között ezért vált vezető témává a nemzetközi szervezetek életében a digitalizáció és a robotika által okozott változások sorozata. Az IndustriAll Europe az Európai Unió bizottságaival több, ezekhez hasonló témában rendezett nemzetközi fórumot, tanulmányt, konferenciát.

Nemzetközi kapcsolatok

Az IndustriAll Europe 2012-es megalakulásához hasonlóan az IndustriAll Global is kialakította saját strukturáját és kapcsolatrendszerét, amelynek köszönhetően a VDSZ jelentős segítséget kapott az elmúlt évek során. Tagjai vagyunk a szervezet végrehajtó bizottságának, melyben nem csak a hazai szervezeteinket, hanem a régió tagszervezeteit is képviseljük.

Az IndustriAll és a VDSZ szervezésében 2017-ben Magyarországon tartottuk a Papíripari Világkonferenciát, melyen 23 ország több mint 130 küldöttje vett részt. A rendezvény sikeres lebonyolítása jelentős elismerést biztosított szakszervezetünknek, és lehetőséget adott arra, hogy az Európán belüli és kívüli papíripari vállalkozások magyarországi munkaügyi kapcsolatairól széles körben is tapasztalatot cseréljünk.

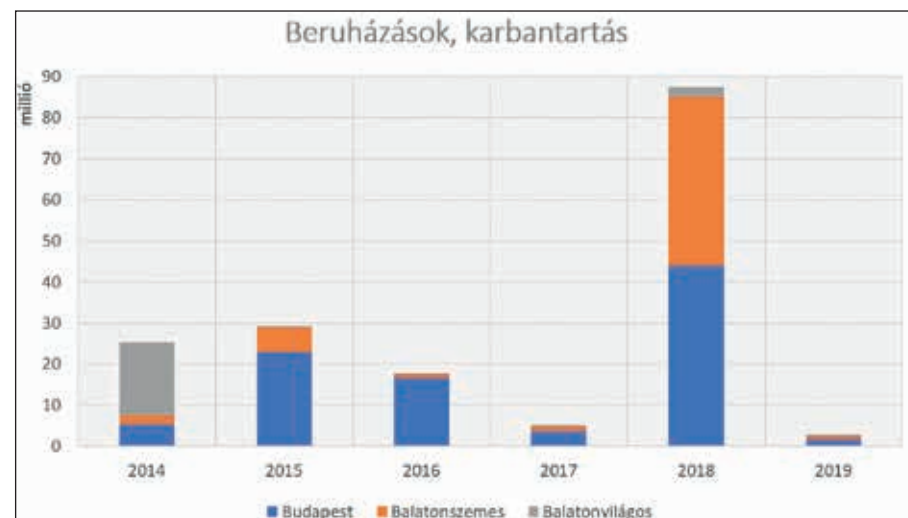
Szintén 2017-ben rendeztük meg az IndustriAll Global regionális kommunikációs workshopját, melyen 21 ország 52 szakszervezeti tisztségviselője vett részt. Az IndustriAll Global és a VDSZ közötti aktív együttműködésnek köszönhetően a nem európai vállalatok magyarországi üzemeinél lévő VDSZ tagszervezetek is támogatást kaptak, hiszen a szövetségen keresztül érjük el az anyavállalatnál lévő szakszervezeti partnereinket.

A szolidaritás erejét mutatja mindkét nemzetközi szervezetünk támogatása valamennyi akciónkban. Az általuk biztosított támogatásoknak is köszönhetően Juhászné Kovács Edit jogellenes elbocsátásakor 5 000 CHF támogatást kapott.

A VDSZ gazdálkodása

A 2014 – 2019 közötti időszakban a VDSZ összesen 162 millió forintot meghaladó összeget fordított ingatlanjaira.

A magyar szakszervezetek közül elsőként napelemes beruházást hajtottunk végre a budapesti, balatonvilágosi és balatonszemesi ingatlanokon, melyek nem csak energia-megtakarítási hozadéka, hanem környezetvédelmi szempontja is van. Ezt a beruházást 2026-ig tartó hitelfelvétellel finanszírozzuk, melynek összértéke 30 millió Ft.

A veszteséges gazdálkodás elkerülésének érdekében a miskolctapolcai ingatlanunkat 2018 év végén értékesítettük, a balatonföldvárira pedig üzemeltetési szerződést kötöttünk.

Mérlegadatok

	Eszköz/Forrás	Saját tőke
	adatok e. forintban	adatok e. forintban
2014. év	414.560 e.	393.571 e.
2015. év	375.239 e.	354.660 e.
2016. év	351.772 e.	334.140 e.
2017. év	2.034.589 e.	1.999.272 e.
2018. év	1.950.988 e.	1.893.108 e.

A szövetség gazdálkodása kiegyensúlyozott és biztonságos. Évente könyvvizsgáló hitelesíti mérlegünket.

